

TÜRKÇE EĞİTİMİ VE ÖĞRETİMİNDE SINIRLILIKLAR

Nida Ülkü ÇETİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EYLÜL, 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren(....) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Nida Ülkü

Soyadı : ÇETİN

Bölümü : Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi

İmza :

Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Türkçe Eğitimi ve Öğretiminde Sınırlılıklar

İngilizce Adı : Limitations in Turkish Language Education and Training

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı:

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Nida Ülkü ÇETİN tarafından hazırlanan “Türkçe Eğitimi ve Öğretiminde Sınırlılıklar” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Gıyasettin AYTAŞ

(Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, Gazi Üniversitesi)

Başkan: (Doç. Dr. Yusuf DOĞAN)

(Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, Gazi Üniversitesi)

Üye: (Doç. Dr. Ümmühan TOPÇU)

(Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, Başkent Üniversitesi)

Tez Savunma Tarihi: 29/08/2019

Bu tezin Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans/Doktora tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın sonuçlanmasıda, başta bilgi birikimi ve tecrübeleri ile bana her zaman yol gösteren, güler yüzünü ve şefkatini hiçbir zaman esirgemeyen saygıdeğer danışman hocam Prof. Dr. Gıyasettin AYTAŞ’a sonsuz teşekkür ediyor ve şükranlarımı sunuyorum. Ayrıca çalışma süresince bana destek veren sevgili aileme ve çalışmaya görüşleri ile katkı sağlayan öğretmen adayı ve öğretmen arkadaşlarıma teşekkürü bir borç biliyorum.

Nida Ülkü ÇETİN

Ankara, 2019

TÜRKÇE EĞİTİMİ VE ÖĞRETİMİNDE SINIRLILIKLAR

(Yüksek Lisans Tezi)

Nida Ülkü ÇETİN

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Eylül 2019

ÖZ

Eğitim sistemlerinin başarıya ulaşması, alanlarında nitelikli öğretmenlerin sisteme kazandırılmasıyla mümkündür. Öğretmenlik mesleğinde niteliğin sağlanmasında ise öğretmen adaylarının hizmet öncesinde almış oldukları eğitim, dolayısıyla bu süreçte izlenen eğitim programları oldukça önemli bir role sahiptir. 170 yıllık bir geçmişi olan öğretmen yetiştirme sistemine sahip ülkemizde, her alana öğretmen yetiştirme sürecinde olduğu gibi Türkçe öğretmeni yetiştirme sürecinde de nitelikli öğretmen yetiştirme adına eğitim programları geliştirilmiş ve uygulanmıştır. İzlenen program geliştirme yaklaşımlarının ve geliştirilen programların sistemi iyileştirme adına yapıldığı aşikârdır. Ancak bulunduğumuz çağda hızlı bir gelişim ve değişim yaşanmakta, toplumlar tüm kurumlarıyla birlikte bu değişime ayak uydurmaya çalışmaktadır. Dil eğitimi, bireylerde iletişim becerisinin ötesinde hayat boyu öğrenme sürecinin en önemli araçlarından biridir. Günümüzdeki gelişmeler dil öğretim sürecinin öğrencilerin algılama, planlama, iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik ve işlevsel olmasını gerekli kılmaktadır. Dil öğretim programlarının oluşturulmasında izlenecek nitelikli yaklaşımlar, programın çıktısını oluşturacak öğretmen adaylarının da niteliğini olumlu yönde etkileyecektir. Bu durum, yetişen öğretmenlerin sistem içerisinde daha etkin rol almalarını sağlayacaktır. Bu nedenle Türkçe öğretmenliği lisans programlarının sınırlılıklarının belirlenmesi, gerek mevcut durumun ortaya konulması gerekse yeni oluşturulacak programların daha nitelikli ve işlevsel olarak hazırlanmasına ışık tutacaktır. Bu bağlamda Türkçe eğitim ve öğretiminde

sınırlılıkların tespit edilmeye çalışıldığı bu araştırmada, doküman incelemesine ve elde edilen dokümanların konu kapsamında irdelenmesine dayalı doküman analizi yaklaşımı izlenirken diğer taraftan Türkçe öğretmenliği son sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının özel alan yeterlilikleri bağlamında görüşlerini belirlemek adına tarama modeli kullanılmıştır. Türkçe öğretmenliği lisans programlarındaki alan derslerinin sahadaki karşılıklarını belirlemek ve programın işlevselliğini tespit etmek adına biraz daha derinlemesine bir sorgulama yapmak için yeni mezun olmuş ve iki-beş yıldır Türkçe öğretmenliği yapmakta olan öğretmenlere açık uçlu sorular sorularak nitel bazda bir değerlendirmeye gidilmiştir. Araştırma sonucunda Türkçe eğitim ve öğretiminin lisans düzeyinde, tarihsel süreç içerisinde, programlarda alan eğitimi bazında gereksiz daraltmalar, MEB Türkçe Öğretimi Programlarının yapısını eksik analizden ve yetersiz koordinasyondan kaynaklı program düzenlemeleri, programlarda daha çok teorisinin ağırlıkta olduğu, uygulamanın ise geri planda kaldığı program düzenlemeleri vb. sıkıntıların olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, Türkçe öğretmenliği, Türkçe Dersi Öğretim Programı, eğitim ve öğretimde sınırlılık

Sayfa Adedi : 141

Danışman : Prof. Dr. Gıyasettin AYTAŞ

LIMITATIONS IN TURKISH LANGUAGE EDUCATION AND TRAINING

(Master's Thesis)

Nida Ülkü ÇETİN

GAZI UNIVERSITY

INSTITUTE OF EDUCATIONAL SCIENCES

September 2019

ABSTRACT

Achieving success in education systems is possible by bringing qualified teachers into the system. The pre-service training received by teacher candidates, and accordingly education programs followed in this process have a very important role in providing qualification in teaching profession. In our country, which has a teacher training system of a history of 170 years, education programs have been developed and implemented in order to train qualified teachers training in the field of Turkish teacher training, as it is the case in training teachers from all fields. It is obvious that program development approaches followed, and programs developed are conducted in order to improve the system. However, there is a rapid development and change in our current era and societies are trying to keep up with this change with their all institutions. Language training is one of the most important tools of the lifelong learning process beyond communication skills in individuals. Today's developments require that language training process be oriented and functional towards developing the perception, planning and communication skills of students. The qualified approaches to be followed in the formation of language training programs will have a positive effect on the quality of teacher candidates who will form the output of the program. This phenomenon will enable trained teachers to take a more active role within the system. Therefore, determining the limitations of Turkish Language

Education undergraduate programs will shed light on both presenting the current situation and preparing more qualified and functional programs. In this context, in this study in which limitations are aimed to be determined in Turkish language education and training, document analysis approach based on document analysis and analysis of obtained documents within the scope of the subject is used whereas scanning model is used in order to determine opinions of teacher candidates who are seniors in the department of Turkish Language Education in the context of special field competencies. In order to determine the field equivalents of field courses in the Turkish Language Education undergraduate programs and to conduct a more in-depth investigation to determine the functionality of the program, open-ended questions were asked in a qualitative manner to the teachers who has been teaching Turkish for 2-5 years. As a result of the study, unnecessary restrictions in field education in Turkish language education and training at undergraduate level historically, it was observed that there were problems such as program regulations stemming from incomplete analysis and insufficient coordination in the structure of Turkish Education Programs offered by the Ministry of National Education (MEB) as well as their implementation, a more theory-based approached remaining in the background.

Key Words: Turkish training, Turkish teaching, curriculum of Turkish course, Limitations in education and training

Page Number : 141

Supervisor : Prof. Dr. Gıyasettin AYTAŞ

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZ	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xi
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiii
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
Problem	1
Amaç.....	4
Alt Amaçlar	4
Önem	5
Varsayımlar	5
Sınırlılıklar	6
Tanımlar.....	6
BÖLÜM II.....	7
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	7
BÖLÜM III	23

YÖNTEM.....	23
Araştırmanın Modeli.....	23
Evren ve Örneklem	23
Verilerin Toplanması.....	23
Verilerin Analizi	24
BÖLÜM IV	25
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	25
Türkçe Öğretiminin Tarihi	25
Türkçe Dersi Öğretim Programları.....	32
İlkokul Türkçe Programları	33
Ortaokul Türkçe Programları (1924, 1929, 1931–1932, 1938, 1949, 1962, 1981, 2006, 2015, 2019 Programları).....	41
Türkçe Eğitim ve Öğretim Programlarına İlişkin Genel Bir Değerlendirme	46
BÖLÜM V	48
BULGULAR VE YORUM.....	48
Araştırmanın Birinci Alt Amacıyla İlgili Bulgular ve Yorum	48
Türk Eğitim Sisteminde Öğretmen Yetiştirme Uygulamaları ve Türkçe Öğretmeni Yetiştirilmesi.....	48
Araştırmanın İkinci Alt Amacıyla İlgili Bulgular ve Yorum	57
Araştırmanın Üçüncü Alt Amacıyla İlgili Bulgular ve Yorum.....	113
Araştırmanın Dördüncü Alt Amacıyla İlgili Bulgular ve Yorum	115
Araştırmanın Beşinci Alt Amacıyla İlgili Bulgular ve Yorum.....	118
Nicel Boyuta İlişkin Sonuçlar ve Yorum	122
Nitel Boyuta İlişkin Sonuçlar ve Yorum.....	127
BÖLÜM VI	131
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	131
KAYNAKLAR.....	134

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1 <i>Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü Lisans Programı (1985-1986) Türk Dili Eğitimi Ana bilim dalı Programı</i>	52
Tablo 2 <i>Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü Lisans Programı (1985-1986) Türk Edebiyatı Eğitimi Ana bilim dalı Programı</i>	53
Tablo 3 <i>1998 Türkçe Öğretmeni Yetiştirme Programı</i>	54
Tablo 4 <i>2006 Türkçe Öğretmeni Yetiştirme Programı</i>	56
Tablo 5 <i>1998-2006 Türkçe Öğretmenliği Lisans Programları Muhteva Kategorilerine İlişkin Dağılım</i>	58
Tablo 6 <i>2006 Programında Yapılan Değişiklikler</i>	60
Tablo 7 <i>Türkçe Öğretmenliği Alan Eğitimi Derslerinin Dağılımı</i>	65
Tablo 8 <i>Türkçe Öğretmenliği Genel Kültür Derslerinin Dağılımı</i>	95
Tablo 9 <i>Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Dağılımı</i>	109
Tablo 10 <i>Türkçe Öğretmen Yeterlilikleri</i>	118
Tablo 11 <i>Öğretmen Yeterliliklerinin Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı İle Karşılanma Durumu</i>	120
Tablo 12 <i>Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı</i>	122
Tablo 13 <i>Bölümde Okutulan Derslerin Türkçe Öğretime Getirdiği Katkıya İlişkin Görüşlerin Dağılımı</i>	123

Tablo 14 <i>Türkçe Öğretmenliği Lisans Programının Özel Alan Yeterlilikleri İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı</i>	123
Tablo 15 <i>Cinsiyet Değişkenine Göre Öğrencilerin Özel Alan Yeterlilikleri İlişkin Görüşlerinin Mann Whitney U-Testi Sonuçları</i>	126
Tablo 16 <i>Öğrencilerin Bölümde Okutulan Derslerin Türkçe Öğretimine Getirdiği Katkıya İlişkin Görüşlerinin Kruskal Wallis Testi Sonuçları</i>	127

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
TDK	Türk Dil Kurumu
TTKB	Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı
ÖSYM	Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi

BÖLÜM I

GİRİŞ

Problem

Temel iletişim aracı olan dil, “insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta; kendisine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimaî bir müessesedir” (Ergin, 2013, s.3). Çelebi (2006)’nin belirttiği üzere “dil bir toplumun aynasıdır ve kullanıldığı toplumun düzeyini, gelişmişliğini ve düşünce yapısını gösterir” (s.299).

Öğrenmenin kalbi ve insan beyninin sınırsız bir becerisi olan dil sayesinde insanlar hayat boyu kendilerini geliştirir ve yeni şeyler öğrenirler. Dil, iletişim kurmamıza, duygu, düşünce ve gözlemlerimizi ifade etmemize, dünya ile bütünleşmemize ve kültürün gelecek nesillere aktarılmasına katkıda bulunur (Güneş, 2014, s.1).

“Aynı dili konuşan insanlar ‘millet’ adı verilen sosyal varlığın temelini oluştururlar. Dil, duygu ve düşünceleri insana aktaran bir araç olduğu için insan topluluklarını bir yığın olmaktan çıkararak onları, aralarında ‘duygu ve düşünce birliği’ olan bir yapı yani ‘millet’ hâline getirir” (Kaplan, 2012, s.37).

Dil, milletlerin kültür unsurlarının başında yer alır. Dil ve kültür arasında çok güçlü bir bağ vardır. Biri, diğeri olmadan var olamaz. Kültürün olduğu yerde dil, dilin olduğu yerde mutlaka kültür vardır. Kültür, dilde yaşar ve anlamını bulur. Dildeki her unsur kültürden

gelir (Odabaşı, 2006, s.243). Bir milletin dil ile ifade ettiği sözlü, yazılı bütün ürünler kültürün içinde yer alır (Kaplan, 2012, s.142).

Humboldt’a göre dil, bir ulusun kültür düzeyini gösteren en iyi araçtır. Ancak kendi diline dayanan, kendi dilinde ilerlemeler yapan bir ulus gerçek bir kültürün de yaratıcısı olabilir (Akarsu’dan aktaran Çelebi, 2006). Bu sebeple dil öğretimi oldukça önemlidir.

Dili ve dil öğretimini önemsemeyen bir ülke, gelişime ve ilerlemeye kapılarını kapatmış demektir. Dilsel ve zihinsel yönden gelişmiş insanlar yetiştirmeden kalkınma beklenemez. Bu durumun bilincine varmış olan ülkeler; düşünen, sorgulayan, araştıran ve problem çözen bireyler yetiştirmek amacıyla dil öğretimine ağırlık vermektedirler. Bu alanla ilgili yeni yaklaşımlar, modeller, yöntem ve teknikler geliştirmekte, beyin araştırmalarından yararlanmaktadırlar (Güneş, 2014, s.1).

Milletleri millet yapan ve o milletin bireylerini birbirine yakınlaştıran temel öğelerin en başında yer alan ana dili, insanın yaşamı boyunca içinde yaşadığı topluma göre biçimlenen, kullanıldığı toplumdaki bireylere ortak bir “evreni anlama ve anlatma yolu” kazandıran, sosyokültürel etkileşimlerle gelişen, değişken bir göstergeler sistemidir (Çelebi, 2006, s. 299-300). Başka bir deyişle ana dili, öncelikle anneden ve yakın aile çevresinden, ardından da ilişkili bulunan çevrelerden öğrenilen, bireyin bilinçaltına yerleşen ve insanın toplumla en güçlü bağlarını kurmasını sağlayan dildir (Aksan, 1977, s. 81).

Kültürün edinildiği süreç içerisinde en önemli işleve sahip olan unsur ana dilidir. Ana dili eğitiminin temel amacı, bireyin içinde yaşadığı ailenin, toplumun dilini anlamak ve onu geliştirmektir. Ana dilini eksik öğrenen veya öğrenemeyen birey de eksik bir kimlikle yetişiyor demektir. Ana dilinde eksik olan bireylerin de bilim, sanat üretmesi ve ülke kalkınmasına katkı sağlaması mümkün değildir (Çelebi, 2006, s. 299-300). Ana dilini iyi öğrenmiş bir birey, kendisine sözlü ve yazılı olarak anlatılan duygu, düşünce ve izlenimleri doğru bir şekilde kavrar. Bunu yaparken bir yandan da kavradıkları üzerinde düşünerek kendi kavram dünyasını inşa eder. Kendi duygu, düşünce ve izlenimlerini sözlü veya yazılı olarak çevresiyle paylaşır. Ana dilinin gerek bireysel gerekse toplumsal işlevlerini yerine getirebilmesi için bireylere eğitim süreci içerisinde dil becerilerinin sistematik olarak kazandırılması gerekir (Ünalın, 2006, s.1).

Son yıllarda ana dili öğretimi hususunda ülkemizde önemli gelişmeler olmuştur. Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda dille birlikte zihinsel beceri alanlarını geliştirme temel amaç olarak benimsenmiştir. Programda, Türkçe öğretimi sadece dört temel dil becerisinin

geliştirilmesi olarak değil aynı zamanda düşünme, anlama, sıralama, ilişki kurma, sınıflama, sorgulama, eleştirme, analiz etme, değerlendirme gibi zihinsel becerilerin geliştirilmesi olarak ele alınmıştır. Bu süreç içerisinde öğrencilerin Türkçeyi doğru ve etkili kullanmaları, iletişim kurma, problem çözme, karar verme gibi becerilerinin gelişmesi istenmektedir (Güneş, 2014, s.2).

Türkçe öğretimiyle ilgili çeşitli gelişmelerin yaşanmasının yanı sıra birtakım sorunlar da baş göstermektedir. Ülkemizde yabancı dil eğitime olan ilgi ve “yabancı dilde eğitim” konusu Türkçe öğretiminde karşılan sorunlara yönelik etkili bir değerlendirme yapmayı ve çözüm önerileri sunmayı ciddi ölçüde engellemektedir. Özellikle son zamanlarda ailelerin çocuklarına bir yabancı dili öğrenmeleri yönünde yaptıkları baskı ana dil bilincini zayıflatmakta, ana dilin doğru ve etkili bir şekilde öğrenilmesine yönelik isteği engellemektedir. Unutulmamalıdır ki bir yabancı dili öğrenebilmek için öncelikli ana dili iyi bilmek gerekir (Ünalın, 2006, s.233).

Türkçe öğretiminin sorunlarına ilişkin görüşler şu şekilde özetlenebilir:

- Okuma etkinliklerinin, sınıf ve okul kitaplıklarının yetersizliği nedeniyle sınırlı kaynaklardan hareketle yapılması,
- Öğretimde, genellikle bilgi kazandırmaya yönelik öğretmen merkezli yaklaşımın esas alınması,
- Kalabalık sınıflar nedeniyle serbest okuma, sözlü ve yazılı anlatım alanında her öğrenciye yeterince araştırma ve ödev yaptırılmaması,
- Ders kitaplarında Türk dilinin zengin anlatım imkânlarını yansıtan metinlere yeterince yer verilmemesi,
- Dil bilgisi öğretimine bazı sınıflarda gereğinden çok zaman ayrılması, bazılarında ise gereğince yer verilmemesi; ayrıca dil bilgisi öğretiminin anlama ve anlatma becerilerinin gelişmesine yardımcı olacak uygulamalı bir şekilde işlenmemesi,
- Öğretimin değerlendirilmesinde, bilgi düzeyindeki davranışların yoklanmasına yönelik sorulara daha çok rağbet edilmesi,
- Öğretimin aşamaları arasında bir bütünlük kurulamaması,
- Öğrencilerde ana dili duygusunun ve bilincinin geliştirilmesinde istenilen amaçlara ulaşılamaması,
- Türkçe dersinin aynı zamanda bir sanat dersi olduğunun yeterince anlaşılamaması, öğrencilerin yaratıcı yeteneklerini geliştirici çalışmaların yapılmaması,

- Öğrencilere okuma sevgisi ve alışkanlığının kazandırılmasında, öğretimden beklenen verimin alınamaması (Ünalın, 2006, s.233-234).

Bu sorunlara ek olarak kitle iletişim araçlarındaki dil kirliliği, çeviri hataları ve yabancı kelimelerin yazılışındaki birtakım unsurlar gösterilebilir.

Türkçe eğitimi lisans programındaki aşırı genelleştirmeler ve gereksiz detaylandırmalar, programın hantallaşmasına ve işlevinden uzaklaşmasına neden olabilir. Bu anlamda programın sınırlarının ve sınırlamalarının belirlenmesi önem arz etmektedir. Konuyla ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde bu yönde bir çalışmanın olmadığı gözlenmiştir. Dolayısıyla bu yönde yapılacak bir çalışmanın hem konuya farklı bir bakış açısı getirmek hem de bu yönde yapılacak çalışmalara zemin oluşturmak açısından önemli olacağı düşünülmektedir.

Amaç

Lisans düzeyindeki Türkçe eğitimi ve öğretiminin günümüzdeki durumunu tespit ederek Türkçenin lisans düzeyindeki eğitimi ve öğretiminde sınırlandırmalara ihtiyaç olup olmadığını belirlemektir.

Alt Amaçlar

1. Lisans düzeyindeki Türkçe eğitimi ve öğretimi, tarihî süreç içerisinde hangi sınırlandırmalara tabi tutulmuştur?
2. Günümüzde lisans düzeyindeki Türkçe eğitimi ve öğretiminde belirlenen sınırlandırmalar yeterli midir?
3. Bu sınırlandırmalar MEB Türkçe Dersi Öğretimi Programları ile tutarlılık göstermekte midir?
4. Türkçe öğretmenliği lisans programları hazırlanırken hedef kitle dikkate alınmış mıdır?
5. Türkçe öğretmenliği lisans programlarındaki alan derslerinin sahadaki karşılıkları nelerdir?

Önem

Türkçe eğitimi ve öğretimi sürecinin her bir aşamasının kendine özel bir yapısının olduğu, ilk basamaktan başlamak üzere yapılan eğitimin nitelik ve niceliği her zaman tartışılmaktadır. Konu ile ilgili yapılan araştırmalarda daha çok Türkçenin bir yeterlilik alanı olmayıp dilin genel kullanımı ile ilgili boyutu daha çok tartışılır olmuştur. Bu noktada asıl tartışılması gereken, yeterliliğin hangi standartta ve özellikte olması gerektiği hususunda bir mutabakattan söz edilmemiş olmasıdır.

Dil eğitimi ailede başlayıp yaygın ve örgün eğitimle birlikte hayat boyu devam eden bir süreçtir. Bu süreç içerisinde, öğrenenlerin temel ihtiyaçları ile öğretmenlerin bu ihtiyaçları karşılama yeterliliklerinin mutlaka göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Yeterlilik ölçülerini arz talep ilişkisi içinde ele almak yanlışlığına düşmeden alan eğitimi ile saha uygulamaları arasındaki bağlantıyı ortaya koymak daha çok önem kazanmaktadır.

Üniversitelerin lisans düzeyinde verdiği her eğitimin, alan uygulamasındaki yeterlilik düzeyi her zaman tartışılmaktadır. Özellikle Türkçe eğitimi alanında yapılan lisans eğitiminin alandaki karşılığının ne olduğu, daha doğrusu bu konuda yeterli bir değerlendirme yapıp yapılmadığı araştırıldığında, konu ile ilgili yeterli düzeyde akademik çalışmanın olmadığı görülmektedir. Özellikle Türkçe eğitimi lisans programları ile ortaokullardaki Türkçe dersinin amaç ve kazanımları karşılaştırıldığında, problemin boyutu daha çok anlaşılmaktadır.

Öncelikle akademik anlamda eğitim alan ve aldıkları bu eğitimi alanda öğretmen olarak uygulayacak olan öğretmen adaylarının yeterlilik düzeylerinin alandaki karşılığını tespit etmenin yanında, daha etkili ve verimli bir lisans eğitiminin nasıl olması gerektiğinin mutlaka tartışılması, araştırılması ve somut önerilerinin sunulması gerekmektedir. Bu önemden hareketle öğretmen adaylarının, öğretmenliğin gerektirdiği yeterlilikleri kazanmada eğitim programlarının araç olma özelliğini amaçla nasıl örtüştüreceğinin araştırılması gerekmekte, bu çalışma ve yapılacak farklı alan araştırmalarının eğitime yön vermeye katkı sunması beklenmektedir.

Varsayımlar

Öğretmen adaylarının lisans düzeyinde Türkçe öğretmenliğinin gerektirdiği yeterli eğitimi aldığı, öğretmen adaylarının Türkçe öğretmeni olabilmek için, bir Türkçe öğretmenin

hangi yeterliliklere sahip olması gerektiği hususunda ön bilgiye sahip olmadığı varsayılmıştır.

Konuyla ilgili ulaşılan kaynakların yeterli olduğu, nicel ve nitel araştırma boyutlarında öğretmen adayı ve öğretmenlerin sorulara içtenlikle cevap verdikleri varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı programları, Millî Eğitim Bakanlığı Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda öğrenim gören 2018-2019 güz dönemi son sınıf öğrencileri ile sınırlıdır. Lisans düzeyindeki Türkçe Eğitimi Programı ve konu bazında literatüre girmiş kaynaklarla sınırlıdır. Ayrıca öğretmen adayı ve öğretmenlerin görüşleri ile sınırlıdır.

Tanımlar

Eğitim programı: Bir eğitim kurumun çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı millî eğitim ve kurumun amaçlarının gerçekleştirilmesine dönük tüm etkinliklerdir (Varış, 1994).

Öğretim Programı: Öğretilmesi istenilen ders ya da konuların amaçlar, yönergeler ve ders gereçleri ile birlikte sıralı olarak düzenlenmesi sonucu ortaya çıkan kılavuz (TDK, 2012)

Lisans Programı: Ortaöğretime dayalı en az sekiz yarı yıllık (4 yıl) programı kapsayan bir yükseköğretimdir (ÖSYM, 2019).

Öğretmen Adayı: Öğretmenlik öncesinde atanmaya esas olan bölümlerde eğitim gören kişi (Yılmaz, 2017).

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Türkçe eğitimi ve öğretimi konusu birçok araştırmacının ilgisini çekmiş ve farklı alanlar tarafından da konuyla ilgili pek çok araştırma yapılmıştır. Fakat Türkçe eğitimi ve öğretiminde sınırlılıklara yönelik doğrudan yapılmış bir çalışmaya rastlanmamış, ilgili olduğu düşünülen çalışmalara yer verilmiştir.

Demirel (2003), “Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri İçin Türkçe Öğretimi” adlı çalışmasında Türkçe öğretimini sistematik bir biçimde ele almıştır. “Dil” ve “ana dili” kavramlarının üzerinde durmuş, Türkçe öğretiminin tarihsel gelişimini öğretim programları çerçevesinde ortaya koymuştur. Ardından Türkçe öğretiminde kullanılan strateji, yöntem ve tekniklerini ele almış, bu strateji, yöntem ve teknikleri kullanırken üzerinde durulması gereken hususları belirtmiştir. “Türkçe Öğretiminde Ortamlar” başlıklı bölümde Türkçe öğretiminde kullanılan araç ve gereçlere değinmiş, sınıf seviyelerine göre kullanılabilecek araç ve gereç önerilerinde bulunmuştur. Türkçe öğretime temel oluşturan ilk okuma ve yazma öğretimini incelemiş, ardından da dört temel dil becerisi ve dil bilgisi öğretimini farklı başlıklar altında ele almıştır. Çalışmasının son bölümlerinde ise Türkçe öğretiminde ciddi bir önem arz eden “ölçme ve değerlendirme”ye değinmiş, verdiği teknik bilgilerin yanı sıra çeşitli önerilerde bulunmuştur. Çalışmada son olarak “Türkçe öğretiminde etkinliklerin planlanması” konusunda “plan” kavramını öne çıkarmıştır.

Genelde Türkçe öğretimi, özelde ise Türkçe öğretiminde kullanılabilecek yaklaşım ve modelleri ele alan bir çalışma Güneş (2014) tarafından ortaya konulmuştur. Çalışmada Türkçe öğretimindeki gelişmelere ve dilimizin öğretim üstünlüklerine değinilmiş, dil

öğretim yaklaşım ve modelleriyle ilgili teknik bilgilerle dört temel dil becerisi içerisinde yer alan yaklaşım ve modeller incelenmiştir. Sadece dört temel dil becerisine değil “görsel okuma ve sunu” gibi becerilere de yaklaşım ve model bağlamında değinmiştir. Çalışmada dikkati çeken bir nokta da “Zihinsel Sözlük Geliştirme” adlı bölümdür. Araştırmacı bu bölümde kelime tanımayı, zihinsel sözlük geliştirmeyi ve geliştirilen bu sözlüğü nasıl zenginleştirebileceğimizi, kelime öğrenme yöntem ve tekniklerini ortaya koymuştur. Bunu yaparken bir yandan da araştırmacı ana dil öğreniminde kelime hazinesinin önemini vurgulamıştır.

Yalçın (2012), Türkçe öğretim yöntemlerini yeni yaklaşımlar ışığında ele alan bir çalışma ortaya koymuştur. Çalışmada vurgulanan ilk nokta dil öğretiminin önemidir. Araştırmacı günümüzün çok konuşulan dilleri arasında yer alan Türkçenin, dünyada yaşanan hızlı gelişmelere, içinde bulunduğumuz iletişim çağına ayak uydurabilmesi için dil öğretiminde yapılan bilimsel araştırma sonuçlarını yakından takip etmesi gerektiğini belirtmiştir. Dil öğretiminin, ülkelerin ve kültürlerin başka dil ve kültürlerle kaynaşmasında, karşılıklı alışveriş içinde bulunmasında, toplumu oluşturan insanların birbirleriyle sağlıklı ilişkiler kurarak dayanışma içinde bulunmalarında hayati bir önem taşıdığı ifade edilmiştir. Bu çalışmada amaç, Batılı ülkelerdeki aydınların, özellikle eğitimcilerin, dil öğretiminde ulaştıkları uzlaşma noktalarını incelemek ve bunun Türkçe öğretimine nasıl uygulanacağını hem teorik olarak hem de uygulamalarla göstermektir. Böylece Türkçenin eğitim ve öğretiminin toplumumuz için ne kadar büyük bir önem taşıdığı aydınlarımıza anlatılmış, dil öğretim tekniklerindeki gelişmeleri ortaya koyarak bunların Türkçeye uygulanması ile ilgili öneriler sunulmuş olacaktır.

Çalışmada, dil öğretiminde sadece kuru bilgilerin zihne yüklenmesinden öte kişinin öğrendiği her yeniliği hayatının bir parçasında uygulaması amaçlanmaktadır. Bu şekilde Türkçenin uygulamalı öğretimi konusuna temas edilmek istenmiştir.

Türkçenin uygulamalı olarak öğretilmesinde amaç, insan beyninin kapasitesini dil öğretimine uygun bir biçimde planlamaktır. Dünyada çok yeni bir teknik olan bu gelişmenin her yaştaki insana ve öğrenciye uygulanması konusunda yapılan çalışmaların Türkçenin eğitiminde önemli bir boşluğu dolduracağı düşünülmüştür.

Çalışmada özellikle dikkate alınan nokta, ortaokul öğrencileri ve öğretmenleridir. Öğretmen ve öğretmen adaylarımızın dünyada hızla yaygınlaşan eğitim öğretim

alışmalarını kavrayıp benimsemeleri, ardında da okullara götürerek yetiştirmekleri insanları bütün bu dil becerileriyle donatmaları gerektiği vurgulanmıştır.

Araştırmacının çalışmasında ele aldığı konulardan biri de kavramlar ve kavramların adlandırılmasında yaşanan terminoloji sorunudur. Ancak alışma, önce kavramları oluşturma, daha sonra da bu kavramlar çerçevesinde terminoloji ve benzeri adlandırmaları yapmaktan çok Türkçe ğretiminin özüne inme amacı gütmektedir. Yapılmak istenen, Türkçe ğretiminin dayandığı ana kavramları belirleyerek bu kavramların nasıl uygulamaya geçirilebileceğine dair birtakım öneriler sunmak ve bunu yaparken de bu alandaki yeni gelişmeleri göz önünde bulundurarak yeniliklerin hızla Türkçe ğretimi alanına yayılmasına katkı sağlamaktır. Bu amaçlar doğrultusunda dil eğitiminin temel kavramları, dil eğitiminin toplumun hedef ve ihtiyaçları ile ilişkisi ele alınmış, okuma ve konuşma becerisi kavramsal yönleri ön plana çıkarılarak incelenmiş, konulara ilişkin çeşitli öneriler getirilmiştir.

Akyol (2014)’un Türkçe ğretim yöntemleri ile ilgili çalışması sekiz bölümden oluşmaktadır. “Dinleme ve Konuşma” başlıklı birince bölümde, dil ediniminde kazanılan ilk beceriler arasında yer alan dinleme ve konuşma üzerine yoğunlaşılmıştır. Dinlemeyle ilgili açıklamalardan sonra dinleme yöntemleri uygulanırken ve dinleme becerisi kazandırılırken dikkat edilmesi gerekenler üzerinde durulmuştur. Konuşmayla ilgili bölümde de konuşmayı geliştirmede izlenecek yöntemler ve uygulamada nelere dikkat edilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

“Okuma ve Anlama” başlıklı ikinci bölümde ise okumanın doğası ve okuma yöntemleri üzerinde durulmuştur. Ayrıca hızlı ve akıcı okuma yöntemleri, hızlı okumayı etkileyen faktörler irdelenmiştir. “Yazma ve Eğitimi” isimli üçüncü bölümde yazmanın önemi ve sürece dayalı yazma konusu ayrıntılı bir şekilde izah edilmiştir.

Dördüncü bölümde Türkçe ğretim Programı’nda yeni yer alan “Görsel Okuma ve Sunu” konusuna yer verilmiştir. Görsel okuma kavramının tanımlanmasının ardından ilgili görseller değerlendirilmiştir. “şiir ve ğretimi” isimli beşinci bölümde ise şiir türleri ve bunların ğretim yolları incelenmiştir. “Metinlerin Yapısı ve Anlam Kurma” isimli bölümde metin yapılarına ve metinlerden anlam oluşurmaya yer verilmiş, bilgi verici ve hikye edici metinler örneklendirilerek değerlendirilmiş, metinlerdeki anlatım çelişkilerine dikkat çekilmiştir.

“Sorular ve Metinler Arası Okuma” bölümünde soru türleri örneklerle incelenerek farklı soru türlerinin öğrenme üzerindeki etkisi açıklanmıştır. Sonrasında sorular ve metinler arasında ilişki kurma vurgulanmıştır. “Uygulama Örnekleri” isimli son bölümde ise yeni programa uygun olarak nasıl ders işleneceğine dair örnekler verilmiş, örnek metinler programda yer alan öğretim sürecinin basamaklarına uygun bir şekilde işlenmiştir. Uygulama esnasında gerekli görülen düzenlemeler yapılmıştır. Örneğin metin işleme, öğretim aşamalarından “Hazırlık” kısmında yer alan “Metni Tanıma” alt başlığının uygun olmadığı görülmüş ve bu alt başlık “Tahmin Etme” alt başlığıyla birleştirilerek “Metni Gözden Geçirme ve Tahmin Etme” şeklinde ele alınmıştır. Ayrıca hazırlık aşaması da programda yer aldığı gibi iki alt başlığa ayrılmayarak yalnızca “Metne Hazırlık” şeklinde ele alınmıştır. Ekler bölümünde çizelge ve çalışma yaprakları ile konu örneklendirilmiştir.

Ana dili üzerine yapılan çalışmalardan biri de Alyılmaz (2010)’ın çalışmasıdır. Bu çalışmada Türkçe öğretiminin sorunları üzerinde durulmuştur, Türkçenin ana dili ve yabancı dil olarak öğretiminde ne gibi sorunlarla karşılaşıldığı konuyla ilgili çalışmalardan yolu çıkılarak açıklanmıştır.

Araştırmacı, çalışmasında Türkçenin ana dili ve yabancı dil olarak öğretiminde ciddi sorunlarla karşılaşıldığını, bu sorunların da temelde programlardan (ilköğretim Türkçe dersi programlarından, Türkçe öğretmenliği lisans programlarından, lisansüstü programlarından), takip edilen kitaplardan (öğrenci ders kitaplarından, öğrenci çalışma kitaplarından, öğretmen kılavuz kitaplarından, yükseköğretimde takip edilen kitaplardan), öğretim metotlarından, alanla ilgili kurumlardan, öğretim elemanlarından, öğrencilerden vb. kaynaklandığını belirtmiştir. Araştırmacının, çalışmasında sorunlar kapsamında yükseköğretimi de ele alması ve lisans programlarını incelemesi, Türkçe eğitimi ve öğretiminin sınırlılıklarını değerlendirmeye ve yeni görüşler oluşturmaya zemin hazırlamıştır. Bu noktada araştırmacı, Türkçenin gerek ana dili gerekse yabancı dil olarak öğretiminde Türkçe öğretmenliği lisans programından kaynaklanan sorunları şu şekilde sıralamıştır:

- Haftalık ders saatleri ve içerik uyumsuzluğu
- Öğrencilerde dil bilimi altyapılarının yeterince oluşturulmaması ve kuramdan uygulamaya geçişte yaşanan sıkıntılar

- Dilin sosyoloji, kültür ve tarih alanlarıyla ilişkisini ortaya koyan bir genel kültür dersinin programda yer almaması
- Dil bilgisi öğretimini konu edinen bir derse programda yer verilmemesi
- Dilin daha sistematik bir şekilde irdelenmesine ve tarihî süreç içerisinde nasıl gelişim gösterdiğinin anlaşılmasına hizmet edecek alan derslerinin lisans programlarından kaldırılmış olması
- Son zamanlara kadar Türkçe Eğitimi Bölümlerinin en temel dersleri arasında yer alan Yaşayan Türk Lehçeleri dersinin programdan kaldırılmış olması, dersin seçmeli olarak verildiği fakültelerde derslerin alan uzmanlarınca yürütülmemesi
- Eğitim derslerinin alan dersleriyle ilişkilendirilmeksizin hazırlanarak işlenmesi
- Alan dil derslerinin (Ses Bilgisi, Şekil Bilgisi, Sözcük Bilgisi, Cümle Bilgisi) öğretmen adaylarına ilk dört yarıylda verilmesi nedeniyle adayların, öğrendikleri bilgileri yeterince uygulayamamaktan kaynaklı olarak öğretmenliğe başladıklarında kendilerini hiçbir konuyu bilmiyormuş gibi hissetmeleri

Çalışmanın son bölümünde ise konuyla ilgili olarak karşılaşılan sorunların çözümü konusunda farklı öneriler sunulmuştur.

Alpaslan ve Taş (2015) da yine yükseköğretim düzeyinde ana dili öğretimi üzerine bir değerlendirme çalışması yapmışlardır. Bu çalışmanın amacı, yükseköğretim düzeyinde Türkçe öğretimi ile ilgili yapılan araştırmaları, belirtilmiş olan sınırlılık çerçevesinde tespit etmek ve bu araştırmaları temel alarak üniversite düzeyinde Türkçe öğretiminde ortaya çıkan sorunlarla ilgili çözüm önerileri ortaya koymaktır. Çalışma nitel bir çalışmadır ve veriler doküman analizi tekniği ile elde edilmiştir. Çalışmada “Yükseköğretim düzeyinde Türkçe öğretimi üzerine yapılan çalışmalar nelerdir?”, “Yükseköğretim düzeyinde Türkçe öğretimi üzerine yapılan çalışmalar hangi konularda yoğunlaşmaktadır?”, “Yükseköğretim düzeyinde Türkçe öğretiminde ortaya çıkan sorunlarla ilgili araştırmacılar hangi çözüm önerilerini ortaya koymaktadır?” gibi problem cümlelerinin cevabı aranmıştır.

Çalışmada yükseköğretim düzeyinde Türkçe öğretimi üzerine yapılan çalışmalar yedi farklı başlık altında ele alınmıştır. Bu başlıklar altında yer alan çalışmalar, tez çalışması ve makale gibi bir ayrıma tabi tutulmamış; her bir çalışma, çalışmanın amacı, örnekleme, ulaşılan sonuçlar ve araştırmacının önerileri bakımından kısaca değerlendirilmiştir.

Yükseköğretim düzeyinde Türkçe öğretimi üzerine yapılan çalışmaların konu başlıkları ve her bir başlıkta yapılan çalışmaların sayısı şu şekildedir:

- Sözcük Öğretimi (8)
- Söz Dizimi ile Yazım Kuralları ve Noktalama (3)
- Üniversitede Okutulan Türk Dili Dersi (8)
- Yazma Becerisi (14)
- Okuma Becerisi (6)
- Konuşma Becerisi (6)
- Dinleme Becerisi İle İlgili Çalışmalar (5)

Toplam: 50

Yapılan çalışmaların sonuçları değerlendirildiğinde, çalışmanın sonuç ve öneriler kısmında yükseköğretim düzeyinde Türkçe öğretimi konusunda elde edilen bulgular şu şekilde sıralanmıştır:

- Üniversite öğrencilerinin yeterli okuma alışkanlığına sahip olmadıkları, okuduğunu anlama düzeylerinin olması gereken düzeyin altında olduğu ve erkek öğrencilere nispeten kız öğrencilerin okuduğunu anlama konusunda daha başarılı oldukları belirlenmiştir.
- Üniversite öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerinin yeterli düzeyde olmadığı, öğrencilerin yazılı anlatımla ilgili hata yaptığı ifade edilmiştir.
- Üniversite öğrencilerinin Türk Dili dersinin amaçları ve hedeflerinden haberdar olmadıkları ortaya çıkmıştır.
- Üniversitelerde okutulan Türk Dili dersinin, öğrencilerde yazınsal nitelikli yapıtlarla ilgili yaratıcı ve bilimsel düşünme davranışlarını geliştiremediği, dinleme ve konuşmaya dayalı yaratıcı ve bilimsel düşünme davranışlarının gelişmesine ise az oranda katkıda bulunduğu saptanmıştır.
- Türkçede noktalama işaretlerinin kullanım kurallarının edinilmesinde derlemlere dayalı dil öğretim materyal ve etkinliklerinin kullanıldığı yöntemin, sunuş merkezli (tümdengelim) yöntemden daha etkili bir öğrenme sağladığı tespit edilmiştir.

- Üniversite öğrencilerinin Türkçenin söz dizimi ile ilgili bilgi düzeylerinin beklenen düzeyin altında yer aldığı , yazılı anlatımlarında yazım kuralları ve noktalama ile ilgili hatalarının fazla olduğu belirlenmiştir.
- Araştırma sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin deyimleri kullanma düzeyleri oldukça düşüktür. Türkçe öğretmeni adayları deyimleri daha çok tartışmacı anlatımda kullanmakta, yazılı anlatımda kullandıkları sözcüklerin %12'si yabancı kökenli sözcüklerden oluşmaktadır. Üniversite öğrencilerinin aktif kelime hazinesi 1324 olarak tespit edilmiştir.

Araştırmada belirlenen sorunların çözümü ile ilgili öneriler şu şekilde sunulmuştur:

- Üniversite düzeyinde Türkçe öğretimine dair programlar, öğrencinin okuma, yazma ve konuşma gibi dil becerilerini geliştirecek şekilde tasarlanmalıdır.
- Üniversite düzeyinde Türkçe öğretimine ilişkin dersler, öğretim elemanlarının bir araya gelerek fikir alış verişinde bulundukları ortak bir program doğrultusunda yürütülmelidir.
- Üniversite öğrencilerine edebî metinler tanıtılarak ana dil bilincinin oluşturulması sağlanmalıdır.
- Dilin iletişim boyutu sürekli göz önünde bulundurulmakla birlikte çok fazla gramer öğretiminden sakınılmalıdır.
- Ders dışı çalışmalarla üniversite öğrencilerine okuma sevgisi ve okuma alışkanlığı kazandırılmalıdır.
- Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak farklı konularda öğrencilere kitaplar okutulmalı ve o kitaplar hakkında eleştirilerin yapıldığı ders saatleri düzenlenmelidir.
- Öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmek adına farklı tekniklerin iç içe kullanıldığı yazma çalışmaları ders içerisinde uygulanmalı ve yapılan hatalar öğrenci ile birlikte düzeltilmelidir.

Çiftçi (1998), Türkçe öğretiminin temel ilkelerini konu alan bir inceleme çalışması yapmıştır. Bu çalışmada, Türkçe öğretiminin temel ilkeleri art zamanlı bir yöntemle belirlenmeye ve değerlendirilmeye çalışılmıştır.

İncelemede şu beş ilke çıkış noktası olarak kabul edilip geliştirilmeye çalışılmıştır:

1. Dil ğretimi doğal bir ortamda gerçekleştirilmelidir.
2. Dil ğretiminde hareket noktası, çocuğun kendi dili olmalıdır.
3. Türkçe ğretiminde derslerin tamamından fayda sağlanmalıdır.
4. Farklı dil çalışmaları arasında sıkı bir ilişki kurulmalıdır.
5. Farklı ğretim materyallerinden faydalanılmalıdır.

“ocuğun kendi dilinden hareket etme” çok eskiden beri geniş kabul gören bir anlayıştır. Bireyin, dili cümle cümle, kalıp ve model olarak öğrendiği düşünüldüğünde çocuğa sunulacak modellerin hangi dilden seçileceği; çocuğun kendi dilinin mi denetleneceği yoksa bir st yaş grubunun veya yetişkin dilinin mi tedrici olarak verileceği soruları akla gelmektedir. Çünkü eğitim-öğretimde hedeflenen, her zaman bir st kademe davranışlarının kazandırılmasıdır. O hâlde, bu ilkeden anlaşılacak olan, sadece “ocuğun dilini bir başlangıç noktası olarak kabul etmek”tir. Bu, aynı zamanda genel öğretimin “yakından uzağa” ve “kolaydan zora” ilkelerine de uygunluk gösterir.

Türkçe öğretimini beş ilkeyle sınırlandırmak veya yönlendirmek eksik bir değerlendirme olur. Bunların dışında, ilke adı altında olmamakla beraber, alan literatürünün işaret ettiği başka ilkeler de vardır:

1. Dil ğretimi, kültür öğretimidir.
2. Dil ğretimi, bilgi değil beceri öğretimidir.
3. Ana dili ğretimi, düşünmenin öğretimidir.
4. Ana dili ğretimi 4-15 yaş arası kesintisiz olmalıdır.
5. Ana dili ğretiminde hafıza eğitilmelidir.
6. Dil becerileri bütün olmakla beraber konuşma becerisi öncelik taşır.
7. Ana dili ğretiminde söz varlığı geliştirilmelidir.

Araştırmacı yukarıda sayılan yedi maddeye tek tek açıklamalar getirmiştir. Değerlendirme sonucunda Türkçe ğretiminde 12 temel ilke belirlenmiştir. Türkçe programlarının düzenlenmesinde, derslerin planlanmasında bu ilkelere dikkat edilmesi gereğine dikkat çekilmektedir.

Demir ve Yapıcı (2007) ana dili olarak Türkçenin ğretimi ve yaşanan sorunları ele alan bir çalışma ortaya koymuşlardır. Çalışmada, Türkçe ğretiminin Türkçe bilim alanı ile

eğitim bilim alanındaki kesişme noktasına dikkat çekilerek Türkçe öğretiminde teorik ve uygulamalar arasındaki sorunlar tartışılmıştır. Bu tartışmanın odak noktasında ise Türkçe öğretiminin, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor düzeylerine uygun olarak nasıl tasarlanabileceği olgusu yer almaktadır. Ana dili olarak Türkçenin öğretiminin, bir yönü ile eğitim bilim alanı, bir yönü ile de Türkçe bilim alanı olduğu, bu iki alanın etkili ve etkileşimli birlikteliği ile Türkçe öğretiminin anlamlı ve işlevsel bir yapıya kavuşmasının sağlanabileceği ifade edilmiştir. Türkçe öğretimi alanında, bilim alanı olarak Türkçe ile eğitim bilimlerinin tam bir sentezinin hâlâ yapılamadığı görülmektedir.

Çalışmada ana dili öğrenimi ve ana dili öğretimi ele alınmış, ana dili öğreniminin kapsamı ve amaçları belirtilmiştir. Bu konular ele alınırken bireyin gelişim dönemleri ve buna paralel olarak dil gelişimine değinilmiştir. Tüm bunlar ışığında Türkçe derslerinde becerilere, ders kitaplarının içerik özelliklerine yönelik birtakım öneriler getirilmiştir. Ana dili becerilerinin diğer öğrenme alanlarıyla ilişkisini ortaya koymak için uluslararası alanda yapılmış bir rapor örneği sunulmuştur.

2003 OECD PISA (Programme International pour le Suivi des Acquis des Élèves / Uluslararası Öğrenci Başarılarını Takip Programı) anket sonuçları oldukça anlamlıdır. Anketin sonuçlarına dayalı olarak ortaya konulan raporda, 40 ülkeyle ilgili eğitim düzeyi, 15 yaşındaki öğrencilerin başarı düzeyleri dikkate alınarak irdelenmiştir. Rapora göre, yazılı bir metni okuyup anlama becerisi açısından yapılan değerlendirme sonucunda Türkiye, sıralamada 33. sırada yer almıştır. Bir matematik problemini anlayıp çözme bilgi/becerisi ile ilgili yapılan değerlendirme sıralamasında ise 34. sıradadır. Bu değerlendirme alanları dikkate alındığında bizden daha alt sıralamada yer alan ülkeler, Uruguay, Tayland, Meksika, Endonezya, Tunus ve Brezilya'dır (Savran, 2004). Bu anketten çıkan sonuçlar değerlendirildiğinde ilköğretimi bitirmek üzere olan gençlerimiz:

- Kendi dilinde yazılmış bir metni okuyup anlama konusunda 40 ülke içinde 33. olmuştur.
- Matematiksel kavramlar üzerinde düşünme ve işlem yapma becerisi sıralamasında da 40 ülke içerisinde 38. olmuştur. Fen bilimleri ile ilgili birikim ve işlem yapma becerisi sıralamasında ise 32. yani sondan 8. olmuştur.

Bu sonuçlar, anlama ve anlatma becerilerinin gelişiminin çocukların diğer derslerde başarılı olma durumlarını da etkilediğini ortaya koymuştur.

Buradan hareketle Türkçemizin ana dili olarak eğitimi ve öğretimi konusunda hedeflenen düzeye ulaşabilmek için ve mevcut problemleri çözmek adına yapılması gereken öncelikli iş, programların bu konudaki gerçek ihtiyaçları yansıtması ve işlevsel olmasıdır. Sonrasında yapılacak iş ise programın başarıya ulaşmasında kilit konumda olan uygulayıcıların, bir başka deyişle öğretim elemanlarının yetiştirilmesidir. Bu konuda yapılması gerekenler şu şekilde özetlenebilir:

- Ana dili eğitim ve öğretim programı, ülke koşulları dikkate alınarak yapılmalı, bu konudaki sorunları orta ve uzun vadede çözümleyebilecek nitelikte olmalıdır.
- Program hazırlanırken ana dili öğretimi konusunda yüzlerce yıllık tecrübelerimiz dikkate alınmalı, konuyla ilgili tüm kurum ve kuruluşlar işbirliği içerisinde hareket etmelidir. Geçmişte geliştirilen, başarılı veya başarısız olmuş tüm program çalışmalarından dersler çıkarılarak yapılacak yeni programlara katkı sağlayacağı düşünülen yönler süzgeçten geçirilmelidir.
- Ana dili eğitimi ve öğretimi, diğer bilgi ve öğrenme alanlarından büyük farklılıklarla ayrıldığı gibi bir dilin öğretimi de diğer dillerin öğretiminden birtakım farklılıklarla ayrılır. Bu farklılıklar göz önünde bulundurulmalıdır.
- Eğitim-öğretim programı hazırlanırken programın, sonraki nesilleri şekillendirmenin en büyük aracı olduğu unutulmamalıdır. Toplum bilimcilerin ve eğitimcilerin toplumsal eğilimlere yönelik yorumları, çıkarımları eğitim programlarına yansıtılmalıdır. Ana dili eğitimi ve öğretimi geleceğin insan tipini oluşturma çalışması olmakla birlikte aynı zamanda, bir ulusun millî ve manevi dokusunu koruma ve güçlendirme programıdır.
- İletişim araçlarının sosyal hayatın içerisinde ağırlıklı olarak yer alması radyo, televizyon, sosyal medya ve güncel hayatta geçen diyalogları anlamının önemini daha da artırmıştır. Ancak genç neslin anlama ve anlatma becerileri, beklenen düzeyin çok altındadır. Bu becerileri geliştirme yönünde planlamalar yapılmalıdır.
- Program yaparken daima göz önünde tutulacak bir durum da dilin toplumsal boyutudur. Ana dili eğitimi ve öğretimi konusunda program geliştirirken dikkate alınması gereken pek çok husus vardır. Ana dili eğitimi ve öğretiminde hedefleri belirlerken gelişmiş ülkelerin model alınması doğru bir yaklaşım olamaz. Çünkü dillerin yapısı, toplumların kendi dilini kullanma biçimi ve dilden yararlanma

düzeyleri birbirinden farklıdır. Buna bağlı olarak toplumların sorunları da birbirinden farklı olacaktır. Doğal olarak her toplumun dilini öğretme programları da birbirinden farklıdır. Yeni Türkçe öğretim programlarına konulmuş hedeflerden bir kısmının düzey üstü olduğu gözlenmektedir. Bu hedefler, resmî dilin öğretiminde ve kullanımında hiçbir sorun yaşamayan gelişmiş ülkelerin müfredat programından Türkçeye transfer edilmiş gibi durmaktadır.

Girmen, Kaya ve Bayrak (2010)'ın yaptığı Türkçe eğitiminin sorunlarının tespiti ile ilgili bir çalışmada, konuyla ilgili yaşanan problemler, bu konuda yapılmış lisansüstü tezler bağlamında tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu anlamda 2006-2010 yılları arasında yapılan Türkçe eğitime yönelik lisansüstü tezler incelenmiş, problem durumları tema ve alt temalar hâlinde sıralanmıştır. Lisansüstü tezlerin sınıflandırmasında 8 tema belirlenmiştir. Bu temalar, "ders kitapları, anlatım, ilk okuma yazma, anlama, Türkçe dersi öğretim programının değerlendirilmesi, dil bilgisi, ölçme ve değerlendirme, görsel okuma ve görsel sunu" şeklindedir.

Araştırma sonuçları incelendiğinde, ders kitapları konusu en yoğun çalışmanın olduğu tema olarak belirlenirken yazılı anlatım alanında yoğunlaştığı, sözlü anlatıma ilişkin çalışmaların ise çok az olduğu tespit edilmiştir. Anlama alanında ise okuduğunu anlama çalışmalarının daha fazla, dinlediğini anlama ile ilgili çalışmaların ise azınlıkta yer aldığı görülmektedir. Dil bilgisi öğrenme alanında 12 lisansüstü tez yapılmıştır. Bu tezlerden 8 tanesi öğretim programının bir boyutu olan ölçme ve değerlendirmeye ilgili ve çoğunluğu ilköğretim 4-5. sınıflar düzeyindedir. İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı'na yeni bir öğrenme alanı olarak giren görsel okuma ve görsel sunu temalı araştırmaların sayısı 4'tür. Ölçme değerlendirme, görsel okuma ve görsel sunuya ilişkin araştırmaların sayısının çok az olduğu gözlenmektedir.

Çalışmada, Türkçe eğitimi alanında yaşanan sorunlar lisansüstü tezlere dayanarak belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda sonuçlara ulaşılmış ve bu sonuçlar şu şekilde sıralanmıştır:

- Lisansüstü tezler özellikle ders kitapları, yazılı anlatım, okuduğunu anlama, ilk okuma yazma alanlarında yoğunlaşmaktadır.
- Dinlediğini anlama, sözlü anlatım, görsel okuma ve görsel sunu, ölçme ve değerlendirme alanlarında lisansüstü tez sayısı oldukça sınırlıdır.

- Ders kitaplarına ilişkin yaşanan sorunlar, metinlerden kaynaklanan sorunlar, kitaplarda yer alan etkinliklerin yetersizliğinden kaynaklanan sorunlar ve görsellerden kaynaklanan sorunlar olarak belirlenmiştir.
- Yazılı anlatım öğretiminde yaşanan sorunlar daha çok öğrenci hatalarını belirlemeyi hedeflemiş araştırmalarda karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmaların sonuçlarına göre; yerel ağız kullanımı, okuma yazma alışkanlığının yetersizliği, öğrencilerin dil bilgisi öğretiminde öğrendikleri bilgi ve kuralları beceriye dönüştürememeleri, konuyu sınırlandıramamaları, yazılarında mantıksal bir bütün oluşturamamaları önemli sorunlar olarak belirlenmiştir.
- Sözlü anlatım öğretimine ilişkin 8 çalışmanın gerçekleştirilmiş olması belirlenen niceliksel bir sorundur. Bu çalışmaların sonuçlarına göre; ilköğretim öğrencilerinin sözlü anlatımlarında giriş, gelişme ve sonuç bölümlerini oluşturmada sıkıntı çekmeleri, konuşmaya ilgi çekici ifadelerle başlayamamaları, konuşmalarında duygu ve düşünce zenginliği oluşturamamaları, konuyla ilgili deyim, atasözü kullanmamaları, sözcük ve cümle tekrarına düşmeleri, konuşurken anlamsız sesler çıkarmaları, cümleler arasında anlam ilişkisi kuramamaları yaşanan sorunlar olarak belirlenmiştir.
- İlk okuma yazma öğretimine ilişkin sorunlar; sınıfların kalabalık olması, öğretmenlerin bu konuda yeterli hizmet içi eğitim almamış olmaları, lisans döneminde alınan ilk okuma yazma öğretimi dersinin mesleki uygulamada yetersiz kalması ve birleştirilmiş sınıf uygulamalarında karşılaşılan güçlükler olarak belirlenmiştir.
- İlköğretim öğrencilerinin okuduklarını anlama düzeyleri, okul dışı okuma yaşantılarına, okul öncesi eğitim alma durumlarına ve ailelerin sosyal düzeylerine, görsellerin kullanımına göre farklılık oluşturmaktadır. Öğrencilerin dinlediklerini anlamalarına ilişkin araştırmaların sayıca çok az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İlköğretim öğrencilerinin dinlediğini anlama becerileri, metin türüne, öğrenme ortamında farklı dinleme etkinliklerinin gerçekleştirilmesine göre farklılaşmaktadır. Bu durum ilköğretim okullarının, öğrencilere zengin yaşantılar sunmadıklarını, yaşanan sorunların öğrenme ortamından kaynaklandığını göstermektedir.

- Türkçe dersi öğretim programının değerlendirilmesi sonucunda yaşanan sorunlar; hizmet içi eğitimin eksikliğinden, fiziki ortamdan, kitaplardan, “okuma sevgisi ve alışkanlığı” kazandırmaya yönelik becerilere yer verilmemesinden, birleştirilmiş sınıflarda öğrenme-öğretme sürecinin düzenlenmesine yönelik herhangi bir açıklamanın bulunmamasından kaynaklanan sorunlar olarak belirlenmiştir.
- Dil bilgisi öğretiminde yaşanan sorunlar; kullanılan yöntem ve tekniklerden kaynaklanan sorunlar, soyut bilginin çokluğundan ve dil bilgisi öğretimi kazanımlarının uygulama boyutuna geçememesinden kaynaklanan sorunlar olarak belirlenmiştir.
- Ölçme ve değerlendirme alanına ilişkin sorunlar; alternatif ölçme ve değerlendirme sürecinde kullanılan ölçme araçlarından kaynaklanan sorunlar ve öğretmenlerin hizmet içi eğitim gereksiniminden kaynaklanan sorunlar olarak belirlenmiştir.
- Görsel okuma ve görsel sunu alanında yaşanan sorunlar; fiziki ortamdan ve öğretmenlerin bu konuya ilişkin hizmet içi eğitim gereksinimlerinden kaynaklanmaktadır.
- Lisansüstü tezler özellikle; dinleme, sözlü anlatım, görsel okuma ve görsel sunu, ölçme ve değerlendirme alanlarındaki boşluğu dolduracak biçimde düzenlenmelidir.
- Türkçe eğitiminde, öğretmenlerden kaynaklanan birçok sorun yaşanmaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin hizmet içi eğitim gereksinimleri belirlenip bu doğrultuda uygulamaya dayalı hizmet içi eğitim programları geliştirilip düzenlenmelidir.
- İlköğretim öğrencilerine sunulan yaşantı zenginliği onların dil becerilerinde önemli bir değişken olarak görülmektedir. Bu nedenle ilköğretim öğrencilerinin ana dili becerilerini bir bütün olarak geliştirebilecekleri doğal öğrenme ortamları hazırlanmalıdır. Bu durum ancak ders kitabı odaklı öğrenme ortamlarının yenilenmesi ile olanaklıdır.
- Öğrencilere Türkçe dersinde dinleme, konuşma, okuma, yazma ve görsel okuma görsel sunu becerilerini bir bütün hâlinde geliştirebilecekleri zengin ortamlar sunulmalıdır. Öğrenme ortamlarının zenginleştirilmesi, ders kitabının yanında gazete, dergi, film, şarkı gibi araçların öğrenme ortamında kullanılması ile gerçekleştirilebilir.

- Türkçe eğitiminde yaşanan sorunlardan bir kısmı meslek öncesi eğitimden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle öğretmen yetiştirme programlarında uygulamaya dönük etkinlikler artırılmalıdır.
- Öğrencilerin, bilgi düzeyinde öğrendiklerini beceriye dönüştürememelerinden kaynaklanan sorunlar bulunmaktadır. Bu nedenle Türkçenin bir beceri dersi olduğu unutulmamalı ve beceri kazandırmaya yönelik etkinlikler tercih edilmelidir.

Yılmaz (2014)'ın Türkiye ve Kazakistan'da okutulan Türkçe öğretmenliği lisans programlarını karşılaştırdığı çalışma da yine alan ile ilgili önemli ve yol gösterici çalışmalardandır. Bu çalışma, Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü'nde uygulanan lisans programı ile Abay-Kazak Millî Pedagoji Üniversitesi (Abay Üniversitesi) Türkçe-İngilizce Öğretmenliği Bölümü'nde takip edilen lisans programlarını karşılaştırmak amacıyla ortaya konulmuştur. Bu yolla pek çok farklı ülkede Türkçe öğretmeni unvanıyla mezun olacak öğrencilerin yeterliliklerini tespit etmek istenilmiştir. Bu noktada şu sorulara cevap aranmıştır:

- Ders sayılarına ilişkin iki ülke programı arasında farklılık var mıdır?
- Ders saatlerine ilişkin iki ülke programı arasında farklılık var mıdır?
- Edebiyat derslerinin programlardaki yerine ilişkin iki ülke arasında bir farklılık var mıdır?
- Dilbilim ve dil bilgisi derslerinin programlardaki yerine ilişkin iki ülke arasında bir farklılık var mıdır?
- Türkçe dil becerilerine ilişkin derslerin programlardaki yerinde iki ülke arasında bir farklılık var mıdır?

Çalışmada öncelikle iki ülkede uygulanan ders programları ve içerikleri temin edilmiş, Abay Üniversitesindeki program Rus ve Kazak dilinden Türkçeye çevrilmiş, her iki ülkede uygulanan programlar ders sayıları, ders saatleri ve bazı alanlara ilişkin ders dağılımları bakımından karşılaştırılmıştır.

Bulgular bölümünde iki ülke programındaki yeterlilik alanlarına ilişkin ders ve ders saatlerinin dağılımları, edebiyata, dil bilim ve Türkçe dil bilgisine, dil becerilerine ilişkin derslerin dağılımlar yüzde frekans tabloları ile belirtilmiştir.

İncelemenin sonunda Kazakistan ve Türkiye'de okutulan Türkçe öğretmenliği lisans programlarında ders saatlerinden yeterlilik alanlarına, temel derslerin programlardaki

dağılımına varana dek birçok noktada zıtlık olarak nitelendirebilecek farklılıkların olduğu saptanmış ve ortak bir yol belirlenerek bu farklılıkların giderilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Çoban (2010), Türkçe öğretmenliği lisans programlarının değerlendirilmesi üzerine bir çalışma yapmıştır. Makalede eski program (1998-1999 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanan) ile yeni (2006-2007 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanan) Türkçe öğretmenliği lisans programlarını karşılaştırmak amaçlanmıştır. Bu araştırma tarama modelinde betimsel bir özellik taşımaktadır. Çalışmada, eski ve yeni Türkçe öğretmenliği lisans programları ders saat/kredi, ders sayısı, ders çeşidi, seçmeli dersler, derslerin öğretmenlik meslek bilgisi, alan bilgisi, genel kültür kategorileri açısından ağırlıkları incelenmiş ve bunlar yüzde frekans dağılımları ile belirtilmiştir. Yapılan değişiklikler ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışma sonucu elde edilen bulgular şu şekilde özetlenebilir:

- Yeni programlarda toplam ders saat sayısı artmış, bu artış toplam krediye de yansımıştır. Ancak eski ve yeni programdaki derslerin teorik ve uygulama ağırlığı neredeyse hiç değişmemiştir.
- Programda en çok genel kültür dersleri artmış, bunu alan bilgisi ve meslek bilgisi dersleri izlemiştir. Yeni programda yan alan olmadığı için, bu kategorideki dersler programda yer almamaktadır. Eski programda seçmeli derslerin kategorileri belirtilmemişken, yeni programda alan bilgisi ve genel kültür olarak belirlenmiştir.
- Yeni programlarda ağırlıklı olarak sırasıyla genel kültür ve meslek bilgisi derslerinin çeşidi artarken alan bilgisi derslerinin çeşidi azalmıştır.
- Yeni programlarda genel kültür ve meslek bilgisi derslerinin teorik ders saat sayıları artarken yan alan derslerinin kalkmasıyla alan bilgisi derslerinin teorik ders saatleri azalmıştır.
- Yeni programlarda alan bilgisi ve genel kültür derslerinin uygulamalı ders saat sayıları artarken meslek bilgisi derslerinin uygulamalı ders saat sayıları azalmıştır.
- Toplam ders saat sayısı açısından yeni programda genel kültür ders saat sayısı artarken meslek bilgisi ve alan bilgisi ders saat sayıları azalmıştır.

- Krediler açısından yeni programda genel kültür derslerinin kredileri artarken alan bilgisi ve meslek bilgisi derslerinin kredileri azalmıştır.
- Genel olarak Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı’nda büyük oranda değişiklikler olmuş, bu değişiklikler ağırlıklı olarak meslek bilgisi derslerinde kendini göstermiştir. Bunu, alan bilgisi ve genel kültür dersleri izlemektedir.
- Yapılan değişiklikler derslerin isimleri, içerikleri, sayıları, çeşitleri, saatleri, kredileri, kategorileri şeklinde olduğu gibi bir ders iken iki derse ayrılma, iki ders iken bir ders şeklinde birleşme yönünde de olmuştur. Öte yandan, yan alanın kaldırılmasıyla bir kısım dersler programdan çıkarıldığı gibi birçok yeni ders de programa ilave edilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü yetkilileri de programlar konusunda “öğretmen yetiştiren kurumların programlarının yeterli olmadığını, istenilen nitelikte öğretmen yetiştirilmediğini, öğretmenlik formasyonu programlarının yeniden düzenlenmesi” gerektiğini ifade etmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada ilk aşamada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma konusunun detaylı incelenmesine yönelik olarak verilerin toplanmasında yazılı kaynaklar kullanılmıştır. Ancak bunun yanında öğretmen adaylarından hem nicel hem de nitel yöntemler kullanılarak veriler toplandığı için araştırma bütününde karma araştırma modelindedir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini dil eğitimi ve öğretimi alanında yazılmış tüm kaynaklar, örneklemi ise ana teması Türkçe eğitimi ve öğretimi ile ilgili olan kaynaklar oluşturmaktadır. Nicel verilerin toplanmasında ise çalışma evreninde Türkçe öğretmenliğinde öğrenim gören son sınıf öğrencileri yer almaktadır. Çalışma evreninin tamamına ulaşıldığı için örneklem alma yoluna gidilmemiştir.

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasında öncelikli olarak “literatür taraması” yöntemi kullanılmıştır. Bunun yanı sıra nicel ve nitel veri toplama yöntemleri kullanılmış, veriler Türkçe öğretmenlerinde bulunması gereken özel alan yeterlilikleri temel alınarak oluşturulan anket aracılığıyla toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Yapılan araştırmada ele alınan problemlerin çözümüne katkı getireceği düşünölen kaynaklar doküman analizi yöntemi kullanılarak tasnif edilmiştir. Araştırmanın nicel bölümünde elde edilen verilere değişken yapısı göz önünde bulundurularak SPSS veri analizi programı aracılığıyla parametrik olmayan testlerden Mann Whitney U-Testi ve Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır. Araştırmanın nitel bölümünde ise açık uçlu sorular aracılığıyla elde edilen verilen içerik analizi yoluyla özömlenmiştir.

BÖLÜM IV

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Türkçe Öğretiminin Tarihi

Türkçe birkaç bin yılla ifade edilen geçmişe sahip, dünyanın en zengin ve en eski dillerinden biridir. İlk ve Orta Çağ boyunca Türkçenin okullarda öğretilip öğretilmediği konusunda açık ve kesin bilginiz yoktur. Uygurlar ve Türklerin İslam'ı kabul ettiği dönemlerde birçok çeviri çalışmalarına tanık oluyorsak da aile ve çevre dışında bir dil öğretimi yapıldığı noktasında aydınlatıcı bilgilere bu çalışmalarda rastlanmamaktadır. Bu nedenle pek çok araştırmacı doğal olarak Türkçe öğretimi tarihçesini Karahanlılar Dönemi'nde yaşamış olan Kaşgarlı'yla birlikte başlatmaktadır (Ağar, 2004, s. 1; Çifçi, 2014, s. 9).

Kaşgarlı'ya kadar çok güçlü işaretlerini gördüğümüz ancak delillendiremediğimiz Türkçenin öğretimi geleneği, “muhteşem” bir eser olan Dîvânu Lugâti't-Türk'te çağını yüzlerce yıl aşan bir parıltıyla karşımıza çıkmaktadır. Kaşgarlı Mahmud'un eseri Dîvânu Lugâti't- Türk, Türk dili ve kültürü için taşıdığı önemin yanı sıra, Türkçe öğretimi bakımından da eşsiz bir değer taşımaktadır. Eserde izlenen yaklaşımlar ve uygulanan metot, bugün modern bilimin geniş araştırmalarla ortaya koyduğu sonuçlarla birebir örtüşmektedir (Çifçi, 2014, s. 11).

Kaşgarlı Mahmud, dil öğretimi konusunda başarılı bir yöntem izlemiştir. Yöntemin başlıca özellikleri şunlardır (Akyüz, 2011, s. 38);

1. Medreselerde yapıldığı gibi önce ve hemen her zaman sadece kural verme değil, başta çok sayıda örnekten hareket edip kurala ulaşma yolunu izlemiş ve günümüz yabancı dil öğretiminde benimsenen bir yöntem uygulamıştır.
2. Dil öğrenmede örneklerin, metinlerin önemini çok iyi görmüş, örneklerini günlük hayattan, atasözlerinden, şiirlerden derlemiştir.
3. Dil öğretirken Türk kültürünü de tanıtmaya amacını gütmüş, bu konuya özel bir önem vermiştir.
4. Dil öğretiminde tekrarın önemini çok iyi kavradığından önceden geçen bir kuralı gerektiğinde hatırlatmaktan çekinmemiştir.
5. İzlediği bu yöntemleri buluncaya kadar çok çaba harcayan yazar, iki yıl içinde eserini üç kez yazıp beğenmemiş, dördüncü kez yazmıştır. Böylece eser yazma konusunda da bize yol göstermiştir.

Eseri bu açılardan önemli kılan hususlar Onan (2003, s. 436-443) tarafından şu şekilde izah edilmiştir:

1. Kaşgarlı Mahmud, Dîvânu Lugâti't-Türk'te, yabancı dil öğretiminde önemli olan kültürel aktarım ve duygusal zekâ kavramlarını ön plana çıkarmıştır.
2. Dil çalışmalarında bilimsel bir metot olarak kabul edilen tümevarım yöntemini kullanmıştır.
3. İki dillilik kavramına değinmiştir.
4. Eser, hem eğitimsel bir sözlük niteliği taşımakta hem de kelime etimolojilerine yer vererek kaynak dilin kültürel değerlerini ayrıntılı bir şekilde ortaya koymaktadır.

Başta Kaşgarlı Mahmud'un Dîvânu Lugâti't-Türk adlı eseri ve elimize ulaşamayan "Cevahirü'n-Nahv" adlı dil bilgisi kitabı olmak üzere on dokuzuncu yüzyıla kadar birçok dil bilgisi kitabı kaleme alınmıştır; ancak bu eserlerin çoğu yabancıların Türkçe öğrenmesi için hazırlanmıştır. Kitapların hazırlanmasındaki amaç, Türk ülkesini ziyaret eden ve Türklerle ilişkisi olan kişilerin dilimizi öğrenmesidir (Ağar, 2004, s.1).

Kaşgarlı'dan Tanzimat'a kadar olan dönemde Türkçe öğretimine katkı sağlayacak tarihî kaynaklar içerisinde Kıpçak Türkçesi eserleri önemli bir yer tutmaktadır. Türkçe öğretimine katkı sağlayacak tarihî kaynaklar içerisinde önemli bir yer tutan Kıpçak Türkçesi eserlerinin hemen hemen tamamı Memluk Kıpçakçası ile yazılmıştır. İçerisinde

dinî metinler, atasözleri, bilmeceler bulunmaktadır. Bu eserlerin bir kısmı Arapların Türkçeyi öğrenmelerini kolaylaştırmak amacıyla, bir kısmı da Arapça ve Farsçanın önemli kaynaklarının Türkçeye kazandırılması amacıyla meydana getirilmiştir. Kıpçak Türkçesiyle meydana getirilen eserlerin dil öğretimi açısından en önemlisi İtalyan ve Alman rahipler tarafından yazılan Codeks Cumanicus'tur (Özkan, 2000, s. 31).

Codeks Comanicus, hem Kıpçak Türklerine ve diğer topluluklara Kıpçak Türkçesini öğretmek hem de Kıpçaklar arasında Hristiyanlık dinini yaymak amacıyla Latin alfabesiyle 1303-1362 yazılmış bir eserdir. Eserde, sözlükten başka, İncil'den parçalar bulunan dinî metinler, atasözleri ve bilmeceler, tercümeleri ile birlikte yer almıştır (Karakuş, 2006, s. 20-21). Codeks'in asıl yazması müstakil bir defter hâlinde olmayıp muhtelif yaprakların bir araya getirilmesinden oluşturulmuş ve ancak sonraları birbirine dikilerek bütün bir eser hâline getirilmiştir (Caferoğlu, 2000, s. 176-177).

Karahanlı, Harezm, Çağatay ve Anadolu Türkçesi alanlarında meydana getirilen eserlerin genelde dil öğretimine özelde Türkçe öğretimine sağladıkları katkılarında dikkatle gözden geçirilmesi gerekmektedir. Türkçe öğretiminin tarihçesinden söz ederken Çağatay sahasında etkili olan Ali Şir Nevâyî kenarda tutulamaz. Kaşgarlı Mahmud'tan yaklaşık dört asır sonra Ali Şir Nevâyî de M.1499'da yazdığı Muhâkemetü'l-Lûgateyn (Özönder, 1996) adlı eserinde, Türk dilinin Farsça'dan üstün olduğunu bugün de geçerli olan ilmî yöntemlerle ispata çalışmış ve Çağatay aydınlarının, ediplerinin bir yabancı dil olan Farsça'ya aşırı rağbetlerini kınayarak dilin millî kültürle olan bağlantısına dikkat çekmiştir. Anadolu sahasındaki durum da Türkçenin yaşadığı diğer sahalardan çok farklı olmamıştır. Eğitim ve kültür hayatımızda İslamiyet'in kabulünden kısa sayılabilecek bir süre sonra Arapça ve Farsçanın baskın oluşu, 13. yüzyılda Karamanoğlu Mehmet Bey'i meşhur fermanını ilâna zorlamıştır. Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan kısa bir süre sonra İznik'te (1331) ilk Osmanlı medresesi kurulmuş ve onu zaman içerisinde diğer medreselerin kurulmaları izlemiştir. Kurulan bu medreselerde de Arapça ve Farsçanın hâkimiyeti sürmüştür. Osmanlı medreselerinde öğretilen dil olarak Arapçaya büyük önem verilmiştir. Buralarda Türkçe öğretilen dil değil, öğretimin doğal dili olmuştur (Çifçi, 2014, s. 13-14).

Bu dönemde medreselerde Türkçenin bir öğretim konusu olarak ele alınmamasının çok çeşitli sebepleri vardı. Bunların başında Türkçenin bir ilim dili olarak kabul edilmemesi geliyordu. Bu dönemdeki anlayışa göre, Türkçe öğretim gerekmeden anlaşılan bir dil olarak görülmekte idi (Göğüş, 1978, s. 124).

Osmanlı Dönemi'nde "sıbyan mektepleri" veya diğer adıyla "mahalle mektepleri" olarak bilinen çeşitli temel eğitim düzeyindeki okullardaki Türkçenin durumu medreselerdeki durumla benzerlik göstermekte idi. Sıbyan mekteplerinin genellikle tek temel dersi Kur'an'ın anlamının açıklanmadan yalnızca okunuşunun öğretilmesi olarak görülmektedir (Akyüz, 2011). Sıbyan mektepleri, Kur'an okutmak, namaz ayetlerini ve namaz kılmasını öğretmek, biraz da yazı öğretmek olarak sayılabilecek üç amaç doğrultusunda kurulan kurumlardır. 1846'da basılan bir yönetmelikte Sıbyan mektepleri programı; Elifba, Kur'an-ı Kerim, İlmühal, Tecvîd, Harekeli Türkçe, Muhtasar Ahlak-ı Memduha, Hat derslerinden oluşmaktadır (Koçer, 2007).

18.-19. yüzyıllara kadar olan ve Osmanlı Dönemini olarak nitelendirilen dönemde Türk dilinin eğitim öğretiminin konu edilmemesi, ağırlıklı olarak Arapça ve Farsçaya itibar edilmesi, Arapça ve Farsçayı tamamen hâkim kılmamakla ve Osmanlı'nın dilinin Türkçe olmasını engellemekle birlikte Osmanlıca veya Osmanlı Türkçesi adı verilen karma bir dilin doğmasına neden olmuştur (Özkan, 2000, s. 41).

Tarihsel süreç içerisinde Türkçenin varlığını hissettirmeye, kimliğini bulmaya çalıştığı ve Türkçe adına sevindirici birtakım gelişmelerin yaşandığı dönem Tanzimat Dönemi'dir. Tanzimat Fermânı (3 Kasım 1839) ile aynı yıl rüşdiyelerin kurulması (5 Şubat 1839) artık Türk dilinin de eğitim öğretim kurumlarında çok önceden beri hak ettiği yerini almasının da başlangıcı olmuştur (Çifçi, 2014, s. 16). Bu okullar 1846'da Mekâtib-i Umumiye Nazırlığı kurulduktan sonra açılmış ve sayıları artmıştır. Başlangıçta erkeklere yönelik olarak açılan bu okullar 1859'da ilk olarak kızlar içinde açılmaya başlanmıştır. Gerek erkek gerekse kız rüşdiye programlarında Arapça, Sarf ve Nahv'in yanı sıra Lisan-ı Osmanî Kavaidi, İmlâ ve İnşa gibi derslere yer verilmiştir. 1869 Maarif-i Umumîye Nizamnamesi'nde belirtilen rüşdiyelerin programlarında "Lisan-ı Osmanî Kavaidi" ile "İmlâ ve İnşa" dersi yer alır iken, aynı Nizamnâmeyle İdadîler için hazırlanan programda Mükemmel Türkçe Kitabet ve İnşa dersinin yer aldığını görüyoruz (Akyüz, 2011, s. 164-167).

Tanzimat Dönemi'nde sıbyan okulları yanında mekteb-i iptidailer açılmıştır. İptidaiye olarak adlandırılan bu ilkokullarda, ilk okuma yazma eskiden olduğu gibi tümevarım yöntemiyle harflerden başlayarak öğretiliyordu. "İptidâîyelerin 1873, rüştiyelerin 1875 Türkçe programlarında; elifba, kıraat, imlâ, hitabet, hüsn-ü hat, sarf-ı Osmânî, inşa gibi çeşitli beceri ve bilgi kollarına yer verilmiş; her alanda izlenecek yöntemler de

açıklanmıştır. 1911 yılında, idadiler üzerine üç yıl öğrenim veren Sultanîye adında ortaöğretim kurumları açılmış, ilgili programlarda dilin anlam ve yapı yönünden incelenmesi, güzel konuşmanın öğretilmesi önemsenmiştir” (Sağır, 2002, s. 20). Ayrıca dönemde rüştiyelerin eğitim programlarında Türkçe öğretimine önemli ölçüde yer verilmiştir (Demirel, 1999).

19. yüzyılın sonlarına doğru ortaya çıkan “usûl-i cedit” kavramı Türkçenin eğitim öğretimde saygı kazanması sürecini hızlandırmıştır. 1839’dan 1909’a kadar geçen yetmiş yıllık sürede, Osmanlı eğitim öğretim sisteminde “medrese”den “mektep”e geçiş süreci yaşanmıştır. Bu yetmiş yıllık süreçte Türkçe, ders programlarına yavaş fakat emin adımlarla yerleşmiştir (Çifçi, 2014, s. 18).

Cumhuriyet Dönemi’nde ise diğer birçok alanda olduğu gibi Atatürk’ün liderliğinde ana dil ile ilgili de alfabe, yazım, terim, dil bilgisi, sözlük gibi konularda önemli çalışmalar başlatılmış, Türkçeye verilen önem daha da artmıştır. “Uygarlaşan bir toplumda Türkçe de zenginleşip çağdaş bilim, sanat, yönetim kavramlarını anlatabilecek bir zenginliğe erişmelidir. Bu nedenle Tanzimat Dönemi’nden başlayan dilde özleşme hareketi, Cumhuriyet Dönemi’nde "Dil Devrimi" adı altında hızlanıp öz Türkçeyi doğurmuştur” (Göğüş, 1993, s. 5).

Cumhuriyet Dönemi’nde 3 Mart 1924 tarih ve 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat (Öğretimin Birleştirilmesi) Kanunu ile bütün eğitim kurumlarında Arapça ve Farsçanın öğretimine son verilerek eğitim bilim dili olarak Türkçe kabul edilmiştir. Ülke genelinde başlatılan okuma yazma seferberliği ile Türkçe öğretimi örgün ve yaygın eğitim kurumlarında büyük önem kazanmıştır (Demirel, 2006). 29 harfli yeni Türk alfabesinin 1 Kasım 1928 tarihinde kabul edilmesiyle eğitim ve öğretim hayatımızda yeni bir dönem başlamış ve bugünkü Türkçe öğretiminin temeli atılmıştır. Ayrıca, Dil Heyeti, Türkçedeki kelimelerin yeni Türk harfleriyle nasıl yazılacağını gösteren bir “İmlâ Lugatı” çıkarmıştır. Harf İnkılâbı’ndan sonra, yeni harflerin kabulüyle eğitim kurumlarında bu alfabenin öğretilmesi mecburiyeti getirilmiştir (Dursunoğlu, 2006).

Daha önceki öğretim programlarında çok az bir değişiklik yapılarak 1929-1930 öğretim yılında uygulanmak üzere 1929 yılında Türkçe ve edebiyat öğretimi için yeni bir öğretim programı düzenlenmiştir. Programın başında ortaokul ve lise sınıflarındaki ana dili eğitiminin bir bütün sayılması gerektiği, bu eğitimi “*dil*” ve “*edebiyat*” diye ayırmanın doğru olmadığı gerekçesiyle ana dili eğitiminin ortaokuldan lise öğreniminin sonuna kadar

“*Türkçe*” adı altında verilmesi kararlaştırılmıştır. 26 Eylül 1932’de I. Türk Dil Kurultayı yapılmış, Türkçenin arılaşması ve özleşmesi için çalışmalara başlanmıştır. 1935 yılında da Millî Eğitim Bakanlığı bütün derslerin öğretmenleri için kılavuzlar çıkarmıştır. Yine aynı yıl Atatürk, dil bilgisi kuralları iyice incelenip asıl kuralları saptanıncaya kadar dil bilgisi öğretiminin okullardan kaldırılmasını emretmiş, bu emir 1936 yılından başlayarak uygulanmıştır (Göğüş’ten aktaran Dursunoğlu, 2006; Karakuş, 2002, s. 176-177; Sağır, 2002).

1939 yılında ortaokul ve lise yönetmeliklerine, sınıf geçmede Türkçe ve 1940 yılında dil bilgisi konusunda çalışmalar artmış ve MEB tarafından Tahsin Banguoğlu’na “Ana Hatlarıyla Türk Grameri” isimli bir dilbilgisi kitabı yazdırılmıştır. 1941 yılında toplanan Gramer Kongresi’nde uygulama ve inceleme sonuçlarının değerlendirilmesinin ardından 1942 yılında ortaokul 1. sınıflar için Necmettin Halil Onan’a bir kitap yazdırılmıştır. Dil bilgisi öğretiminde bu kitabın yöntemi ve terimlerinin esas alınması kararlaştırılmıştır. Böylelikle 1936 yılında ders programlarından kaldırılan dil bilgisi dersi, 1949 ortaokul programlarına yeniden girmiştir. Bu program “Ana dili öğretiminin ders içi ve ders dışı etkinlikleriyle bütün yönlerini kapsaması ve öğretmenlere yardımcı olmak amacıyla açıkladığı yöntemlerinde belirtilen görüşler bakımından çağdaş bir düzey gösterir.” (Göğüş, 1978, s. 151).

1945 yılında ortaokullarda okutulmaya başlayan Türkçe kitapları, Türkçe öğretimine yeni etkinlikler getiriyordu. Okuma parçaları yalnızca duygu ve düşünce yönünden değil, şekil, kelime ve dil bilgisi bakımlarından da değerlendiriliyordu. Bu etkinliklerle öğrenciler yazma faaliyetlerine de yönlendiriliyordu (Göğüş’ten aktaran Dursunoğlu, 2006).

1957 yılında hazırlanan Türkçe programları bugünkü uygulamaların temelini oluşturmuştur. En uzun süre yürürlükte kalan 1957 Öğretim Programı’nda Türkçe dersi “Türk Edebiyatı”, “Kompozisyon” ve “Türk Dili” olarak üç derste işlenmiştir. Hazırlıklarına 1962’de başlanıp 1968’de bitirilen ilkokul programı ilkokullarda okutulan Türkçe ders programı olarak 1981 yılına kadar uygulamada kalmıştır. 1979’da ilkokullar ve ortaokulların birleştirilmesiyle ilköğretim okulları oluşturulmuştur. Bu sisteme uygun olarak 1981 yılında yeni bir program hazırlanmıştır: “Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı.” Program genel ve özel amaçlar, öğrencilere kazandırılacak davranışlar, yöntem, araç-gereç ve ölçme-değerlendirme boyutlarından oluşmaktadır. 1981 Türkçe Programı’nda dil öğretimine ilişkin özel amaçlar ve davranışlar "Anlama", "Anlatım", "Dil

Bilgisi" ve "Yazı" alt başlıkları altında ele alınmıştır. Anlamanın alt başlıkları, dinleme ve izleme ile okuma ve anlama; anlatımın alt başlıkları ise sözlü ve yazılı anlatım olarak sınıflandırılmış, dil bilgisi ve yazı için herhangi bir sınıflamaya gidilememiştir (MEB, 1981; Mutlu, 2008, s. 18; Üstten ve Uzun, 2010).

Ders geçme ve kredi sistemine göre dönemler esas alınarak hazırlanan 1992 yılı öğretim programında Türkçe dersinin amaç ve içeriğine geniş yer verilmiştir. Edebiyat, Türk Dili ve Kompozisyon dersleri için ayrı öğretim programları hazırlanmış ve ayrı ders kitapları yazılmıştır (MEB, 1992).

Değişen toplum ihtiyaçları ve teknolojik gelişmeler yeni bir program hazırlanmasını zorunlu hâle getirmiştir. Pilot uygulamaları yapıldıktan sonra TTK 12.07.2004 tarih ve 118 sayılı kararı ile kabul edilen İlköğretim Türkçe Öğretim Programı 2005–2006 öğretim yılından itibaren tüm ilköğretim okullarında uygulanmaya başlamıştır. Türkçe Öğretim Programı, 1981 *Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı*’ndan farklı olarak İlköğretim 1-5. sınıflar için *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. Sınıflar)* (MEB, 2005) ve 6-8. sınıflar için *İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı* (MEB, 2006) diye iki program hazırlanmıştır.

2005 Türkçe dersi öğretim programının genel amaçlarına bakıldığında, öğrencilere dinleme, konuşma, yazma, okuma becerilerinin kazandırılmasının yanında; ana dili bilincini elde etme, bilgiye ulaşma ve bilgiyi kullanma becerilerinin ve çeşitli yollarla edindikleri bilgilere eleştirel bakış açısıyla yaklaşma becerisi kazandırılması da önemli görülmektedir. Böylece Türkçe dersi öğretim programı, aynı zamanda çevresine ve insan ilişkilerine duyarlı bireylerin yetiştirilmesi bakımından düşünme, sorgulama, araştırma becerilerini edindirmeye yönelik olarak geliştirilmiştir (MEB, 2006).

2015 yılında Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu tarafından yürütülen çalışmalar sonucunda, 1-5. sınıflar ve 6-8. sınıflar, bir bütün olarak 1-8. sınıflar şeklinde *Türkçe Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı* (MEB, 2015) adıyla yenilenerek 2016 yılından itibaren aşamalı olarak 1. ve 5. sınıflarda başlatılmıştır.

2017 yılında ise 2015 Türkçe Dersi Öğretim Programı’nın uygulanma sürecinin başlarında, *Taslak Türkçe Dersi Öğretim Programı* yayımlanarak Türkçe öğretim programının değiştirilmesi süreci başlamıştır. Sonra Temel Eğitim Genel Müdürlüğünün 28/10/2016 tarihli ve 43769797-101.01-E.12117451 sayılı yazısı üzerine Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığında görüşülen İlkokul (1-4. Sınıflar), Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu (5-8.

Sınıflar) Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın, 2017-2018 eğitim ve öğretim yılından itibaren 1 ve 5. sınıflarda; 2018-2019 eğitim ve öğretim yılından itibaren tüm sınıf düzeylerinde uygulanmasına karar verilmiştir. Böylece, *Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)* (MEB, 2017) Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanmış ve 2017-2018 eğitim öğretim yılında, 1 ve 5. sınıflardan başlanarak kademeli olarak yeni Türkçe müfredatının uygulanacağı ilan edilmiştir (Aydın, 2017, s. 47).

Türkçe Dersi Öğretim Programları

Birçok öğretim çalışmasında olduğu gibi dil becerilerinin geliştirilmesi de belirli hedefler ve iyi hazırlanmış programlar dâhilinde yapılmak zorundadır. Programlar bir öğretim alanına yönelik sürecin etkili bir şekilde yürütülmesinde önemli öğelerden birisidir (Balcı, Çoşkun ve Tamer, 2012).

Öğretim programları, "bir dersin belli bir standart dâhilinde, belirlenen hedefler doğrultusunda işlenmesini sağlayan metinlerdir. Programlar eğitimcilerin eğitim faaliyetlerinde izleyecekleri yolu gösteren özellikleri nedeniyle önemlidir. Ülkeler politikalarını eğitim uygulamalarına yansıtmakta ve neticesinde bireylere ülke politikalarının öngördüğü özellikler kazandırılmakta, bu ise uygulanan öğretim programları vasıtasıyla sağlanmaktadır. Öğretim programı, okulun öğrenciler için sağladığı, millî eğitimin genel ve temel amaçlarının gerçekleştirilmesine dönük faaliyetlerin tümü olarak tanımlanmıştır" (Varış, 1994).

Ülkemizde eğitim-öğretim faaliyetleri, Millî Eğitim Temel Kanunu'na dayalı olarak derslerin öğretim programları çerçevesinde düzenlenir. Okullarda belirlenen hedeflere ulaşmayı sağlayacak dersleri, konuları ve öğretmene bu işte rehberlik edecek düşünceleri kapsayan kılavuza öğretim programı denir. Programlar hem eğitim ve öğretimin temelini oluşturması hem de bu anlamda yürütülecek eğitim faaliyetlerinin hangi çerçevede yürütüleceğini göstermesi bakımından oldukça önemlidir (Arslan, 2001, s. 30). Bu bağlamda Türkçe Dersi Öğretim Programı, belirlenen genel ve özel amaçlar ışığında; nitelikli, Türkçeye hâkim, Türkçenin temel becerilerini özümseyen, yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak bireyler yetiştirilmesini hedefler ve uygulama alanına müdahale eder (Aydın, 2017, s. 6). Türkçe öğretiminin öncelikli sorumluluğu, öğrencilerin dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerini bilimsel bir anlayışla planlı bir biçimde

geliştirmek, onlara Türk dilini doğru, bilinçli kullanma duyarlılığı ve alışkanlığı kazandırmaktır (Sever, 2003, s. 8).

Türkiye’de, Cumhuriyet Dönemi’nden bugüne kadar ilköğretim birinci ve ikinci kademedede, çeşitli Türkçe öğretim programları uygulanmıştır. “Cumhuriyet’in başlangıcından 1981’e kadar hazırlanan öğretim programları Türkçe dersi açısından genel olarak ikiye ayırabilir (Aydın, 2017, s. 6):

İlkokul Türkçe programları (Cumhuriyetten günümüze ilkokul Türkçe dersi programları sırasıyla 1924, 1926, 1930, 1936, 1948, 1968, 1981, 2005,2006, 2009, 2015):

- 1924 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı
- 1926 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı
- 1930 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı
- 1936 İlkokul Türkçe Programı
- 1948 İlkokul Türkçe Programı
- 1968 İlkokul Türkçe Programı
- 1981 Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı
- 2005 İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı (1-5. Sınıflar)
- 2009 İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı (1-5. Sınıflar)
- 2015 Türkçe Dersi Öğretim Programı (1-4. Sınıflar)
- 2017 Türkçe Dersi Öğretim Programı

Ortaokul Türkçe programları (1924, 1929, 1931–1932, 1938, 1949, 1962 programları)

Aşağıda tarihsel süreç içerisinde değişikliklere uğrayan programlara ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

İlkokul Türkçe Programları

1924 yılında toplanan “*II. Heyet-i İlmîye*” de öğrenim kurumlarının adları ve süreleri ile ilgili yeniden bir düzenleme yapılmıştır. İbtidaiyelere “*ilkmektep*” adı verilmiş, 6 yıl olan süreleri 5 yıla indirilmiş; orta öğretim, 3’er yıllık iki devreli olarak belirlenmiş, birinci

devresine “*ortamektep*”, ikinci devresine ise “*lise*” denilmesine karar verilmiştir. Lise 3. sınıfta fen ve edebiyat olarak şube ayırımına gidilmiştir (Karakuş, 2002, s. 170-171).

1924 İlkemekteplerin Müfredat Programı

1924 yılında Türkiye Cumhuriyeti’nin eğitim-öğretim anlayışına uygun olarak hazırlanan program, dil ve edebiyat öğretimine yönelik ilk program niteliğindedir. Program, sadece derslerin nasıl işleneceğine dair bilgileri içermektedir. Harf İnkılâbı gerçekleştirilmemiş olduğu için bu programın okuma-yazma çalışmaları o dönemde kullanılan Arap alfabesine göre düzenlenmiştir. İlk okuma yazma yöntemi olarak ‘usûl-i savtî’ denilen sesi esas alan bir öğretim yöntemi öğretmenlere tavsiye edilmiştir” (Melanlıoğlu, 2008; Temizyürek ve Balcı, 2015, s. 4; Üstten ve Uzun, 2010).

1924 programı 1. sınıflar için ayrı; 2, 3, 4 ve 5. sınıflar için ayrı olmak üzere iki bölüm hâlinde planlanmıştır. 1. sınıflarla ilgili açıklamalar “Elifba” başlığı altında haftada 12 saat olarak planlanmıştır. 1924 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı’nın ikinci bölümü 2, 3, 4 ve 5. sınıflara ayrılmıştır. Buna göre dersler ikinci sınıflarda kıraat, inşad (4), imlâ (2), tahrir (1), yazı (2) olmak üzere toplam 9 saat; üçüncü sınıflarda kıraat, inşad (3), imlâ (2), tahrir (2), yazı (1) olmak üzere toplam 8 saat; dördüncü sınıflarda kıraat, inşad (2), imlâ (1), sarf (1), tahrir (2), yazı (1) olmak üzere toplam 7 saat; beşinci sınıflarda kıraat, inşad (2), imlâ (1), sarf (1), tahrir (2), yazı (1) olmak üzere toplam 7 saat olarak belirlenmiştir (Temizyürek ve Balcı, 2015, s. 21-25).

1926 İlkemekteplerin Müfredat Programı

1926 programı, 1924 programına göre daha gelişmiş bir görünüm sergilemektedir. 1926 yılında uygulamaya konulan programda Türkçe dersinin amaçları, “Hedefler” başlığı altında beş maddeyle sıralanmıştır. Bu hedefler, dil becerileri ile ilgilidir. 1926 programında “Türkçe Dersleri Bir Külldür” başlığıyla dil becerilerinin birbirinden bağımsız parçalar olmadığı, tam aksine her bir dil becerisinin bir bütüne ait parçaları temsil ettiği vurgusu yapılmıştır. Programın “Şifahi Temrinler” başlığıyla konuşma eğitimiyle ilgili konularda açıklamalarda bulunulmuştur. Programda bu başlıkların yanı sıra “Elifba”, “Kıraat”, “Ezber ve İnşad”, “Tahrir”, “İmlâ”, “Kavaid” ve “Yazı” başlıkları yer almaktadır (Kurudayıoğlu ve Soysal, 2016, s. 559-598; Temizyürek ve Balcı, 2015, s. 25-35). 1926

programı ile birlikte ilkokulun öğrenim süresi altı yıldan beş yıla indirilmiş ve ilk üç sene birinci devre, son iki sene de ikinci devre olarak kabul edilmiştir. Programın hazırlanmasında *Toplu Tedris Usulü* esas tutulduğundan bütün dersler *Hayat Bilgisi dersi* ile ilişkili hâle getirilmiştir. Hayat Bilgisi dersi bütün derslerin belkemiği olarak kabul edilmiştir. Türkçe dersinin ayrı ayrı gösterilmesi, bu dersin öğretiminde uyulacak kademeler olarak değerlendirilmiştir (Çifçi, 1996). Programda alfabe ve dil bilgisi derslerinin de diğer dersler gibi Hayat Bilgisi dersi ile ilişkili olarak işlenmesi istenmektedir.

1930 İlkmekekte Müfredat Programı

1 Kasım 1928 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde 29 harfli yeni Türk alfabesinin kabul edilmesiyle eğitim ve öğretim hayatımızda yeni bir dönem başlamıştır. Bu süreçte Dil Heyeti, Türkçedeki kelimelerin yeni kabul edilen Türk harfleriyle nasıl yazılacağını gösteren bir "*İmlâ Lugati*" çıkarmıştır. Harf İnkılâbı'nın ardından, yeni kabul edilen alfabenin öğretilmesi mecburiyeti getirilmiştir. Maarif Vekâleti, 18.6.1929/74; 30.7.1929/94; 19.9.1929/112; 14.11.1929/ 143 tarih ve sayılı kararlar üzerine yeni alfabenin öğretimi konusunda birtakım emirler çıkartmıştır: İlki, Türkçe derslerinin sadece yeni harflerle yapılacağı; ikincisi, birinci ve ikinci sınıflarda bütün derslerin yeni harflerle yapılacağı, diğer sınıflar için haftada 12 ders saatinin yeterli olacağı, üçüncü ve son emir ise, bütün derslerin yeni harflerle yapılacağı konusundadır (Karakuş, 2002, s. 176; Korkmaz, 1992, s. 68-69; Şimşir, 1992, s. 204-230). 1930 programında 1928 yılında ortaya konulan Harf İnkılâbı'nın etkileri görülmektedir. Bu tarihten itibaren yürürlüğe konulan program, Türkçe derslerinin hedefleri anlama ve anlatma becerilerine yönelik olarak beş madde ile ifade edilmiştir. 1926 programında yer alan "Elifba" başlığı bu program için yeniden düzenlenmiş, Arap harfleri ile ilgili olan kısımlar çıkartılmış ve bu bölüm "Alfabe" başlığı altında düzenlenerek yeniden yayınlanmıştır. Bunun dışında 1930 programının Şifahî Temrinler, Kıraat, Ezber ve İnşad, Tahrir, Gramer bölümlerinde değişikliğe gidilmemiştir. Bu başlıklardan yalnızca "Kavaid" başlığı "Gramer" olarak değiştirilmiştir. Bir önceki program olan 1926 programında imlâda birlik tavsiyelerine gidilmişken 1930 programında "İmlâ Lügati"nin kullanılması tavsiyesinde bulunulmuştur. Programın yazı bölümü de doğal olarak Harf İnkılâbı'ndan etkilenmiş, "Yazı" başlığı "El yazısı" olarak değiştirilmiş, Arap harflerin yerine Latin harflerinin el yazısı ile

öğretilmesine başlanmıştır (Kurudayıoğlu ve Soysal, 2016, s. 569; Temizyürek ve Balcı, 2015, s. 37-45).

1936 Yeni İlkokul Müfredat Programı

Millî eğitimin ilke ve amaçlarına geniş olarak ilk kez bu programda yer verilmiştir. Türkçe dersinin hedefleri dil becerilerini geliştirmek yanında, ”Çocuklara Türk dilini sevdirmek ve onlarda yaş ve seviyelerine göre yazılmış kitap, mecmua ... gibi eserleri arama, bulma ve okuma için devamlı bir ilgi uyandırmak” şeklinde ifade edilmiştir. “Türk dilini sevdirmek” amacı ile Türkçenin yolculuğunda duyuşsal bir yaklaşım söz konusudur. Bu yönü ile 1936 Yeni İlkokul Müfredat Programı, kendinden önceki programlardan ayrılmaktadır (Melanlıoğlu, 2008, s. 67). 1936 programı, programın hemen başında yer alan “Hedefler” bölümüyle bu programın hedeflerinin öğrencilere anlama-anlatma becerilerinin kazandırılması, kelime hazinesinin geliştirilmesi, Türkçenin doğru ve etkin kullanımı olduğunu göstermektedir. 1936 programı “Birinci Sınıfta Okuma Yazmağa Başlayış”, “Okuma”, “Talebeyi İfadeye Alıştırmak” ve “İmlâ” ana başlıklarından meydana gelmektedir. Program gerek bu başlıkların düzenlenişi gerekse başlıklara bağlı açıklamalar itibariyle kendisinden önceki programlardan farklılaşmaktadır (Kurudayıoğlu ve Soysal, 2016, s. 569).

1948 İlkokul Programı

1948 programı kendisinden önceki programlara kıyasla daha ayrıntılı bir görünüme sahiptir. Okuma, Söz ve Yazı ile İfade, İmlâ ve Dil bilgisi başlıklarından oluşan programın hemen başında programın ana amaçları açıkça ifade edilmiş; program amaçlarının öğrencilere anlama ve anlatma becerisini kazandırma, okuma alışkanlığı edindirme, kelime hazinesini geliştirme, Türkçeyi doğru ve etkili kullanma becerisi kazandırma olduğu aktarılmıştır (Kurudayıoğlu ve Soysal, 2016, s. 572; Temizyürek ve Balcı, 2015, s. 72-102).

1968 İlkokul Programı

1968 programını 1962 yılında taslak olarak hazırlanan ve pilot uygulaması gerçekleştirilen program oluşturmaktadır. İlk okuma yazma için cümle yönteminin kullanılmaya devam edileceğinin vurgulandığı program, "İlk Okuma ve Yazma, Okuma, Sözlü ve Yazılı Anlatım, İmlâ, Dil Bilgisi, İnşat, Yazı" başlıkları altında şekillenmesiyle önceki programlarla benzerlik göstermektedir. Ancak yazı çalışmalarının daha ayrıntılı bir şekilde hazırlanması, anlama becerisi olarak okuma yanında dinlemeye de vurgu yapmış olması dikkat çeken özelliklerindendir. 1948 programında olduğu gibi bu programda da her bir beceri alanı için "Okuma, Sözlü ve Yazılı Anlatım, Dil Bilgisi ve İmlâ" başlıkları altında amaçlara ayrı ayrı yer verilmiştir (Temizyürek ve Balcı, 2015, s. 8-10).

1981 Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı

1981 İlköğretim Okulları Türkçe Eğitim Programı, bir ihtiyaçtan dolayı hazırlanan eğitim programıdır. Zorunlu eğitimin sekiz yıla çıkarılmasının temellerinin atılması, ilk ve ortaokullarda uygulanan Türkçe derslerinin birleştirilip aynı metotla yapılması ihtiyacını doğurmuştur. Bu program, çağdaş program geliştirme anlayışına göre hazırlanmış öncü bir eğitim programı niteliğindedir denilebilir (Melanlıoğlu, 2008, s. 69). Dört temel dil becerisi, yazı çalışmaları ve ayrıntılı dil bilgisi konularıyla önceki programlardan daha kapsamlı bir yapıda olan bu program, ders araç gereçleri, öğretim yöntemleri ve genel açıklamalar yönüyle de diğer programlardan ayrılmaktadır (Temizyürek ve Balcı, 2015, s. 8-10).

2005 İlköğretim Türkçe Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programı

2004 yılından itibaren hazırlanan programlarda geleneksel eğitim yaklaşımlarının yerini yapılandırmacı yaklaşım merkeze alınarak çoklu zekâ, öğrenci merkezli öğrenme, beyin temelli öğrenme, bireysel farklılıklara duyarlılık, sarmal ve tematik yaklaşım, beceri yaklaşımı gibi güncel yaklaşımlar almıştır. Buna dayalı olarak öğrencilerde geliştirilecek temel beceriler; Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim, problem çözme, araştırma, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik, karar verme, kişisel ve sosyal değerlere önem verme gibi temelde okuma becerileri ve bu

becerilerin etkinlik çalışmalarıyla öğrencilere kavratılması hedeflenmiştir (Gün, 2012, s. 1963).

Program 2005-2006 öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere kabul edilerek Ağustos 2004 tarihli 2563 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanmıştır. Bu şekilde İlkokul Türkçe Dersi Programı'nı da içeren 1981 programı yerini Talim Terbiye Kurulu Başkanlığının 12.07.20004 tarih ve 115 sayılı kararıyla" İlköğretim Türkçe (1,2,3,4,5.sınıf) Dersi Öğretim Programı'na bırakmıştır (Temizyürek ve Balcı, 2015, s. 8-10).

Program “Genel Amaçlar, Temel Beceriler, Öğrenme Alanları (Dinleme, Konuşma, Okuma, Yazma, Görsel Okuma ve Görsel Sunu), Dil Bilgisi, Kazanımlar, Atatürkçülük, Etkinlikler, Açıklamalar” başlıklarından meydana gelmektedir. Program yapılandırmacı yaklaşım temel alarak hazırlanmış olması, öğrenme alanlarına “Görsel Okuma ve Görsel Sunu” bölümünün eklenmesi, bitişik eğik yazıya geçilmesi, ses temelli cümle yönteminin benimsenmesi, öğretmenlere rehberlik edecek ölçüde ayrıntılı hazırlanmış olması gibi yönlerden dikkat çekmektedir (Kurudayıoğlu ve Soysal, 2016, s. 587). Ayrıca 2005 Türkçe Dersi Öğretim Programı, program geliştirme öğeleri açısından tüm öğelerinin dikkate alındığı bir program olarak nitelenmiştir (Coşkun ve Taş, 2008; Korkmaz, 2006).

2009 İlköğretim Türkçe Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programı

Programın hazırlanmasında yapılandırmacı yaklaşım esas alınmıştır. Özellikle dinlediklerini ve okuduklarını anlayan, ifade becerisini kazanmış, eleştirel, yansıtıcı ve yaratıcı düşünen bireyler yetişmesi yaklaşımı amaçlanmıştır. Ayrıca millî, manevi ve evrensel değerlere duyarlı bireyler yetiştirilmesi ile de değerler eğitimi öğretimi amacı programın yaklaşım amaçları içerisinde vurgulanmıştır. 2009 İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı; dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunudan oluşan beş öğrenme alanı üzerine yapılandırılmıştır. Programda ‘Tematik Yaklaşım’ esas alınmıştır. Ayrıca ilk okuma yazma öğretiminde “Ses Temelli Cümle Yöntemi” benimsenmiş ve yazı öğretiminde ise birinci sınıftan itibaren bitişik eğik yazıyla başlanması, bütün yazı çalışmalarının bitişik eğik yazı harfleriyle yapılması gerekli görülmüştür (Altunkeser ve Coşkun, 2016, s. 114-135).

2015 Türkçe Dersi (1, 2, 3, 4. Sınıflar) Öğretim Programı

2012-2013 eğitim-öğretim yılından itibaren 4+4+4 eğitim sistemine geçilmesi sonucu zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılması, ilkököl 5.sınıfların ortaoköl bünyesine alınması, dönemin getirdiğı ihtiyaçlar, bilişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler sonucunda Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB) tarafından 14.05.2009 tarihinde uygulanmaya başlanan Türkçe Dersi (1-5.sınıflar) Öğretim Programı kaldırılarak yerine 05.08.2015 tarih ve 71 sayılı karar ile Türkçe Dersi (1-8.Sınıflar) Öğretim Programı kabul edilmiş, programın 2016-2017 eğitim-öğretim yılından itibaren 1. ve 5. sınıflardan başlamak üzere kademeli olarak uygulanmasına karar verilmiştir (Atik ve Aykaç, 2017,s.588). 2015 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda öğrenme alanları, 1. sınıftan 8. sınıfa kadar bir bütün olarak ele alınmış, (1) Sözlü İletişim, (2) Okuma, (3) Yazma olmak üzere üç ana başlık hâlinde sunulmuştur. Bunun dışında programda “Türkçe Dersi Öğretim Programı, Programın Temel Yaklaşımı, Programın Genel Amacı, Programın Yapısı, Öğrenme Alanları, Ders ve Öğretmen Kılavuz Kitabına Alınacak Metinlerin Nitelikleri, İlk Okuma Yazma Süreci, Ölçme ve Değerlendirme” ana başlıklarının ardından sınıflar bazında kazanımlar ayrı ayrı verilmiştir (Kurudayıoğlu ve Soysal, 2016, s. 587). Hazırlanan programda benimsenen yaklaşım şöyledir:

“Türkçe Dersi Öğretim Programı ile basılı ve elektronik ortamlarda dinlediklerini ve okuduklarını anlayan, kendilerini yazılı ve sözlü olarak ifade eden; eleştirel, yansıtıcı ve yaratıcı düşünen, millî, manevî ve evrensel değerlere duyarlı bireyler yetiştirilmesi amaçlanmıştır. Program; öğrencinin birikim, beceri ve gelişimini göz önünde bulunduran ve öğrenciyi merkeze alan bir yaklaşımla hazırlanmış olup bütün kazanımlar sürekli gelişme ve ilerleme gösteren bir yapı içinde tasarlanmıştır. Programda öğrenme alanları, 1. sınıftan 8. sınıfa kadar bir bütün olarak düşünülmüştür. Program, öğrencilerin dilin zenginliklerini tecrübe ederek dil becerilerini geliştirmelerini sağlayacak şekilde tasarlanmıştır. Program; öğrencilerin “sözlü iletişim”, “okuma” ve “yazma” öğrenme alanlarındaki kazanımlarla farklı türlerden metinler üzerinde çalışmalar yaparak anlama, anlamlandırma, değerlendirme ve sentezleme becerilerini geliştirmeye odaklanmıştır.” (TTKB, 2015, s.1-14)

2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı

İki yıllık bir süre uygulamada kalabilen 2015 Türkçe Dersi Öğretim Programı, 2017 yılında yerini yeni programa bırakmıştır. 2017 yılında yayınlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı (1-8. sınıflar), 2018 yılında yapılan değişikliklerle 1. ve 5. sınıftan itibaren uygulamaya konulmuş, 2018-2019 eğitim-öğretim yılından itibaren de tüm kademelerde geçerli olacağı duyurulmuştur. 2017 yılında yayınlanan ve 2018 yılında yapılan birtakım değişikliklerle uygulamada olan Türkçe Dersi Öğretim Programı (2018), ilkököl ve

ortaokul kademesini bir bütün hâlinde (1-8. sınıflar) ele almıştır. Programın yenilenme gerekçesi şu şekilde açıklanmıştır:

"Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim bilgiyi üreten, hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan vb. niteliklerdeki bir bireyi tanımlamaktadır. Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır." (MEB, 2018, s. 3)

Öğretim Programlarının Perspektifi başlığı altında “eğitim sistemimizin temel amacının değerlerimiz ve anadilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade” gibi yetkinliklerin kazandırılması vurgulanmıştır (MEB, 2018, s. 4-5).

Türkçe Dersi Öğretim Programı’nın Özel Amaçları başlığı altında “programın, öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma ile ilgili dil becerilerini ve zihinsel becerileri kazanmaları, bu becerileri kullanarak kendilerini bireysel ve sosyal yönden geliştirmeleri, etkili iletişim kurmaları, Türkçe sevgisiyle, istek duyarak okuma ve yazma alışkanlığı edinmelerini sağlayacak şekilde bilgi, beceri ve değerleri içeren bir bütünlük içinde yapılandırıldığı” ifade edilmiştir. Tematik yaklaşım esas alınarak hazırlanan öğretim programı birinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar kazanımların yapısı ve hiyerarşisi, öğrencilerin temel dil becerilerinin yanı sıra üst düzey bilişsel becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayacak şekilde düzenlenmiştir (MEB, 2018, s. 8). Türkçe Dersi Öğretim Programı’nın uygulanması sürecinde her sınıf düzeyinde 8 tema işlenmesi öngörülmüş ve bu temalardan; “Erdemler”, “Millî Kültürümüz”, “Millî Mücadele ve Atatürk” temalarının her sınıf düzeyinde işlenmesi zorunlu tutulmuştur (MEB, 2018, s. 16-17).

Ortaokul Türkçe Programları (1924, 1929, 1931–1932, 1938, 1949, 1962, 1981, 2006, 2015, 2019 Programları)

1924 Lise Birinci Devre Müfredat Programı

3 Mart 1924 tarihli Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile bilim dili olarak Türkçenin kabulü Türkçe öğretimine büyük önem kazandırmıştır. 1928 yılında yeni Türk alfabesinin (Latin harfleri) kabulü ile de bugünkü Türkçe öğretiminin temeli atılmıştır (Akyol, 2011).

1924 yılında toplanan “II. Heyet-i İlmîye” öğrenim kurumlarının isimleriyle birlikte sürelerinde de düzenlemeye gidilmiştir. İptidaiyelere “İlmektep” adı verilirken, 6 yıl olan süreleri 5 yıla indirilmiştir. Orta öğretim, üçer yıllık iki devre şeklinde belirlenmiş, birinci devresi “ortamektep”, ikinci devresi ise “lise” olarak isimlendirilmiştir. 1924’teki “lise birinci devre”, “İlköğretim ikinci kademe” ye karşılık gelmektedir. Günümüzde ise “ortaokul” olarak isimlendirilmektedir (Göğüş, 1978, s. 44; Karakuş, 2002, s. 170-171).

Lise Birinci Devre Müfredat Programı’na göre Türkçe dersinin içeriği “*Kıraat, İnşat, Sarf ve Nahiv, İmla, Kitabet, Edebî Kıraat*” gibi alt başlıklara ayrılarak bunlar için bağımsız saatler konulmuştur (Coşkun, 2007). Bu derslerden Kıraat ve İnşat dersleri okuma becerisine yöneliktir ancak İnşat, şiir okuma ve ezberleme çalışmalarına yöneliktir. Sarf ve Nahiv dersi dil bilgisi öğretimine, İmlâ ve Kitâbet dersi ise yazma becerisine yöneliktir. Kıraat dersi son sınıfta Edebî Kıraat olarak değişmiştir. Bu değişiklikteki amaç, bu dönemde eserdeki üslûp özellikleri ile tür bilgilerinin de verilmeye başlanmasıdır. Sarf ve Nahiv (Dil Bilgisi) derslerinde Türkçe dil kurallarından daha çok Arapça ve Farsça dil kurallarına ağırlık verilmiştir (Temizyürek ve Balcı, 2006).

1924 yılında hazırlanan bu ilk program yöntem ve teknik konusunda yönlendirici bilgilerin yüzeysel kaldığı oldukça genel bilgiler veren, çerçeve bir program özelliği taşımaktadır. 1924 programı üç yıl uygulandıktan sonra, öğretmenlerin ve müfettişlerin görüşleri doğrultusunda değiştirilerek 1927 Müfredat Programı hazırlanmıştır. 1927 yılında “1924 Tarihli Orta Mektep ve Lise Müfredat Programlarına Zeyl” başlıklı bir yazıyla 1924 programının değiştirilme sebebi açıklanmıştır. Mevcut 1924 programında, lise birinci sınıfta yazılı anlatım çalışmalarına yer verilmediği, bu sınıfta sadece okumaya dayalı edebiyat bilgilerinin bulunduğu belirtilmiş, programın Türkçe bölümünde ise hiçbir değişikliğe gidilmemiştir (Akyol, 2011; Temizyürek ve Balcı, 2015, s.4).

1929 Orta Mektep Türkçe Programı

1928 yılında yapılan Harf İnkılâbı'yla eğitim kurumlarında yeni alfabenin öğretilmesi mecburiyeti getirilmiştir. Arap kökenli Türk alfabesinin bırakılıp Lâtin kökenli Türk alfabesine geçilmesi, milletimizin hayatında, Türk dili ve edebiyatı tarihinde tam anlamıyla bir milât olmuştur. Yeni Türk alfabesinin kolay öğrenilmesi ve öğretilmesiyle okuma ve yazma konusundaki güçlükler giderilmiş; bu sayede, belirlenen ders programları düzenli bir şekilde uygulanabilmiştir. Daha önceki öğretim programlarında çok az bir değişiklik yapılarak 1929-1930 öğretim yılında uygulanmak üzere 1929 yılında Türkçe ve edebiyat öğretimi için yeni bir öğretim programı düzenlenmiştir. 1929 Müfredat Programı, daha önce uygulamaya konulmuş olan programlardan yöntem bakımından çok büyük farklılık arz eden bir yapıya sahiptir. Türkçe öğretiminin ilke ve esasları ile amaçları (kültürel, toplumsal, ulusal, ahlâkî amaçlar) ilk defa bu programla belirlenmiştir. 1929 Müfredat Programı'nın en belirgin özellikleri ortaokul Türkçe ve lise edebiyat programlarının temelde aynı olduğu düşüncesiyle bir bütün olarak ele alınıp "*Türkçe*" ve "*Edebiyat*" gibi iki ayrı ad yerine "*Türkçe*" olarak tek adla anılmış olması ile ana dili eğitim ve öğretiminin ilke, yöntem ve amaçlarının belirlenmiş olmasıdır (Göğüş, 1978, s. 47-48; Karakuş, 2002, s. 177).

1931-1932 Ders Senesi Tadilatı Türkçe Programı

1931 yılında Türkçe derslerinin sadece dil bilgisi konuları yeniden düzenlenmiştir. Diğer bölümler ise değiştirilmemiştir (Temizyürek ve Balcı, 2006).

1938 Ortaokul Türkçe Programı

Programda Türkçe ders saatleri ikili öğretim yapan ortaokullarda 5, 4, 3; erkek ve kız ortaokullarında 6, 4, 4 olarak düzenlenmiştir. Atatürk'ün, dil bilgisi kuralları iyice incelenip asıl kuralları saptanıncaya kadar dil bilgisi öğretiminin okullardan kaldırılması emrinin uygulanarak dil bilgisi konularının çıkarıldığı programdır. Bunun dışında 1938 programı, 1929 programının yeniden düzenlenmiş şeklidir (Coşkun, 2007, s. 8; Göğüş, 1970, s. 150).

1949 Ortaokul Türkçe Programı

1949 yılında toplanan IV. Millî Eğitim Şurası, sunulan ortaokul programı taslağını ve liselerin 4 yıla çıkarılması önerisini de kabul etmiştir. 1949 programı, kendinden önceki hazırlanan programlara oranla hacim bakımından daha kapsamlıdır. Programda, Türkçe derslerinin birinci sınıfta 6, ikinci ve üçüncü sınıflarda 4'er saat olarak okutulmasına karar verilmiştir. Türkçe dersinin bilgi değil beceri dersi olduğu vurgulanmıştır. Dört temel dil becerisinin yanında imla ve yazı çalışmaları ayrı başlıklar olarak yer almıştır. Cumhuriyet Dönemi'nde ilköğretim ikinci kademe programları içinde “Yazı” bölümüne ilk kez 1949 programında yer verilmiştir. Ayrıca yazı dersinin bu saatler içinde özel olarak işlenmesi için uyarılarda da bulunulmuştur. 1936 yılında ders programlarından kaldırılan dil bilgisi dersi, 1949 ortaokul programlarına yeniden girmiştir (Göğüş, 1978, s. 49; Temizyürek ve Balcı, 2006).

1962 Ortaokul Türkçe Programı

1962 programı 1949 programının gözden geçirilerek üzerinde çok küçük değişikliklerin yapıldığı bir programdır. Bu program çalışmasından sonra ortaokulların Türkçe dersi programında 1981'e kadar bir değişiklik yapılmamıştır (Üstten ve Uzun, 2010, s. 951).

1981 Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı

1979 yılında ilkokullar ile ortaokulların birleştirilmesine karar verilmiş, böylelikle ilköğretim okulları oluşturulmuş, bu amaçla 1981 yılında “Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı” hazırlanmış ve 2005 yılına kadar uygulamada kalmıştır. Programının hazırlanmasında “davranışçılık” kuramı esas alınmıştır (Açıkgöz, 2004, s. 79). 1981 Türkçe Öğretim Programı, Cumhuriyet tarihinin en uzun süre uygulamada kalan programı olmuştur.

İlköğretim birinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar Türkçe derslerini kapsayan bu programın ikinci kademe için hazırlanan bölümü, birinci kademedен ayrı olarak düzenlenmiştir. 1981 programı “Genel Amaçlar, Açıklamalar, Anlama, Anlatım, Dil Bilgisi, Yazı, Yöntem, Araç ve Gereçler, Ölçme ve Değerlendirme” bölümlerinden oluşmuştur (Akyol, 2011).

Önceki programlara göre daha planlı hazırlanmış bir programdır. Ancak programda dil bilgisi konularının birçoğu her sınıfta yeniden işlenmesi gerek konular olarak gösterilmektedir. Bu yaklaşım zaman ve emek israfına yol açan uygulamaların devam etmesine zemin hazırlamıştır. 1981 programında önceki programlarda eksikliği hissedilen “Yöntem, Araç ve Gereçler, Ölçme ve Değerlendirme” bölümlerine de yer verilmiş olması önemli bir gelişmedir. Ancak programda sadece başlık düzeyinde ölçme ve değerlendirilme çalışmalarına yer verilmesi bir eksikliktir (Temizyürek ve Balcı, 2006, s. 19).

2006 İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı (6, 7, 8. Sınıflar)

MEB tarafından yürütülen program geliştirme çalışmaları sonucunda ortaokullar (6-8. sınıflar) için yeni Türkçe dersi öğretim programı hazırlanmış, Türkçe dersi öğretim programının pilot uygulaması 2005-2006 öğretim yılında yapılmış, program 2006-2007 öğretim yılında Türkiye’deki tüm ilköğretim okullarının 6. sınıflarında uygulanmaya başlamıştır. 2005 Türkçe Ders Öğretim Programı’nı diğer programlardan ayıran bir diğer özellik, ilköğretimin birinci ve ikinci kademeleri için ayrı ayrı programlar hazırlanmış olmasıdır. Programın yapısını genel amaçlar, temel beceriler, temel dil becerileri ile dil bilgisi, bu becerilere ilişkin kazanımlar, etkinlik örnekleri ve açıklamalar oluşturmaktadır. 2006-2007 eğitim-öğretim yılında uygulanan ilköğretim ikinci kademe 6-8. sınıflar Türkçe dersi öğretim programında yapılandırmacı yaklaşım, çoklu zekâ kuramı, öğrenci merkezli öğrenme, bireysel farklılıklara duyarlı öğretim gibi çağdaş eğitim yaklaşımlarından yararlanılmıştır (Çiftçi, 2007).

2015 Türkçe Dersi Öğretim Programı (1-8. Sınıflar)

2015’te Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen program çalışmaları sonucunda, 1-5. sınıflar ve 6-8. sınıflar, bir bütün olarak 1-8. sınıflar şeklinde *Türkçe Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı* şeklinde 2016 yılından itibaren aşamalı olarak 1. ve 5. sınıflarda başlatılmıştır. Programın içeriği; “Türkçe Dersi Öğretim Programı, Programın Temel Yaklaşımı, Programın Genel Amacı, Programın Yapısı, Öğrenme Alanları, Ders ve Öğretmen Kılavuz Kitabına Alınacak Metinlerin Nitelikleri, İlk Okuma Yazma Süreci, Ölçme ve Değerlendirme ve Sınıflar Düzeyinde Kazanımlar” adı altında başlıklardan oluşmaktadır. Programın benimsediği eğitim anlayışı yapılandırmacı eğitim anlayışıdır.

Programda tematik yaklaşım benimsenmiştir. Programla “bilgi teknolojilerini güvenli bir şekilde kullanarak bilgi edinme, oluşturma ve paylaşma becerileri gelişmiş” ve “basılı ve elektronik ortamlarda dinlediklerini ve okuduklarını anlayan, kendilerini yazılı ve sözlü olarak ifade eden; eleştirel, yansıtıcı ve yaratıcı düşünen, millî, manevi ve evrensel değerlere duyarlı” bireyler yetiştirilmesi amaçlanmıştır (MEB, 2015, s. 4). Öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri dört temel beceri olan dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazmayla ilgili dil ve zihinsel becerileri kazanmaları amaçlanmıştır. Programda, öğrencilerin bu becerileri kullanarak kendilerini bireysel ve sosyal yönden geliştirmeleri, etkili iletişim kurmaları bir başka amaçtır. Dinleme/izleme ve konuşma öğrenme alanları, ilk defa “sözlü iletişim” alanı içinde yer almış ve program “okuma” ve “yazma” alanlarıyla birlikte üç öğrenme alanı ile sınırlandırılmıştır. Dil bilgisi konuları bu üç alana serpiştirilmiştir.

2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı (1-8. Sınıflar)

2017 yılında yayınlanan ve 2018 yılında yapılan birtakım değişikliklerle uygulamada olan Türkçe Dersi Öğretim Programı (2018), ilkokul ve ortaokul kademesini bir bütün hâlinde (1-8. sınıflar) ele almıştır. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığında görüşülen İlkokul (1-4. sınıflar), Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu (5-8. sınıflar) Türkçe Dersi Öğretim Programı’nın, 2017-2018 eğitim ve öğretim yılından itibaren 1 ve 5. sınıflarda, 2018-2019 eğitim ve öğretim yılından itibaren tüm sınıf düzeylerinde uygulanmasına karar verilmiştir (Aydın, 2017, s. 47). 2017 Türkçe Dersi Programı başında öğretim programının temel felsefesi, temel becerilere, değerler eğitime, ölçme değerlendirme yaklaşımına ve rehberlik kısmına yer verilmiştir. 2017 Türkçe Dersi Öğretim Programı öğretme- öğrenme yaklaşımında etkinlik çeşitliliğine vurgu yapar. 2017 Türkçe Dersi Programı ölçme değerlendirmeyi bilişsel, duyuşsal ve psikomotor olarak ele alır. Süreç ve performans temelli bir ölçme değerlendirme yaklaşımı olan 2017 Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda değerlendirme ve ölçmede amaç yargı değil tanıdır. 4-8. sınıfta ise süreç değerlendirmenin yanında sonuç değerlendirme de önem kazanır. 2017 Türkçe Öğretim Programı, ses esaslı ilk okuma yazma öğretimini uygulamada dikkat edilecek hususlar başlığıyla ele alır. İlk okuma yazmaya hazırlık, başlama ve ilerleme, bağımsız okuma başlıklarıyla konuyu verir. 2017 Türkçe Dersi Öğretim Programı 1. sınıf kazanımları dinleme/izleme, konuşma, okuma (okumaya hazırlık, akıcı okuma, anlama), yazma olarak sıralanırken 2.sınıf kazanımları dinleme/izleme, konuşma, okuma (akıcı okuma, söz varlığı, anlama), yazma

olarak sıralanır. Diğer sınıflarda da ikinci sınıf kazanımlarının ana başlıkları aynı şekilde sıralanmıştır. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın uygulanması sürecinde her sınıf düzeyinde 8 tema işlenmesi öngörülmüş ve bu temalardan; “Erdemler”, “Millî Kültürümüz”, “Millî Mücadele ve Atatürk” temalarının her sınıf düzeyinde işlenmesi zorunlu tutulmuştur (Ayrancı ve Mutlu, 2017, s. 119-130).

Türkçe Eğitim ve Öğretim Programlarına İlişkin Genel Bir Değerlendirme

Türkçenin eğitim kurumlarında, ana dili eğitimi çerçevesinde, bir ders konusu olarak ele alınışı ve bu alanda yöntemlerin tartışılmaya başlanması on dokuzuncu yüzyılda gerçekleşmiştir (Coşkun, 2005). 1924 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı'ndan 2015 Türkçe Dersi Öğretim Programı'na kadar hazırlanan programlar birbirinin devamı niteliğinde bir görünümde olsa da gerek önceki programın bir sonrakini takip etmesi gerekse sonraki programların öncekilerin eksiklerini göz önünde bulundurarak hazırlanması temelde bir program düzenleme ve geliştirme sürecinin devam ettiği şeklinde yorumlanabilir. Bu durum, Türkçe öğretim programlarının, tarihsel süreç içerisinde, birtakım farklı adlarla nitelenerek aynı amaca hizmet eden, değişen koşullara ve ihtiyaçlara göre farklılık gösteren bir yapıda gelişerek hazırlandığını göstermektedir (İşeri ve Baştuğ, 2016, s. 20). Cumhuriyet'in başlangıcından 1981'e kadar hazırlanan Türkçe öğretim programları hazırlanışları açısından iki grupta toplanmaktadır. a) İlkokul Türkçe programları (1924, 1926, 1930, 1936, 1948, 1968 programları) b) Ortaokul Türkçe programları (1924, 1929, 1931–1932, 1938, 1949, 1962 programları). 1929-1930 Türkçe Müfredat Programı daha önce hazırlananlara göre daha kapsamlı ve yöntem bakımından farklı bir yapıya sahiptir. 1949 programı, 1929-1930 programına göre daha kapsamlı, 1981 programı ise bunların içinden en kapsamlı ve planlı hazırlanan program olarak değerlendirilmektedir. 1981 programından önceki Türkçe eğitimi programlarında dilsel beceriler için ayrı ayrı ders saatleri belirlenmemiş ve bir bütünlük içinde verilmiştir (Girgin, 2011, s. 11-26). 1981 ve sonraki hazırlanan Türkçe öğretim programlarında dil becerilerinin ayırımına ve bu becerilerin tümleşik bir anlayışla/bütünlük ilkesiyle geliştirilmesine yer verildiği görülmektedir. 2004 yılında yeniden geliştirilmeye başlanan öğretim programlarının özelliği kavramsal öğrenme, çoklu zekâ, aktif öğrenme ve üst düzey düşünme becerilerine önem veren, öğrenci merkezli, yapılandırmacı yaklaşımı temel alan bir program olmasıdır. 2005 ve 2006 programları ise 1-5. sınıflar ve 6-8. sınıflar için

ayrı ayrı ele alınmıştır. Bu programda 1981 programında belirlenen temel dil becerilerine ilişkin bilgiler daha geniş ve açıklamalı biçimde verilerek dersin nasıl işleneceği konusunda da örnek uygulamalara yer verilmiştir. Ayrıca programın temellendirildiği yaklaşımın yapılandırmacı bir anlayışa dayandığı, buna göre derslerin işleneceği açıkça belirtilmiştir. Öğretime sunulacak ders kitaplarının alıştırma ve öğretmen kılavuz kitaplarının oluşturulması da sağlanmıştır (İşeri ve Baştuğ, 2016, s. 20).

2009 İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ‘Tematik Yaklaşım’ esas alınarak, dinleme, izleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunudan oluşan beş öğrenme alanı üzerine yapılandırılmış, 2012-2013 eğitim-öğretim yılından itibaren 4+4+4 eğitim sistemine geçilmesi sonucu zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılması sebebiyle değişen 2009 programından sonra, geliştirilen ve iki yıllık bir süre uygulamada kalabilen 2015 Türkçe Dersi (1-8.Sınıflar) Öğretim Programı’nda öğrenme alanları, 1. sınıftan 8. sınıfa kadar bir bütün olarak ele alınmış, (1) Sözlü İletişim, (2) Okuma, (3) Yazma olmak üzere üç ana başlık hâlinde sunulmuştur. "Basılı ve elektronik ortamlarda dinlediklerini ve okuduklarını anlayan, kendilerini yazılı ve sözlü olarak ifade eden eleştirel, yansıtıcı ve yaratıcı düşünen, millî, manevi ve evrensel değerlere duyarlı bireyler yetiştirilmesi amaçlanmıştır". 2015 Türkçe Dersi (1-8.Sınıflar) Öğretim Programı 2017 yılında yerini yeni programa bırakmıştır. 2017 yılında yayımlanan Türkçe Dersi (1-8. sınıflar) Öğretim Programı’nın “eğitim sistemimizin temel amacının değerlerimiz ve ana dilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade” gibi yetkinlikleri kazandırması vurgulanmıştır. Türkçe Dersi Öğretim Programı’nın uygulanması sürecinde her sınıf düzeyinde 8 tema işlenmesi öngörülmüştür (Altunkeser ve Çoşkun, 2016; Kuradayıoğlu ve Soysal, 2016).

Bir başka şekilde söylemek gerekirse, 2017 yılında yayımlanan Türkçe Dersi (1-8. sınıflar) Öğretim Programı’nın ağırlıklı olarak 8 temel yetkinlik odaklı olarak düzenlendiği söylenebilir.

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUM

Bu araştırmada lisans düzeyindeki Türkçe eğitimi ve öğretiminin günümüzdeki durumunu tespit ederek bu dilin lisans düzeyindeki eğitimi ve öğretiminde sınırlandırmalara ihtiyaç olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. İlk aşamada konu ile ilgili mevcut dokümanlar incelenmiş ve doküman analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Sonraki aşamada hem nicel hem de nitel araştırma süreci yürütülerek alt amaçlar bağlamında elde edilen bulgular tartışılmıştır. Araştırma bulguları araştırmanın alt amaçları doğrultusunda sırasıyla sunulmuştur.

Araştırmanın Birinci Alt Amacıyla İlgili Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt amacında yer alan araştırma sorusu "Lisans düzeyindeki Türkçe eğitimi ve öğretimi tarihî süreç içerisinde hangi sınırlandırmalara tabi tutulmuştur?" şeklindedir. İlgili literatür taraması sonucunda elde edilen veriler bu doğrultuda düzenlenerek araştırma sorusu bağlamında analiz edilerek yorumlanmıştır.

Türk Eğitim Sisteminde Öğretmen Yetiştirme Uygulamaları ve Türkçe Öğretmeni Yetiştirilmesi

Türkiye köklü bir eğitim geleneğine sahip bir ülkedir. Selçuklu ve Osmanlı İmparatorluğu döneminde eğitim sisteminde yer alan farklı okulların öğretmen ihtiyacı farklı kaynaklardan karşılanmıştır (Duman, 2005, s. 61). Ülkemizde, öğretmen eğitiminin

tarihçesi incelendiğinde Fatih Sultan Mehmet döneminde İstanbul'daki Eyüp Ayasofya Medreselerinde öğretmen yetiştirmeye yönelik bir program uygulandığı tespit edilmiş olsa da Tanzimat Dönemi'ne kadar formal olarak öğretmen eğitimi veren bir kurumun bulunmadığı söylenebilir (Akyüz, 2011; Koçer, 1991). Bu anlamda kayda değer ilk gelişme, 1848 yılında rüştiyelere öğretmen yetiştirmek üzere Darülmualiminin adıyla ilk öğretmen okulunun açılmasıdır. Bu tarih esas alındığında öğretmen yetiştirme sistemimizin 170 yıllık bir geçmişe sahip olduğu söylenebilir (Aydın, 1998, s. 275). 1868 yılında sıbyan mekteplerine öğretmen yetiştirmek için bu kurumlara ek olarak Darülmualimin-i Sıbyan açılmıştır. 1869 Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'nin ardından sıbyan, rüşdi ve idadi şubelerinin yer aldığı Darülmualimin'e dönüştürülmüştür (Akyüz, 2011).

Cumhuriyetle birlikte öğretmenin sistem içerisinde önemi ve yeri korunmakla birlikte yeni kurulan devletin ihtiyacı olan bireyleri yetiştirme amaçlı olarak eğitim yeniden yapılandırılmıştır. 1 Eylül 1924'ten itibaren Darülmualiminlerin adı Erkek Muallim Mektebi, Darülmualimatların adı Kız Muallim Mektebi olarak değiştirilmiştir. 1935 yılında da, bu okullar öğretmen okulu adını almıştır (Akyüz, 2011; Öztürk, 1996).

1926 yılında kabul edilen Maarif Teşkilatına Dair Kanun ile ilkokul öğretmenlerinin yetiştikleri okullar “İlk Muallim Mektepleri” ve “Köy Muallim Mektepleri” olarak ikiye ayrılmıştır. 1927-1928 öğretim yılında, kırsal bölgelere dönük öğretmen yetiştirme konusunda bir uygulamaya başlanmış, üç sınıflı köy okullarına öğretmen yetiştirmek amacıyla Denizli ve Kayseri’de iki “Köy Muallim Mektebi” açılmıştır. Dört yıl süren bu uygulamadan beklenen sonuç alınamamış, 1933 yılında kapatılmıştır. 1940 yılında “köylerde okul sayısının yok denecek kadar az oluşu, şehirden köye gönderilen öğretmenlerin kırsala ayak uyduramaması ve o dönemdeki köy insanının eğitim alanında yetersiz oluşu” vb. sebeplerle Köy Enstitüleri kanunu ile Köy Enstitüleri kurulmuştur. Bu kurumlar köy-şehir farkı kalmadığı gerekçesiyle 1954 yılında kapatılarak İlköğretmen Okuluna dönüştürülmüşlerdir. 1973 yılında yayınlanan 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile tüm okul kademelerinde görev alacak öğretmenlerin yüksek eğitim görmeleri esası getirilmiştir. Bunun üzerine 1974-1975 öğretim yılında İlköğretmen Okulları kapatılmış ve bu kurumların yerine iki yıllık Eğitim Enstitüleri kurulmuştur (Akyüz, 2011).

Ortaokullara öğretmen yetiştirmede temel kaynak, üç yıllık eğitim enstitüleri olmuştur. Bu okullar, 1978-1979 eğitim öğretim yılından 1981-1982 eğitim öğretim yılı sonuna kadar “Yüksek Öğretmen Okulu” adıyla işlevlerini sürdürmüşlerdir. Türkçe öğretmeni

yetiştirmek amacıyla 1926-1927 eğitim ęretim yılında Konya’da açılan “Orta Muallim Mektebi” bir yıl sonra Ankara’ya nakledilerek okulun adı (1929-1930 eğitim ęretim yılında) “Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü” olarak değiştirilmiştir. Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü daha sonraki yıllarda Türkçe bölümüne pedagoji, matematik, fiziki ve tabii ilimler, tarih-coğrafya, iş dersi ve resim, beden terbiyesi, müzik, Fransızca, İngilizce ve Almanca bölümlerinin de eklenmesiyle bu ęretmen okulu, ortaokullarda okutulan genel eğitim derslerinin tümü için ęretmen yetiştirir bir konuma gelmiştir. 1935’lerde “Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Eğitim Enstitüsü” olmuş ve daha sonra, “Gazi Eğitim Enstitüsü” adıyla eğitim vermeye devam etmiştir (Yıldırım ve Arhan, 2017).

Temelde ortaokullara branş ęretmeni yetiştirmek üzere kurulan ve süreleri 1960’lı yılların sonunda 3 yıla ıkarılan Eğitim Enstitüleri, 1978-79 ęretim yılında önemli bir değişiklik geçirmiştir. Bu ęretim yılından itibaren enstitülerin ęrenim süresi 4 yıla çıkartılmış, isimleri “Yüksek Öğretmen Okulu” olarak değiştirilmiş ve bölümlerde yeniden yapılanma ile branşlarda ihtisaslaşmaya gidilmiştir (Dursunoğlu, 2003).

Eğitim Enstitülerinde Türkçe ęretmeni yetiştirmek amacıyla muhtelif zamanlarda uygulanan programlarda daha çok edebiyat ağırlıklı derslerin yer aldığı, yüksek ęretmen okullarının üniversitelere bağlanarak eğitim faköltesine dönüştürüldüğü dönemde de Türkçe ęretmenlerinin yetiştirilmesinin ihmal edildiği görülmüştür. İlk yıllarda eski program uygulanmış, daha sonra hazırlanan programlarda da yine Türk Dili ve Edebiyatı ęretmenlerinin yetiştirilmesine ağırlık verilmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümleri, lise ve dengi okullara “Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni” yetiştirmeyi hedeflemiştir. Ortaokullara yönelik Türkçe ęretmeni yetiştirmeyi hedef dışı bırakmıştır. Millî Eğitim Bakanlığı ise bu ęretmenlere olan ihtiyacını, liseler için yetiştirilen “Türk Dili ve Edebiyatı” ęretmenlerinden karşılamaya çalışmıştır (Uçgun, 2006, s. 244).

Yüksek Öğretmen Okulu adını alan Gazi, Necati, Bursa, Diyarbakır, Kazım Karabekir, Atatürk, Buca, Selçuk, Samsun, Fatih Eğitim Enstitüleri 20 Temmuz 1982 yılında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile üniversitelere bağlanmış, ęretmen yetiştirme görevi üniversitelere verilmiştir. 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kurulu Kanunu ile eğitim enstitüleri eğitim faköltelerine dönüştürülmüştür. Üniversitelerde doğrudan Türkçe ęretmeni yetiştirmeye yönelik bir program bulunmaması, hayatî öneme sahip bu noksanlığın giderilmesi maksadıyla 1989-90 yılında, ilk defa Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler

Enstitüsüne bağılı olarak yüksek lisans ve doktora programlarını yürütmek üzere Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Ana Bilim Dalı kurulur. Öncelikli amacının daha sonra üniversitelerde açılması düşünülen ve kararlaştırılan Türkçenin eğitimi - öğretimi lisans programlarına öğretim elemanı yetiştirmek olan söz konusu programın bir sonucu olarak 1992-1993 öğretim yılında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü'nde ve Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesinin ilgili bölümlerine bağılı Türkçe Öğretmenliği Ana Bilim Dalı kurulur (Güzel, 2003; Küçüköğlü, 2004).

1998'e kadar her program/bölüm kendi öğretim programını hazırlamıştır. Bu programların hazırlanmasında hemen bütün üniversitelerde (Gazi Üniversitesi hariç) bölümde görevli öğretim elemanlarının alanları göz önünde bulundurulmuştur. Bölümde görevli öğretim elemanlarının alan ağırlığına göre Türkçe lisans programı şekillenmiş, genellikle Türkçe lisans programı Yeni Türk Edebiyatı ağırlıklı olmuştur. Alan eğitimi dersleri istenilen düzeyde programdaki yerini alamamıştır (Çifçi, 2011, s. 404). 21 Temmuz 1982'de yapılan düzenlemeye göre 21 eğitim fakültesinden 10'unda Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü vardır. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi (1985-1986) Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü Lisans Programı, programların değişim sürecini irdelemek ve sonraki programlara dair sınırlılıkları mukayese etmek amacıyla tablo 1'de ve tablo 2'de verilmiştir (Kavcar, 1986, s. 41-45).

Tablo 1

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü Lisans Programı (1985-1986) Türk Dili Eğitimi Ana bilim dalı Programı

I. Yıl Dersleri	II. Yıl Dersleri
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi
Yabancı Dil	Yabancı Dil
Güzel Sanatlar veya Beden Eğitimi	Güzel Sanatlar veya Beden Eğitimi
Osmanlıca-I	Osmanlıca-II
Türkçe-Kompozisyon	Türkiye Türkçesi
Türkiye Türkçesi	Orhun-Uygur Türkçesi
Türk Halk Edebiyatına Giriş	Eski Türk Edebiyatı
Eski Türk Edebiyatına Giriş	Yeni Türk Edebiyatı
Yeni Türk Edebiyatına Giriş	Türk Halk Edebiyatı
XIII. Yüzyıl Öncesi Türk Edebiyatı	Eğitim Psikolojisi
Eğitime Giriş	Türk Dili Tarihi
Eğitim Sosyolojisi	Eğitim Programı ve Öğretim Yöntemleri
III. Yıl Dersleri	IV. Yıl Dersleri
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi
Yabancı Dil	Yabancı Dil
Güzel Sanatlar veya Beden Eğitimi	Güzel Sanatlar veya Beden Eğitimi
Azeri Türkçesi	Karahanlı Türkçesi
Eski Anadolu Türkçesi	Harezm, Kıpçak, Çağatay Türkçeleri
Yeni Türk Şiveleri	Yeni Türk Edebiyatı
Genel Dil Bilimi	Rehberlik
Eski Türk Edebiyatı	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Yöntemleri
Yeni Türk Edebiyatı	Eğitim Yönetimi
Türk Halk Edebiyatı	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Uygulamaları
Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	
Eğitim Teknolojisi	

Tablo 2

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü Lisans Programı (1985-1986) Türk Edebiyatı Eğitimi Ana bilim dalı Programı

I. Yıl Dersleri	II. Yıl Dersleri
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi
Yabancı Dil (İng,Fr.,Alm.)	Yabancı Dil
Beden Eğitimi veya Güzel Sanatlar	Beden Eğitimi veya Güzel Sanatlar
Osmanlıca	Osmanlıca
Türkiye Türkçesi	Türkiye Türkçesi
Kompozisyon	Orhun-Uygur Türkçesi
Eski Türk Edebiyatına Giriş	Eski Türk Edebiyatı
Türk Halk Edebiyatına Giriş	Türk Halk Edebiyatı
Yeni Türk Edebiyatına Giriş	Yeni Türk Edebiyatı
XIII. Yüzyıl Öncesi Türk Edebiyatı	Farsça
Eğitime Giriş	Eğitim Psikolojisi
Eğitim Sosyolojisi	Eğitim Programı ve Öğretim Yöntemleri
III. Yıl Dersleri	IV. Yıl Dersleri
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi
Yabancı Dil	Yabancı Dil
Beden Eğitimi veya Güzel Sanatlar	Beden Eğitimi veya Güzel Sanatlar
Azeri Türkçesi	Karahanlı Türkçesi
Eski Anadolu Türkçesi	Harezmi, Kıpçak, Çağatay Türkçeleri
Eski Türk Edebiyatı	Eski Türk Edebiyatı
Türk Halk Edebiyatı	Türk Halk Edebiyatı
Yeni Türk Edebiyatı	Yeni Türk Edebiyatı
Farsça	Türk Halk Bilimi
Türk Halk Bilimi	Rehberlik
Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Yöntemleri
Eğitim Teknolojisi	Eğitim Yönetimi
	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Uygulamaları

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü'nde dört yıllık lisans eğitimi süresince toplam 209 kredilik ders okutulmaktadır. Her iki programda da alan bilgisi, meslek bilgisi, genel kültür dersleri ve uygulama birlikte yer almaktadır (Kavcar, 1986, s. 41-45).

Yüksek Öğretim Kurulu 1998'de Eğitim Fakültelerinin programlarında birliği sağlamak, öğretmen yetiştirmede modern eğitim yaklaşımlarını uygulamak; kısaca, derleyip toparlayarak daha çağdaş bir hâle getirmek amacıyla yabancı uzmanların danışmanlık yaptıkları, Dünya Bankası destekli bir projeyle Eğitim Fakültelerinin programlarını yeniden düzenlemiştir (Çifçi, 2011, s. 404).

1998-1999 eğitim ve öğretim yılında mevcut programa YÖK tarafından *Yan Alan: Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü* dersleri eklenince daha önceden mevcut olan *Türkçe'nin*

Eğitimi - Öğretimi Bölümü alan dersleri %35 oranında azaltılmıştır. Böylece *Türkçe Öğretmenliği Bölümü*, bir yandan *alan dersleri*, diğer yandan da *Türkçe'nin öğretimine* yönelik *özel bilgi alanı dersleri* itibariyle zayıflatılmıştır (Güzel, 2003). Örneğin, temel alan eğitimi derslerinden olan Konuşma ve Yazma Eğitimi ile Okuma ve Dinleme Eğitimi derslerinin aynı ders saatleriyle sınırlandırılması son derece yetersiz bir alan eğitime neden olmuştur (Cemiloğlu, 2005, s. 368).

Tablo 3

1998 Türkçe Öğretmeni Yetiştirme Programı

1. Yarıyıl	T	U	K	2. Yarıyıl	T	U	K
Osmanlı Türkçesi I	2	0	2	Türk Dilbilgisi II: Şekil Bilgisi	2	0	2
Türk Dilbilgisi I: Ses Bilgisi	2	0	2	Osmanlı Türkçesi II	2	0	2
Edebiyat Bilgi ve Teorileri	3	0	3	Uygurluk Tarihi	2	0	2
Coğrafyaya Giriş	2	0	2	Ülkeler Coğrafyası	3	0	3
Yazılı Anlatım I	2	0	2	Yazılı Anlatım II	2	0	2
Öğretmenlik Mesleğine Giriş	3	0	3	Yabancı Dil II	3	0	3
Atatürk İlke ve İnkılâp Tarihi I	2	0	2	Atatürk İlke ve İnkılâp Tarihi II	2	0	2
Yabancı Dil I	3	0	3	Okul Deneyimi I	1	4	3
Kredi			19	Kredi			19
3. Yarıyıl	T	U	K	4. Yarıyıl	T	U	K
Türk Dilbilgisi III: Kelime Bilgisi	2	0	2	Türk Dilbilgisi IV: Cümle Bilgisi	2	0	2
Eski Türk Edebiyatı I	2	0	2	Eski Türk Edebiyatı II	2	0	2
Yeni Türk Edebiyatı I	2	0	2	Yeni Türk Edebiyatı II	2	0	2
Sözlü Anlatım	2	0	2	Anlama Teknikleri: Okuma ve Dinleme	2	0	2
Türkiye Coğrafyası ve Jeopolitiği	3	0	3	Dil ve Kültür	2	0	2
Türk Tarihi ve Kültürü I	2	0	2	Türk Tarihi ve Kültürü II	2	0	2
Bilgisayar	2	2	3	Öğretimde Planlama ve Değerlendirme	3	2	4
Gelişim ve Öğrenme	3	0	3	Seçmeli I	2	0	2
Kredi			19	Kredi			18
5. Yarıyıl	T	U	K	6. Yarıyıl	T	U	K
Eski Türkçe ve Metin İnc.	2	0	2	Orta Türkçe ve Metin İnc.	2	0	2
Konuşma ve Yazma Eğt.	2	2	3	Çağdaş Türk Edebiyatı	3	0	3
Metin Bilgisi	2	0	2	Çocuk Edebiyatı	3	0	3
Yeni Türk Edebiyatı III	2	0	2	Sosyal Bilimler Öğretimi	2	2	3
Türk Halk Edebiyatı	3	0	3	Sınıf Yönetimi	2	2	3
Vatandaşlık Bilgisi	3	0	3	Özel Öğretim Yöntemleri I	2	2	3
Öğretim Tekn. ve Mat.Gel.	2	2	3	Seçmeli II	2	0	2
Kredi			18	Kredi			19
7. Yarıyıl	T	U	K	8. Yarıyıl	T	U	K
Yaşayan Türk Lehçeleri	2	0	2	Türkiye Türkçesi	2	0	2
Tiyatro ve Canlandırma	2	2	3	Rehberlik	3	0	3
Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi	2	2	3	Öğretmenlik Uygulaması	2	6	5
Özel Öğretim Yöntemleri II	2	2	3	Seçmeli IV	2	0	2
Okul Deneyimi II	1	4	3	Seçmeli V	2	0	2
Seçmeli III	2	0	2				
Kredi			16	Kredi			14
GENEL	Teorik	Uygulama	Kredi	Saat	Teorik		
TOPLAM	125	34	142	159	125		

1998 Türkçe Öğretmeni Yetiştirme Programı'nda yer alan sıkıntılar pek çok eğitimci ve alan uzmanı akademisyen tarafından görüldüğü için zaman zaman çalıştay ve benzer çalışmalarda dile getirilmiştir. Şikâyetlerin artması ve yüksek sesle dile getirilmesi, Yüksek Öğretim Kurulu'nu eğitim fakülteleri için yeni bir program hazırlamaya ikna etmede yeterli olmuştur. 2006-2007 öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere 2005 yılında yeni bir program hazırlanmıştır (Çifçi, 2011, s. 404).

Tablo 4

2006 Türkçe Öğretmeni Yetiştirme Programı

1. Yarıyıl				2. Yarıyıl					
A		T	U	K	A		T	U	K
A	Yazı Yazma Teknikleri	1	2	2	A	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	2	0	2
A	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	2	0	2	A	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	2	0	2
A	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	2	0	2	A	Yazılı Anlatım II	2	0	2
A	Yazılı Anlatım I	2	0	2	A	Sözlü Anlatım II	2	0	2
A	Sözlü Anlatım I	2	0	2	A	Osmanlı Türkçesi II	2	0	2
A	Osmanlı Türkçesi I	2	0	2	GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi II	2	0	2
GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi I	2	0	2	GK	Yabancı Dil II	3	0	3
GK	Yabancı Dil I	3	0	3	MB	Eğitim Psikolojisi	3	0	3
MB	Eğitim Bilimine Giriş	3	0	3					
Toplam		19	2	20	Toplam		18	0	18
3. Yarıyıl				4. Yarıyıl					
A		T	U	K	A		T	U	K
A	Türk Dil Bilgisi III: Sözcük Bilgisi	2	0	2	A	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	3	0	3
A	Türk Halk Edebiyatı I	2	0	2	A	Türk Halk Edebiyatı II	2	0	2
A	Eski Türk Edebiyatı I	2	0	2	A	Eski Türk Edebiyatı II	2	0	2
A	Yeni Türk Edebiyatı I	2	0	2	A	Yeni Türk Edebiyatı II	2	0	2
A	Seçmeli I	3	0	3	A	Genel Dilbilimi	3	0	3
GK	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	2	0	2	GK	Bilgisayar II	2	2	3
GK	Bilgisayar I	2	2	3	GK	Etkili İletişim	3	0	3
MB	Öğretim İlke ve Yöntemleri	3	0	3	MB	Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı	2	2	3
Toplam		18	2	19	Toplam		19	4	21
5. Yarıyıl				6. Yarıyıl					
A		T	U	K	A		T	U	K
A	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	2	2	3	A	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	2	2	3
A	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	2	2	3	A	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	2	2	3
A	Çocuk Edebiyatı	2	0	2	A	Yabancılarla Türkçe Öğretimi*	2	0	2
A	Dünya Edebiyatı	3	0	3	A	Özel Öğretim Yöntemleri II	2	2	3
GK	Topluma Hizmet Uygulamaları	1	2	2	GK	Türk Eğitim Tarihi*	2	0	2
MB	Özel Öğretim Yöntemleri I	2	2	3	GK	Uygarlık Tarihi*	2	0	2
MB	Sınıf Yönetimi	2	0	2	MB	Ölçme ve Değerlendirme	3	0	3
Toplam		14	8	18	Toplam		15	6	18
7. Yarıyıl				8. Yarıyıl					
A		T	U	K	A		T	U	K
A	Tiyatro ve Drama Uygulamaları*	2	2	3	A	Seçmeli II	3	0	3
A	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	2	0	2	A	Seçmeli III	2	0	2
GK	Seçmeli I	2	0	2	GK	Dil ve Kültür*	2	0	2
MB	Okul Deneyimi	1	4	3	GK	Seçmeli II	2	0	2
MB	Rehberlik	3	0	3	MB	Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	2	0	2
MB	Özel Eğitim*	2	0	2	MB	Öğretmenlik Uygulaması	2	6	5
Toplam		12	6	15	Toplam		13	6	16
GENEL TOPLAM		Teorik 128		Uygulama 34		Kredi 145		Saat 162	

Tablo 4 Türkçe Öğretmeni Yetiştirme Programının 2006 yılında uygulanan şekliyle ilgili bilgi vermektedir. Programın 1998 yılındaki şekli incelendiğinde “Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri”, “Genel Kültür Dersleri” ve “Alan Bilgisi Dersleri” olmak üzere üç kategoride değişikliklerin olduğu, bu üç alanda yer alan derslerden bazılarının program dışında kaldığı, bazılarının kredi ve saatlerinin arttığı gözlenmektedir. Programa dair karşılaştırma araştırmanın ikinci alt amacı ile ilgili bulgular başlığı altında detaylı olarak yer almaktadır.

Araştırmanın İkinci Alt Amacıyla İlgili Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt amacında yer alan araştırma sorusu "Günümüzde lisans düzeyindeki Türkçe eğitimi ve öğretiminde ortaya konulan sınırlılıklar yeterli midir?" şeklindedir. Lisans düzeyinde güncel Türkçe eğitimi ve öğretim programları irdelenerek programlarda belirlenen sınırlılıklar tartışılmıştır.

Öğretmenlerin iyi yetiştirilmesinde temel şart hizmet öncesi eğitimin niteliğini artırmaktır. Her eğitim sürecinde olduğu gibi, nitelikli bir hizmet öncesi eğitimin temelini iyi hazırlanmış eğitim programı oluşturmaktadır. Bir eğitim programının dört temel ögesi bulunmaktadır: "hedefler, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme". Hedeflerden sonra görüldüğü üzere bir eğitim programının ikinci aşaması, amaçlara uygun içeriğin seçimidir. İçerik, olguları ve olayları öğrencilerin ezberlemesi adına ansiklopedik bir şekilde bir araya getirmek değil, yaşama alanlarının anlam taşıyan bölümlerini aktif bir çabayla düzenlemektir (Varış, 1996, s. 155).

Türkçe öğretmenliği lisans programlarında yer alan dersler, “Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri”, “Genel Kültür Dersleri” ve “Alan Bilgisi Dersleri” olmak üzere üç kategoriye ayrılmaktadır. Her iki programdaki (1998-2006) bu kategorilere ilişkin veriler programlardaki değişimi görmek ve kıyaslamak adına tablo 5 ve 6’da birlikte verilmiştir (Çoban, 2010).

Tablo 5

1998-2006 Türkçe Öğretmenliği Lisans Programları Muhteva Kategorilerine İlişkin Dağılım

Dersler	Teorik				Uygulama				Toplam				Kredi			
	1998		2006		1998		2006		1998		2006		1998		2006	
	s	%	s	%	s	%	s	%	s	%	s	%	s	%	s	%
Meslek Bilgisi	24	19,2	28	21,9	24	70,6	14	41,2	48	30,2	42	25,9	36	25,4	35	24,1
Alan Bilgisi	79	63,2	70	54,7	8	23,5	14	41,2	87	54,7	84	51,9	83	58,5	77	53,1
Genel Kültür	12	9,6	30	23,4	2	5,9	6	17,6	14	8,8	36	22,2	13	9,2	33	22,8
Seçmeli	10	8,0							10	6,3			10	7,0		
TOPLAM	125	100	128	100	34	100	34	100	159	100	162	100	142	100	145	100

Tablo 5 incelendiğinde 2006 yılında uygulanmaya başlayan ve hâlâ kısmen uygulamada olan programda, toplam ders sayısında genel kültür derslerinde 22 saatlik bir artış görülürken meslek bilgisi derslerinde 5 saatlik ve alan bilgisi derslerinde ise 3 saatlik bir azalma görülmektedir.

Programda teorik ders saat sayısında 18 saatlik artışla genel kültür dersleri ilk sırayı 4 saatlik artışla meslek bilgisi dersleri ikinci sırayı alırken yan alan (Sosyal Bilgiler Öğretmenliği) derslerinin kalkması ile alan bilgisi derslerinde 9 saatlik bir azalma olmuştur.

Uygulamalı ders saat sayısında 6 saatlik artışla alan bilgisi dersleri ilk sırayı, 4 saatlik artışla genel kültür dersleri ikinci sırayı alırken meslek bilgisi derslerinde 10 saatlik bir azalmanın olduğu görülmektedir.

1998 programında yer alan beş seçmeli dersin kategorilerini belirleme fakültelere bırakılmış iken yeni programda bu beş dersten üçü alan bilgisi dersleri kategorisinde, ikisi ise genel kültür dersleri kategorisinde yer almıştır. Meslek bilgisi dersleri kategorisinde seçmeli dersler yer almamıştır (Çoban, 2010).

1998 programı ile 2006 programı mevcut nokta açısından karşılaştırıldığında, birçok değişikliğin yapıldığı gözlenmektedir. Bu değişikliklere ilişkin bilgiler tablo 6'da ayrıntılı olarak yer almaktadır.

Buna ek olarak 2006 yılında programda yapılan değişikliklerin Türkiye'de Türkçe Öğretmenliği Programı bulunan fakültelerde alan bilgisi dersleri bazında incelemesi

yapılmış ve tablolar halinde tablo 7 başlığı altında verilmiştir. Bu başlık altındaki tablolar incelendiğinde programdaki alan bilgisi derslerinin 55 üniversitede derslerin verildiği yarıyıl, teorik, uygulama ve kredi bağlamında benzerlik gösterdiği, bazı meslek bilgisi derslerinin ise alan bilgisi dersleri içerisinde yer aldığı veya bunun tam tersi yönünde bir uygulamanın yapıldığı gözlenmektedir.

Tablo 6

2006 Programında Yapılan Değişiklikler

Değişiklikler	Alan Bilgisi	Genel Kültür	Öğretmenlik Meslek Bilgisi	Yan Alan	TOPLAM
İsimleri ve saat/kredileri aynı kalanlar	11	4	2		17
	Türk Dilbilgisi I: Ses Bilgisi, Türk Dilbilgisi II: Şekil Bilgisi, Türk Dil Bilgisi III: Sözcük Bilgisi, Yazılı Anlatım I ve II, Osmanlı Türkçesi I ve II, Eski Türk Edebiyatı I ve II, Yeni Türk Edebiyatı I ve II	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi I ve II, Yabancı Dil I ve II	Rehberlik ve Öğretmenlik Uygulaması		
İsimleri aynı, saat/kredileri değişenler	2		1		3
	Dilbilgisi IV: Cümle Bilgisi ve Çocuk Edebiyatı		Sınıf Yönetimi		
İsimleri benzer, saat/kredileri aynı olanlar	1		1		2
	Tiyatro ve Canlandırma Tiyatro ve Drama Uygulamaları (Olarak değişti)		Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı (Olarak değişti)		

Değişiklikler	Alan Bilgisi	Genel Kültür	Öğretmenlik Meslek Bilgisi	Yan Alan	TOPLAM
İsimleri benzer, saat/kredileri değişenler	1				1
	Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi				
	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri				
	(Olarak değişti)				
İsimleri değişen, kapsamı genişleyen, kredisi aynı kalanlar			2		2
			Öğretmenlik Mesleğine Giriş		
			Gelişim ve Öğrenme		
			Eğitim Bilimine Giriş ve Eğitim		
			Psikolojisi (Olarak değişti)		
1 iken 2'ye ayrılanlar	1998:5	1998:1			1998:6
	2006:10	2006:2			2006:12
	Edebiyat Bilgi ve Teorileri	Bilgisayar			
	<u>Edebiyat Bilgi ve Kuramları I ve II</u>	Bilgisayar I ve II			
	Sözlü Anlatım	(Olarak ayrıldı)			
	<u>Sözlü Anlatım I ve II</u>				
	Anlama Teknikleri: Okuma ve				

	Dinleme		
	<u>Anlama Teknikleri I: Okuma</u>		
	<u>Eğitimi ve Anlama Teknikleri II:</u>		
	<u>Dinleme Eğitimi</u>		
	Türk Halk Edebiyatı		
	<u>Türk Halk Edebiyatı I ve II</u>		
	Konuşma ve Yazma Eğitimi		
	<u>Anlatma Teknikleri I: Konuşma</u>		
	<u>Eğitimi ve Anlatma Teknikleri II:</u>		
	<u>Yazma Eğitimi</u>		
	(Olarak ayrıldı)		
2 iken birleşenler		1998:4	1998:4
		2006:2	2006:2
		Özel Öğretim Yöntemleri I ve II	
		<u>Özel Öğretim Yöntemleri</u>	
		<u>Okul Deneyimi I ve II</u>	
		Okul Deneyimi (Olarak birleşti)	
Nispeten ayrılanlar		1998:1	1998:1
		2006:2	2006:2
		Öğretimde Planlama ve Değerlendirme	
		<u>Öğretim İlke ve Yöntemleri</u>	
		<u>Ölçme ve Değerlendirme</u>	

Kategorisi belirlenen seçmeli dersler	3	2	5
Alan Bilgisinde iken Genel Kültür kategorisine aktarılanlar		1	1
		Dil ve Kültür	
Yan alanda iken Genel Kültür kategorisine aktarılanlar		1	1
		Uygarlık Tarihi	
Yan alan kaldırıldığı için programdan çıkarılanlar			7 7
			Coğrafyaya Giriş, Ülkeler Coğrafyası, Türkiye Coğrafyasıve Jeopolitiği, Türk Tarihi ve Kültürü I ve II, Vatandaşlık Bilgisi, Sosyal Bilgiler Öğretimi
Tümüyle çıkarılanlar	7		7
		Eski Türkçe ve Metin İncelemeleri, Metin Bilgisi, Yaşayan Türk Lehçeleri, Türkiye Türkçesi, Orta Türkçe ve Metin İncelemeleri, Yeni	

	Türk Edebiyatı III ve Çağdaş Türk Edebiyatı			
Yeni eklenenler	5	4	2	11
	Yazı Yazma Teknikleri, Dünya Edebiyatı, Yabancılar Türkçe Öğretimi, Özel Öğretim Yöntemleri, Genel Dilbilimi	Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Etkili İletişim, Topluma Hizmet Uygulamaları, Türk Eğitim Tarihi	Özel Eğitim, Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	
TOPLAM	1998:30 2006:33	1998:9 2006:14	1998:11 2006:12	7 1998:57 2006:59

Tablo 7

Türkçe Öğretmenliği Alan Eğitimi Derslerinin Dağılımı

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Yazı Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	Çocuk Edebiyatı	Yabancılarla Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II	
Adıyaman Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.3	T.1	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.3	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.3	T.2	T.2
	U. 0	U. 0	U.0 0	U. 0	U.0 0	U. 0	U.2 0	U. 0	U. 0	U.0 0	U. 0	U.0 0	U. 0	U.0 0	U. 0	U. 0	U.0 0	U. 0	U.0 0	U. 0	U.2 0	U. 0	U.0 0	U.0 0	U. 2	U.2 0	U. 2	U. 2	U.0 0	U. 0	U.2 0
	AK TS. 4	AK TS. 5	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 5	AK TS. 5	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 5	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 6	AK TS. 5	AK TS. 5	AK TS. 5	AK TS. 4	AK TS. 6	AK TS. 3
Afyon Kocatepe Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.3	T.1	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.3	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.3	T.2	T.2
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 2	U. 0	U. 0	U. 2	
	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 5	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 5	AK TS. 5	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 5	AK TS. 5	AK TS. 5	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 5	

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	Çocuk Edebiyatı	Yabancılarla Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II	
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2	
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 2	U. 0	U. 0	U. 2	
	K. 2	K. 2	K. 2	K. 2	K. 2	K. 3	K. 2	K. 2	K. 2	K. 2	K. 2	K. 2	K. 2	K. 2	K. 2	K. 2	K. 2	K. 2	K. 2	K. 3	K. 3	K. 3	K. 2	K. 2	K. 3	K. 3	K. 3	K. 3	K. 2	K. 3	
Akdeniz Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	-	x	x	x	x	x	x
	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2			T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2	
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0			U. 2	U. 2	U. 0	U. 0	U. 2	
	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 3			AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 6	

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Yazı Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	Çocuk Edebiyatı	Yabancılarla Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II
Aksaray Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 2	U. 0	U. 0	U. 2
	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 5	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 5	AK TS. 5	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 6	AK TS. 5	AK TS. 5	AK TS. 5	AK TS. 5	AK TS. 5
Amasya Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 2	U. 0	U. 0	U. 2
	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 5	AK TS. 5	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 8	AK TS. 5	AK TS. 5	AK TS. 3	AK TS. 5	AK TS. 5

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Yazı Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	Çocuk Edebiyatı	Yabancılarla Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II	
Artvin Çoruh Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	2	0	0	2
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
4	4	3	4	4	4	3	3	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	5	5	5	4	5	5	
Atatürk Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	2	0	0	2
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
3	3	4	8	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	4	4	3	3	4	5	5	4	4	5	5	5	4	5	5		

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Yazı Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	Çocuk Edebiyatı	Yabancılarla Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II	Türkçenin Yazılı Kaynakları	
Adnan Menderes Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	0	0	0	2	2
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
	3	4	3	4	3	4	3	3	3	3	3	3	4	4	3	4	3	4	3	4	5	5	3	5	6	5	5	5	5	6	3	3
Balıkesir Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	x
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.		T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2		2	2	2	3	2	2	2	2
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.		U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0		2	2	2	0	0	0	2	0
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.		AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
	3	5	4	4	3	4	4	3	4	3	4	3	3	4	5	4	5	3	5	4	5	5	3		6	4	4	5	5	4	3	3

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Yazı Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	Çocuk Edebiyatı	Yabancılarla Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II	
Bartın Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	2	0	0	2
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
	3	4	4	5	5	5	3	4	4	3	4	4	4	3	3	3	3	3	3	3	5	5	3	2	4	5	5	3	4	5	
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T. 2	T. 2	T. 2	T.2	T.2	T.3	T.1	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.3	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.2	T.3	T.2	T.2
	U. 0	U. 0	U.0	U. 0	U.0	U. 0	U.2	U.0	U. 0	U.0	U.0	U.0	U.0	U.0	U.0	U. 0	U.0	U.0	U.0	U.0	U.2	U.2	U. 0	U.0	U.2	U.2	U.2	U.2	U.0	U.0	U.2

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Yazı Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	Çocuk Edebiyatı	Yabancılarla Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II		
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	2	0	0	2	
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
	3	3	4	4	4	4	2	4	5	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	6	6	4	4	7	6	6	4	7	6	
Bursa Uludağ Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.		T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2		2	2	2	3	2	2	2	
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.		U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0		2	2	2	0	0	0	2	
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.		AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	
	3	4	4	5	4	5	5	3	4	3	4	3	4	2	2	2	2	2	2	4	5	5	3		5	4	4	5	4	4		

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Türk Dil Bilgisi V: Metin Bilgisi	Yazı Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	Çocuk Edebiyatı	Yabancılarla Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II	
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T.	T.	T.	T.	T.	T.		T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	
	2	2	2	2	2	3		1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	
	U.	U.	U.	U.	U.	U.		U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	
	0	0	0	0	0	0		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	2	0	0	2
	K.	K.	K.	K.	K.	K.		K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.
Çukurova Üniversitesi	2	2	2	2	2	3		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	2	2	3	3	3	3	3	2	3
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
	3	3	4	4	5	5	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	2	3	5	4	4	3	2	5	

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Yazı Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	Çocuk Edebiyatı	Yabancılarla Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II	Yaşayan Türk Lehçeleri	Türkçenin Gelişim Evreleri	
	x	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	-
Dicle Üniversitesi	T.	T.	T.	T.	T.	T.		T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.		T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	
	2	2	2	2	2	3		1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2		2	2	2	3	2	2	2	
	U.	U.	U.	U.	U.	U.		U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.		U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	
	0	0	0	0	0	0		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0		2	2	2	0	0	0	2	
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.		AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.		AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
	4	4	4	4	4	4		4	4	4	3	4	3	4	4	4	4	3	3	3	4	5	5	3		6	5	5	5	4	5	5	
Dokuz Eylül Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	-	T.
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2		3	
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	2	0	0	2		0
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
	4	4	3	5	4	5	4	3	4	3	4	4	4	5	4	5	4	5	4	5	5	5	4	3	6	4	4	4	5	5		5	

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Yazı Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	Çocuk Edebiyatı	Yabancılarla Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II	
Düzce Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	2	0	0	2
AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
3	4	4	4	5	4	4	4	5	4	5	3	4	5	4	4	4	4	4	4	3	5	5	5	5	6	5	5	5	6	5	
Ege Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	2	0	0	2
AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	
3	4	3	4	4	4	3	3	4	3	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	4	4	4	5	4	5		

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Yazı Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	Çocuk Edebiyatı	Yabancılarla Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II	
Erciyes Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	3	2	2	2	2	3	2	2
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	2	0	0	2
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
3	4	3	4	4	3	4	4	4	4	4	4	5	4	3	4	3	3	3	4	5	5	4	5	5	5	5	5	4	4	5	
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	2	0	0	2
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	2	2	3	3	3	3	3	2	3	

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Yazı Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	Çocuk Edebiyatı	Yabancıllara Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II
Fırat Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.		T.	T.	T.	T.	T.	T.
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2		2	2	2	3	2	2
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.		U.	U.	U.	U.	U.	U.
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0		2	2	2	0	0	2
Gazi Üniversitesi	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.		AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
	4	4	4	4	4	4	3	3	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	5	5	4		6	4	5	4	5	5
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2
Gazi Üniversitesi	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	0	0	2
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
	4	4	2	4	4	4	3	4	4	4	4	3	4	4	4	3	4	4	4	4	5	5	4	4	4	5	5	5	6	4

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Yazı Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	Çocuk Edebiyatı	Yabancılarla Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II	
Gaziantep Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	2	0	0	0
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
2	2	2	3	4	3	4	4	4	4	4	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	6	6	3	2	4	6	6	6	5	6	
Giresun Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	2	0	0	2
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
4	4	2	4	4	4	3	4	4	4	4	3	4	3	3	3	3	3	4	4	3	5	5	5	5	6	4	5	4	6	5	

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Yazı Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	Çocuk Edebiyatı	Yabancılarla Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II	
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Hacettepe Üniversitesi	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 2	U. 2	U. 0	U. 0	U. 2
	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 2	AK TS. 2	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 4	
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 2	U. 2	U. 0	U. 0	U. 2
	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 5	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 5	AK TS. 5	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 7	AK TS. 6	AK TS. 6	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 6	

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Yazı Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	Çocuk Edebiyatı	Yabancıllara Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II	Metin Dilbilim	Türkçenin Tartışmalı Konuları	Türkçe Öğretiminde Çocuk Ed. Met.	Türkçenin Tarihşel Gelişimi	
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	-	-	-		
İnönü Üniversitesi	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	
	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	2	2	3	3	3	3	3	2	3				
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
	3	4	4	5	3	4	3	4	4	4	4	3	4	3	3	3	3	3	3	4	5	5	4	3	7	6	6	4	4	3					
İstanbul Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	3	2	2	3
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.0	U.0	U.0	U.0
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
	4	4	3	4	3	3	4	4	5	4	4	3	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	5	5	4	4	4	5	6	4	3	4	5	

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Yazı Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	Çocuk Edebiyatı	Yabancılarla Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II	Dil Bilgisi Öğretimi	
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.
	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	2	0	0	2	0
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
3	4	4	5	3	3	3	4	4	4	4	3	4	3	3	3	3	3	3	2	5	5	2	3	4	5	5	4	4	4	3		
Kastamonu Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	2	0	0	2	2
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
3	3	3	4	3	4	3	3	3	3	4	3	4	4	3	4	3	4	3	3	5	5	4	5	5	5	5	4	4	4	5		

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Yazı Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	Çocuk Edebiyatı	Yabancılarla Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II		
Kırıkkale Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	2	0	0	2	
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
	2	3	5	5	4	4	2	3	3	4	5	6	6	4	4	4	4	4	4	4	3	5	5	4	4	5	5	5	3	5	6	
Kilis 7 Aralık Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	-	x	x	x	x	x	x	x	
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.					T.	T.	T.	T.	T.	T.
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2			2	2	3	2	2	2	
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.			U.	U.	U.	U.	U.	U.	
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0			2	2	0	0	0	2	
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.					AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
	3	4	3	4	3	4	3	4	4	3	4	4	4	4	3	4	3	3	3	4	6	5	4			5	5	4	4	4	6	

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Yazı Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	Çocuk Edebiyatı	Yabancıllara Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II	
Manisa Celâl Bayar Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2	
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 2	U. 0	U. 0	U. 2	
	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 2	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 5	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 6	AK TS. 6	AK TS. 4	AK TS. 5	AK TS. 7	AK TS. 5	AK TS. 5	AK TS. 4	AK TS. 7	AK TS. 5	
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Marmara Üniversitesi	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2	
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 2	U. 0	U. 0	U. 2	
	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 2	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 3	AK TS. 4	AK TS. 5	AK TS. 5	AK TS. 4	AK TS. 5	AK TS. 7	AK TS. 4	AK TS. 4	AK TS. 5	AK TS. 5	AK TS. 6	
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2	

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Yazı Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	Çocuk Edebiyatı	Yabancılarla Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II	
Mersin Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	2	0	0	2
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
4	4	5	4	4	4	3	3	4	4	4	3	4	3	3	3	2	3	3	4	5	5	4	2	4	6	6	3	3	5	5	
Muğla Sıtkı Koçman Üni.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	2	0	0	2
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
3	4	3	4	3	3	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	3	5	5	5	5	6	6	6	

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Yazı Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	Çocuk Edebiyatı	Yabancılar Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II		
Muş Alparslan Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	2	0	0	2	
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
	3	3	3	6	6	4	3	2	2	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	5	5	2	4	7	6	6	5	7	4	
Necmettin Erbakan Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	2	0	0	2	
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
	3	4	4	5	4	4	4	4	5	4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	3	4	6	5	5	4	6	4	4	

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Yazı Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	Çocuk Edebiyatı	Yabancılarla Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	0	0	2
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
4	4	4	4	4	4	3	3	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	5	5	4	5	6	4	5	4	5	
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.
	2	2	2	2	2	3	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.
	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	2	2	0	0	0
	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.
2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	2	2	2	3	3	2	2	3	

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Yazı Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	Çocuk Edebiyatı	Yabancılarla Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II	Çağdaş Türk Edebiyatı
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-
Pamukkale Üniversitesi	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	0	0	2	
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	3	4	4	4	4	4	2,5	3	4	4	4	4	4	4,5	4	4	4	4	4	4	4,5	4,5	4	4	6	4,5	5	5	5	5	
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	0	0	2	
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	
	3	3	3	5	4	3	3	4	4	3	3	4	5	3	4	4	4	3	3	5	5	3	3	4	6	3	3	3	5	6	
	3	3	3	5	4	3	3	4	4	3	3	4	5	3	4	4	4	3	3	5	5	3	3	4	6	3	3	3	5	6	
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Yazı Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	Çocuk Edebiyatı I	Çocuk Edebiyatı II	Yabancılarla Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II
Sakarya Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	-	x	-	x	-	x	x	x	-	x	x	x	-	x	x	x	x	-	x	-	x	x	-	-	x
	T.	T.	T.	T.	T.	T.		T.		T.		T.	T.	T.		T.	T.	T.		T.	T.	T.	T.		T.		T.	T.			T.
	3	3	3	3	3	3		4		4		2	2	3		3	3	4		3	2	2	3		3		2	2			3
	U.	U.	U.	U.	U.	U.		U.		U.		U.	U.	U.		U.	U.	U.		U.	U.	U.	U.		U.		U.	U.			U.
	0	0	0	0	0	0		0		0		0	0	0		0	0	0		0	2	2	0		0		2	2			2
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.		AK TS.		AK TS.		AK TS.	AK TS.	AK TS.		AK TS.	AK TS.	AK TS.		AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.		AK TS.		AK TS.	AK TS.			AK TS.
Siirt Üniversitesi	6	6	5	5	5	5		6		8		4	6	6		5	5	6		5	5	5	5		4		8	7			6
	x	x	x	x	x	x	-	x	-	x	-	x	x	-	-	x	x	x	x	-	x	x	x	x	-	-	x	x	-	-	x
	T.	T.	T.	T.	T.	T.		T.		T.		T.	T.			T.	T.	T.	T.		T.	T.	T.	T.			T.	T.			T.
	3	3	3	3	3	3		2		2		3	3			3	3	3	3		2	2	3	3			2	2			2
	U.	U.	U.	U.	U.	U.		U.		U.		U.	U.			U.	U.	U.	U.		U.	U.	U.	U.			U.	U.			U.
	0	0	0	0	0	0		0		0		0	0			0	0	0	0		2	2	0	0			2	2			2
Siirt Üniversitesi	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.		AK TS.		AK TS.		AK TS.	AK TS.			AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.		AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.			AK TS.	AK TS.			AK TS.
	5	5	5	5	5	5		6		6		5	5			5	5	6	5		5	5	5	3			5	5			5

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Yazı Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Fıfıtımı	Anlama Teknikleri II: Dinleme Fıfıtımı	Çocuk Edebiyatı	Yabancılarla Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Fıfıtımı	Anlatma Teknikleri II: Yazma Fıfıtımı	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II	Anlam Bilimi	Çağdaş Türk Lehçeleri	Türkçe Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar			
Sinop Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	-	-				
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.							
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2						
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.						
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	0	0	2						
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.					
	4	4	3	4	4	4	3	3	4	3	4	5	5	4	4	4	4	3	4	3	4	4	4	4	6	5	5	4	5	5						
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	3	3	3	2	
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	0	0	2	0	0	0	0	0	
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	
	4	4	3	4	4	4	4	3	4	3	4	4	4	4	3	4	4	4	3	4	4	4	4	4	5	5	5	6	4	5	3	5	4	4		

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Yazı Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	Çocuk Edebiyatı	Yabancılarla Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II	
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	2	0	0	2
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
Trakya Üniversitesi	4	4	5	4	4	4	4	2	4	2	4	4	5	4	3	4	4	4	3	4	4	4	4	4	6	4	4	4	6	5	
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	2	0	0	2
K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.		
2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2	2	3	

Üniversite	Edebiyat Bilgi ve Kuramları I	Edebiyat Bilgi ve Kuramları II	Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi	Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi	Türk Dil Bilgisi III: Kelime Bilgisi	Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi	Yazı Yazma Teknikleri	Yazılı Anlatım I	Yazılı Anlatım II	Sözlü Anlatım I	Sözlü Anlatım II	Osmanlı Türkçesi I	Osmanlı Türkçesi II	Eski Türk Edebiyatı I	Eski Türk Edebiyatı II	Yeni Türk Edebiyatı I	Yeni Türk Edebiyatı II	Türk Halk Edebiyatı I	Türk Halk Edebiyatı II	Genel Dilbilimi	Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi	Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi	Çocuk Edebiyatı	Yabancılarla Türkçe Öğretimi	Tiyatro ve Drama Uygulamaları	Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	Dünya Edebiyatı	Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	Özel Öğretim Yöntemleri II	
Uşak Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	2	0	0	2
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
2	5	2	6	3	4	2	2	3	2	3	2	4	4	3	3	3	3	3	5	5	5	4	3	8	6	6	4	5	6	6	
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	X	X	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.
	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.
	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	0	0	2	2
	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.	AK TS.
3	4	3	5	4	4	4	4	4	4	4	4	5	3	4	4	4	4	3	4	5	5	3	4	6	5	5	3	5	5		

1998 Türkçe Programı'nda bulunan ve temel eleştiri noktalarından birisini oluşturan Sosyal Bilgilerin yan alan dersleri kaldırılırken mevcut olan Eski Türkçe ve Metin İncelemeleri, Orta Türkçe ve Metin İncelemeleri, Yaşayan Türk Lehçeleri dersleri de kaldırılmıştır. Bu derslerin kaldırılmasına yönelik temel eleştiri; Türk dilinin köklerini ve zenginliğini anlatan bu dersleri görmeden mezun olan bir Türkçe öğretmeni adayının, Türk dilinin ne olduğunu, görkemini anlayamayacağı, öğreteceği dile gerçek anlamda saygı duymasını idrak edebilmesi için onun tarihsel derinliğini kavramasının şart olduğu ve Türkçenin ruhunun bu dersler aracılığıyla kavrayacağına yöneliktir. Bu derslerin kaldırılması 2006 Türkçe Eğitimi Programı'nın önemli hatalarından biri olarak görülmektedir (Çifçi, 2011, s. 408).

Atasoy'un, 2006 Türkçe Eğitimi Programı'na ilişkin değerlendirmesi programla ilgili sınırlılıklar açısından oldukça önemlidir:

“Türkçe bölümünde Türkçe öğretmenliğine yönelik derslerin çok az olduğu görülmektedir. Mevcut alan dersleri ise Fen Edebiyat Fakültesi derslerinin özet bilgi aktarımı şekline dönüştürülmüş hâlidir. Hatta öyle ki alan bilgisi dağılımı bile bir “alan programcısı”nın elinden geçmemiş, sadece “dağılım” yapılmıştır. Eğitim fakültelerinde “nitelikli öğretmen” yetiştirebilmek için genel olarak ders dağılımında dikkat edilecek oran, %70 alan bilgisi ve alan eğitimi, %30 pedagojik formasyon ve genel kültür olması gerekirken maalesef bu durum hiç dikkate alınmamıştır.” (Atasoy, 2005)

Diğer bir konu Osmanlı Türkçesinin 2006 programında 1998 programında olduğu gibi "iki yarıyıl ikişer saat" yer verilmesidir. Programlarda dersin bu ağırlıkta yer almasının Osmanlı Türkçesinin bir kültür konusu olarak programda temsil edilme düşüncesinden kaynaklı olabileceği belirtilmektedir. En az dört yarıyıl okutulması tavsiye edilmektedir (Çifçi, 2011, s. 408; Özkan, 2000, s. 41).

Türk Dili Tarihi, Eski Türkçe, Orta Türkçe, Eski Anadolu Türkçesi derslerine hiç yer verilmemesi, Türkçe öğretmenin donanımında telâfi edilemez eksikliğe yol açacağı ifade edilmektedir (Çifçi, 2011, s. 409).

Öğretmenlik Uygulaması dersi YÖK-Dünya Bankası Millî Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi çerçevesinde "Öğretmen adaylarının kazanmış olduğu bilgi ve becerilerini bir okul ortamında deneyip geliştirebilmesi ve mesleğinin gerektirdiği özellikleri kazanabilmesi için planlanan bir derstir." şeklinde tanımlanmaktadır. Öğretmenlik uygulaması dersiyle öğretmen adaylarından:

- Öğretmenlik deneyimi kazanma adına Millî Eğitim Bakanlığına bağlı uygulama okullarında farklı sınıflardaki uygulamalarla öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği yeterlilikleri geliştirebilme,
- Okullarda kendi alanlarıyla ilgili eğitim programını, kullanılan öğretim materyalini ve öğrenci değerlendirme teknikleri hakkında yorum yapabilme,
- Öğretmenlik uygulaması sürecinde edindikleri deneyimlerini arkadaşlarıyla ve uygulama öğretim elemanı ile paylaşarak kendilerini en iyi şekilde geliştirmeleri ve yetiştirmeleri beklenmektedir (YÖK, 1998).

Gerek 1998 gerekse 2006 yılında güncellenen programlarda Öğretmenlik Uygulaması dersi ile ilgili farklı bir uygulamaya gidilmemiştir. Avrupa ve dünyadaki öğretmen yetiştirme programları incelendiğinde; genel olarak ülkelerin hizmet öncesi öğretmen eğitiminde pratik ve teorik arasındaki dengeyi kurmanın yanında yoğun bir uygulama eğitiminin verilmesi yönünde büyük çaba harcadıkları tespit edilmiştir. Öğrenci merkezli öğrenme yaklaşımlarının eğitim programlarında yer aldığı günümüzde bu dersin önemi daha da artmıştır (Abazaoğlu, 2014; Karadüz, Eser, Şahin ve İlbay, 2009).

İlkokuldan liseye yeni öğretim programlarının temel vurgusu, “millî ve manevi değerleri kazandırmak” olarak belirtilmektedir. 65. Hükümet Programı’nda bu vurgu, “toplumsal değerlerimizin daha fazla özümsemesi ve gelecek kuşaklara aktarılması için değerler eğitiminin eğitim ve öğretim sisteminin bütününde yer alması sağlanacaktır.” şeklinde yapılmaktadır. Bu doğrultuda, MEB 2005 yılında yenilenen programlarda da yer almış olan değerler eğitimi yeni öğretim programlarında daha görünür ve her derste üzerinde durulması gereken önemli bir özellik olarak ele almış ve tüm ders programlarında ayrı bir başlık olarak yer vermiştir. Öğretim programlarıyla öğrencilere kazandırılması hedeflenen değerler on ana başlık altında toplanmıştır ve bunlar “10 kök değer” olarak ifade edilmiştir. Bu değerler; adalet, dostluk, dürüstlük, özdenetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardım severlik değeridir (TTKB, 2017).

Ancak 2006 yılında uygulanmaya başlayan ve hâlâ lisans düzeyinde 2, 3, 4. sınıf öğretmen adaylarının dâhil olduğu program içeriğinde "değer eğitimi" ile ilgili bir dersin olmaması programın bir eksikliği olarak yorumlanabilir.

Öğretmenlik mesleğini yapacak olanların iyi bir alan bilgisi yanında iyi bir öğretmenlik meslek bilgisine ve genel kültüre sahip olması gerekmektedir. Mesleki açıdan

değerlendirildiğinde bunların her biri diğerine tercih edilemeyecek ölçüde önemlidir ve öğretmenlik bu üçünün bir bileşkesidir (Küçükahmet, 2002).

Genel kültür, öğretmen adayının öncelikle, eğitimin toplumsal, siyasal, ekonomik gelişmeyi sağlama ve bireyi geliştirme iş görülerini yerine getirmesi için gerekli plan davranışları kazanmasına yardım eden bir alandır. Bu alan, bireyin kendi kültüründe etkin bir şekilde yaşamasını, başkaları ile etkili iletişim kurmasını farklı toplumların kültürel değerlerini anlamasını ve çeşitli konu atanlarına ilişkin temel kavram ve ilkeleri kazanmasını sağlamaktadır (Kısakürek, 1981, s. 7-8).

Öğretmen adaylarına hizmet öncesinde yapılacak genel kültür edindirme çalışmaları, doğa bilimlerine ve sosyal bilimlere ilişkin bilgi, beceri, değer ve tutumları istenilen noktaya getirmelidir. Özgür ve demokratik bir toplumda yaşamının gerektirdiği düşünce ve davranışları benimsetmeli, kendi kültürel mirasını tanımasını ve geliştirmesini sağlamalı ve toplumun beklentilerini, amaçlarını, politik yapısını, sosyal kurumlarını anlamasına yardım etmelidir. Ayrıca geniş bir dünya görüşü kazandırarak farklı toplumların kültürleri hakkındaki yargılarına rehberlik etmeli ve bireyler arasında etkili iletişim kurup geliştirmesine yardımcı olmalıdır (Oğuzkan, 1976. s. 7-30).

Bugün öğretmenlik eğitimi programlarında yer alan genel kültür bilgilerinin yeterli olduğunu söylemek pek mümkün değildir. Öğretmenlik eğitimi programlarında genel kültür bilgilerinin yeterli olmadığı, ana dil ve ülke tarihinin dışına çıkılamadığı görülmektedir (Çoban, 2010, s.974).

Diğer taraftan öğretmenlik eğitiminin diğer bileşenini öğretmenlik meslek bilgisi oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik düşünceleri onların yeterli ve nitelikli birer öğretmen olmalarında önemli bir yer tutmaktadır. Öğretmen adaylarının profesyonel gelişimlerini tamamlayarak nitelikli birer öğretmen olmalarında eğitim fakültelerinde uygulanan programların, özellikle meslek bilgisi derslerinin, rolü büyüktür (YÖK, 2007).

Meslek bilgisi dersleri, öğretmen adaylarına alan bilgisi derslerinden edinmiş oldukları bilgileri, öğrencilerin gelişim özelliklerini de dikkate alarak, nasıl öğretecekleri ve öğretimin yapılacağı ortamın düzenlenmesi gibi konulara yönelik bilgiler verir. Öğretmen adaylarının alan bilgisi derslerinden edinmiş oldukları bilgileri, nasıl öğreteceklerine ilişkin bilgiler veren meslek bilgisi derslerinden edindikleri teorik bilgileri uygulama faaliyetleriyle birleştirilmesi gerekir (Küçükahmet, 2003). Dolayısıyla alanda yapılacak

uygulamaların hâlâ tartışılan dönemlik Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinden önce Eğitim Fakültelerinde meslek bilgisi derslerinde teorik kısımların uygulamada nasıl kullanıldığına yönelik etkinliklere daha çok yer verilerek teori ile uygulama arasındaki bağın güçlendirilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda tablo 8 ve tablo 9'da Türkçe öğretmenliği lisans programlarında yer alan genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgisi dersleri Üniversitelerin Eğitim Fakülteleri Türkçe Öğretmenliği bölümleri dikkate alınarak verilmiştir.

Tablo 8 incelendiğinde 53 Üniversitenin Eğitim Fakülteleri Türkçe Öğretmenliği programlarında yer alan genel kültür derslerinin benzer bir dağılım gösterdiği, programda birtakım derslerde farklılıklar tespit edilse de temelde genel kültür derslerinin çok fazla çeşitlenmediğini ve değişikliğe uğramadığını söylemek mümkündür.

Tablo 9 incelendiğinde ise 53 Üniversitenin Eğitim Fakülteleri Türkçe Öğretmenliği programlarında yer alan öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin çok küçük farklılıklar gösterse de benzer bir dağılım gösterdiği söylenebilir.

Tablo 8 Türkçe Öğretmenliği Genel Kültür Derslerinin Dağılımı

Üniversite	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	Yabancı Dil I	Yabancı Dil II	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Bilgisayar I	Bilgisayar II	Etkili İletişim	Topluma Hizmet Uygulamaları	Türk Eğitim Tarihi	Uygarlık Tarihi	Üniversite	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	Yabancı Dil I	Yabancı Dil II	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Bilgisayar I	Bilgisayar II	Etkili İletişim	Topluma Hizmet Uygulamaları	Türk Eğitim Tarihi	Uygarlık Tarihi	Dil ve Kültür
Adıyaman Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2		T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2	
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0		U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0	
	A K TS .2	A K TS .2	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .4	A K TS .5	A K TS .4	A K TS .4		K. 2	K. 2	K. 3	K. 3	K. 2	K. 3	K. 3	K. 3	K. 2	K. 2	K. 2	
Afyon Kocatepe Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Akdeniz Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	-	-	-	
	T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2		T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1				
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0		U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2				
	A K TS .2	A K TS .2	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .5	A K TS .5	A K TS .3	A K TS .4	A K TS .3	A K TS .2		A K TS .2	A K TS .2	A K TS .4	A K TS .4	A K TS .4	A K TS .4	A K TS .4	A K TS .3	A K TS .4			

Üniversite	Atatürk İlkeleri ve İnkılabı Tarihi	Atatürk İlkeleri ve İnkılabı Tarihi	Yabancı Dil I	Yabancı Dil II	Bilimsel Araştırma Bilgisayar I	Bilgisayar II	Etkili İletişim	Topluma Hizmet Uygulamaları	Türk Eğitim Tarihi	Uygarlık Tarihi	Dil ve Kültür	Üniversite	Atatürk İlkeleri ve İnkılabı Tarihi	Atatürk İlkeleri ve İnkılabı Tarihi	Yabancı Dil I	Yabancı Dil II	Bilimsel Araştırma Bilgisayar I	Bilgisayar II	Etkili İletişim	Topluma Hizmet Uygulamaları	Türk Eğitim Tarihi	Uygarlık Tarihi	Dil ve Kültür
Aksaray Üniversitesi	x	x	-	-	x	x	x	-	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	T. 2	T. 2			T. 2	T. 2	T. 2		T. 1	T. 2	T. 2		T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2
	U. 0	U. 0			U. 0	U. 2	U. 2		U. 2	U. 0	U. 0		U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0
	A K TS 2	A K TS 2			A K TS 4	A K TS 4	A K TS 4		A K TS 3	A K TS 3	A K TS 3		K. 2	K. 2	K. 4	K. 4	K. 3	K. 4	K. 3	K. 6	K. 3	K. 4	K. 4
Amasya Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2		T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	-	T. 2	T. 2
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0		U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0
	A K TS 2	A K TS 2	A K TS 3	A K TS 3	A K TS 4	A K TS 4	A K TS 4	A TS 3	A K TS 6	-	A K TS 4	-	A K TS 1	A K TS 1	A K TS 3	A K TS 3	A K TS 4	A K TS 4	A K TS 3	A K TS 4	A K TS 4	A K TS 4	A K TS 5

Üniversite	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	Yabancı Dil I	Yabancı Dil II	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Bilgisayar I	Bilgisayar II	Etkili İletişim	Hizmet Toplama Uyumlamaları	Türk Eğitim Tarihi	Uygarlık Tarihi	Dil ve Kültür	Üniversite
Adnan Menderes Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	
	T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2		
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0		
	A K TS .2	A K TS .2	A K TS .4	A K TS .4	A K TS .3	A K TS .4	A K TS .4	A K TS .3	A K TS .5	A K TS .4	A K TS .4		Bartın Üniversitesi
Balıkesir Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	-	T. 2	
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0		U. 0	
	A K TS .2	A K TS .2	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .4	A K TS .4	A K TS .3		A K TS .3	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 3	T. 2	
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0		U. 0	
	K. 2	K. 2	K. 3	K. 3	K. 2	K. 3	K. 3	K. 3	K. 2	K. 3		K. 2	
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2	
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0		U. 0	
	K. 2	K. 2	K. 3	K. 3	K. 2	K. 3	K. 3	K. 3	K. 2	K. 3		K. 2	
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2	
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0		U. 0	
	K. 2	K. 2	K. 3	K. 3	K. 2	K. 3	K. 3	K. 3	K. 2	K. 3		K. 2	

Üniversite	Bartın Üniversitesi												Üniversite	Bursa Uludağ Üniversitesi															
	Atatürk İlkeleri ve İnkılab Tarihi I	Atatürk İlkeleri ve İnkılab Tarihi II	Yabancı Dil I	Yabancı Dil II	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Bilgisayar I	Bilgisayar II	Etkili İletişim	Topluma Hizmet Uyumlamaları	Türk Eğitim Tarihi	Uygarlık Tarihi	Dil ve Kültür		Atatürk İlkeleri ve İnkılab Tarihi I	Atatürk İlkeleri ve İnkılab Tarihi II	Yabancı Dil I	Yabancı Dil II	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Bilgisayar I	Bilgisayar II	Etkili İletişim	Topluma Hizmet Uyumlamaları	Türk Eğitim Tarihi	Uygarlık Tarihi	Dil ve Kültür	Çağdaş Türk Edebiyatı	Halk Kültürü		
Bartın Üniversitesi	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	-	X	X	-	X	-	-	-	-	-	-	-	-
	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 3		T. 3	T. 2		T. 1								
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0		U. 0	U. 2		U. 2								
	A K TS	A K TS	A K TS	A K TS	A K TS	A K TS	A K TS	A K TS	A K TS	A K TS	A K TS	A K TS	A K TS	A K TS	A K TS	A K TS		A K TS	A K TS		A K TS								
	2	2	3	3	3	5	5	4	.5	.3	.2	.2	2	2	3	3		4	4		.5								
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	-	-	X	X	X	X	X	
	T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1				T. 2	T. 2	T. 2		
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2			U. 0	U. 0	U. 0			
	K. 2	K. 2	K. 3	K. 3	K. 4	K. 3	K. 4	K. 3	K. 5	K. 4	K. 4	K. 8	K. 2	K. 2	K. 3	K. 3	K. 2	K. 3	K. 4	K. 3	K. 2			K. 2	K. 2	K. 2			

Üniversite	Atatürk İlkeleri ve İnkılab Tarih: I	Atatürk İlkeleri ve İnkılab Tarih: II	Yabancı Dil I	Yabancı Dil II	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Bilgisayar I	Bilgisayar II	Etkili İletişim	Topluma Hizmet İhtisamları	Türk Eğitim Tarihi	Uygarlık Tarihi	Dil ve Kültür	Temel Bilgi Teknolojilerinin Kullanımı	Üniversite	Atatürk İlkeleri ve İnkılab Tarih: I	Atatürk İlkeleri ve İnkılab Tarih: II	Yabancı Dil I	Yabancı Dil II	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Bilgisayar I	Bilgisayar II	Etkili İletişim	Topluma Hizmet İhtisamları	Türk Eğitim Tarihi	Uygarlık Tarihi	Dil ve Kültür
	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	-	X	X	-	X
Çukurova Üniversitesi	A	A	A	A	A		A	A	A	A	A	AKTS.		Dokuz Eylül Üniversitesi	A	A	A	A	A	A	A		A	A		A
	K	K	K	K	K		K	K	K	K	K	4			K	K	K	K	K	K	K		K	K		K
	TS	TS	TS	TS	TS		TS	TS	TS	TS	TS				TS	TS	TS	TS	TS	TS	TS		TS	TS		TS
	.	.	.	.	.		.	.	.	.	.				.	.	.	.	.	.	.		.	.		.
	2	2	2	2	4		4		3	3	3	2			2	2	3	3	3	4	4		4	3		5
Dicle Üniversitesi	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		Düzce Üniversitesi	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.			T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.	T.
	2	2	3	3	2	2	2	3	1	2	2	2			2	2	3	3	2	2	2	3	1	2	2	2
	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.			U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.	U.
	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0			0	0	0	0	0	2	2	0	2	0	0	0
	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A			A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K			K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K
	TS	TS	TS	TS	TS	TS	TS	TS	TS	TS	TS	TS			TS	TS	TS	TS	TS	TS	TS	TS	TS	TS	TS	TS
	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.			.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	2	2	3	3	4	3	3	4	4	4	4	4			.2	.2	.3	.3	.3	.3	.3	.3	.2	.3	.3	.4

Üniversite	Ege Üniversitesi												Üniversite	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi											
	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	Yabancı Dil I	Yabancı Dil II	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Bilgisayar I	Bilgisayar II	Etkili İletişim	Topluma Hizmet Uygulamaları	Türk Eğitim Tarihi	Uygarlık Tarihi	Dil ve Kültür		Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	Yabancı Dil I	Yabancı Dil II	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Bilgisayar I	Bilgisayar II	Etkili İletişim	Topluma Hizmet Uygulamaları	Türk Eğitim Tarihi	Uygarlık Tarihi	Dil ve Kültür
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	x	
	T. 2	T. 2	T. 4	T. 4	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2		T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2		T. 2
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0		U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0		U. 0	
	A K TS .2	A K TS .2	A K TS .4	A K TS .4	A K TS .4	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .4	A K TS .4	A K TS .4	A K TS .6		A K TS .2	A K TS .2	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .2	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .2	A K TS .2		A K TS .2	
	x	x	x	x	x	x	x	-	-	x	x	-		x	x	x	x	x	x	x	x	-	-	x	
	T. 2	T. 2	T. 4	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2			T. 2	T. 2			T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1		T. 2	
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2			U. 0	U. 0			U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2			U. 0	
	A K TS .3	A K TS .2	A K TS .4	A K TS .4	A K TS .3	A K TS .5	A K TS .5			A K TS .4	A K TS .3			A K TS .3	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .4	A K TS .4	A K TS .4	A K TS .3	A K TS .2			A K TS .2	

Üniversite	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	Yabancı Dil I	Yabancı Dil II	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Bilgisayar I	Bilgisayar II	Etkili İletişim	Topluma Hizmet Uygulamaları	Türk Eğitim Tarihi	Uygarlık Tarihi	Dil ve Kültür	Üniversite	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	Yabancı Dil I	Yabancı Dil II	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Bilgisayar I	Bilgisayar II	Etkili İletişim	Topluma Hizmet Uygulamaları	Türk Eğitim Tarihi	Uygarlık Tarihi	Dil ve Kültür
Giresun Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2		T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2	
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0		U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0	
	A K TS .2	A K TS .2	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .5	A K TS .5	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .3		A K TS .2	A K TS .2	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .5	A K TS .5	A K TS .3	A K TS .4	A K TS .3	A K TS .2	A K TS .3	
Hacettepe Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	İnönü Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2		T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0		U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	
	A K TS .2	A K TS .2	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .2	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .3		A K TS .2	A K TS .2	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .5	A K TS .5	A K TS .3	A K TS .4	A K TS .2	A K TS .6	A K TS .3	

Üniversite	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi I	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi II	Yabancı Dil I	Yabancı Dil II	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Bilgisayar I	Bilgisayar II	Etkili İletişim	Topluma Hizmet Uygulamaları	Türk Eğitim Tarihi	Uygartlık Tarihi	Dil ve Kültür	Üniversite	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi I	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi II	Yabancı Dil I	Yabancı Dil II	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Bilgisayar I	Bilgisayar II	Etkili İletişim	Topluma Hizmet Uygulamaları	Türk Eğitim Tarihi	Uygartlık Tarihi	Dil ve Kültür
İstanbul Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Kastamonu Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2		T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2	
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0		U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0	
	AKTS .2	AKTS .2	AKTS .2	AKTS .2	AKTS .3	AKTS .4	AKTS .4	AKTS .3	AKTS .6	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .4		AKTS .2	AKTS .2	AKTS .5	AKTS .5	AKTS .3	AKTS .5	AKTS .5	AKTS .4	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .4
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	-	x	Kırıkkale Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1			T. 2		T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2	
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2			U. 0		U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0	
	AKTS .2	AKTS .2	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .5	AKTS .4	AKTS .3	AKTS .3			AKTS .4		AKTS .2	AKTS .2	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .4	AKTS .4	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .2	AKTS .4	AKTS .4

Üniversite	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi I	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi II	Yabancı Dil I	Yabancı Dil II	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Bilgisayar I	Bilgisayar II	Etkili İletişim	Topluma Hizmet Uygulamaları	Türk Eğitim Tarihi	Uygarlık Tarihi	Dil ve Kültür	Üniversite	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi I	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi II	Yabancı Dil I	Yabancı Dil II	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Bilgisayar I	Bilgisayar II	Etkili İletişim	Topluma Hizmet Uygulamaları	Türk Eğitim Tarihi	Uygarlık Tarihi	Dil ve Kültür	Üniversite
Kilis 7 Aralık Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	Marmara Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2		T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2		T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2		U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0		U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	
	AKTS .2	AKTS .2	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .4		AKTS .3	AKTS .5	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .4		AKTS .2	AKTS .2	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .5	AKTS .5	AKTS .4	AKTS .4	AKTS .3	AKTS .4	AKTS .4	
Manisa Celâl Bayar Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Mersin Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	x	x	
	T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2		T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1		T. 2	T. 2	
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0		U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2		U. 0	U. 0	
	AKTS .2	AKTS .2	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .4	AKTS .5	AKTS .5	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .3		AKTS .2	AKTS .2	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .6	AKTS .5	AKTS .5	AKTS .3	AKTS .5		AKTS .2	AKTS .4	

Üniversite	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi I	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi II	Yabancı Dil I	Yabancı Dil II	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Bilgisayar I	Bilgisayar II	Etkili İletişim	Topluma Hizmet Uygulamaları	Türk Eğitim Tarihi	Uygartlık Tarihi	Dil ve Kültür	Üniversite	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi I	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi II	Yabancı Dil I	Yabancı Dil II	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Bilgisayar I	Bilgisayar II	Etkili İletişim	Topluma Hizmet Uygulamaları	Türk Eğitim Tarihi	Uygartlık Tarihi	Dil ve Kültür
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Necmettin Erbakan Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	x
	T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2		T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2		T. 2	
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0		U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0		U. 0	
	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .4	AKTS .4	AKTS .4	AKTS .3	AKTS .4	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .5		AKTS .2	AKTS .2	AKTS .2	AKTS .2	AKTS .4	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .6	AKTS .3		AKTS .4
Muş Alparslan Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	x	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	-	x
	T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2		T. 2		T. 2	T. 2	T. 6	T. 6	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1			T. 2
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0		U. 0		U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 2			U. 0
	AKTS .2	AKTS .2	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .4	AKTS .4	AKTS .4	AKTS .3	AKTS .5	AKTS .3		AKTS .4		AKTS .3	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .3	AKTS .4	AKTS .4	AKTS .4	AKTS .4	AKTS .4			AKTS .4

Üniversite	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi I	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi II	Yabancı Dil I	Yabancı Dil II	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Bilgisayar I	Bilgisayar II	Etkili İletişim	Topluma Hizmet Uygulamaları	Türk Eğitim Tarihi	Uygartlık Tarihi	Dil ve Kültür	Üniversite	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi I	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi II	Yabancı Dil I	Yabancı Dil II	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Bilgisayar I	Bilgisayar II	Etkili İletişim	Topluma Hizmet Uygulamaları	Türk Eğitim Tarihi	Uygartlık Tarihi	Dil ve Kültür	
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	x	x	
	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2		T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1		T. 2	T. 2		
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0		U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2		U. 0	U. 0		
	K. 2	K. 2	K. 2	K. 2	K. 2	K. 2	K. 2	K. 3	K. 2	K. 2	K. 2	K. 2		A K TS .2	A K TS .2	A K TS .3	A K TS .2	A K TS .3	A K TS .4	A K TS .4	A K TS .3		A K TS .5		A K TS .4	A K TS .3
Pamukkale Üniversitesi	x	x	-	-	x	x	x	x	x	-	x	x	Sakarya Üniversitesi	x		x	-	x	-	-	-	x	-	-	-	
	T. 2	T. 2			T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1		T. 2	T. 2		T. 4		T. 4		T. 3				T. 1				
	U. 0	U. 0			U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2		U. 0	U. 0		U. 0		U. 0		U. 0				U. 2				
	A K TS .3	A K TS 3,5			A K TS 3,5	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .3	A K TS .4		A K TS .4	A K TS 4,5		A K TS .4		A K TS .4		A K TS .3				A K TS .5				

Üniversite	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	Yabancı Dil I	Yabancı Dil II	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Bilgisayar I	Bilgisayar II	Etkili İletişim	Topluma Hizmet Uygulamaları	Türk Eğitim Tarihi	Uygarlık Tarihi	Dil ve Kültür	Eğitimde Bilgisayar Teknolojisi	Üniversite	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	Yabancı Dil I	Yabancı Dil II	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Bilgisayar I	Bilgisayar II	Etkili İletişim	Topluma Hizmet Uygulamaları	Türk Eğitim Tarihi	Uygarlık Tarihi	Dil ve Kültür	Türk Tarihi ve Kültürü I
Siirt Üniversitesi	x	x	x	x	x	-	-				-	-	x	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	x	x	-	-	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 3								T. 2		T. 2	T. 2			T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0								U. 1		U. 0	U. 0			U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0
	A K TS .2	A K TS .2	A K TS .2	A K TS .2	A K TS .5								A K TS .4		A K TS .2	A K TS .2			A K TS .3	A K TS .4	A K TS .4	A K TS .4	.5	.3	.4	.3	.5
	x	x	x	x	-	x	x	-	x	x	x	x	-		x	x	-	-	x	x	x	x	x	x	x	x	-
Sinop Üniversitesi	T. 2	T. 2	T. 3	T. 3		T. 2	T. 2		T. 2	T. 2	T. 2	T. 2		Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	T. 2	T. 2			T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2	
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0		U. 2	U. 2		U. 2	U. 0	U. 0	U. 0			U. 0	U. 0			U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0	
	A K TS .2	A K TS .2	A K TS .3	A K TS .3		A K TS .4	A K TS .4		A K TS .5	A K TS .3	A K TS .4	A K TS .4			A K TS .2	A K TS .2			A K TS .3	A K TS .4	A K TS .4	A K TS .4	.4	.3	.4	.5	
	x	x	x	x	-	x	x	-	x	x	x	x	-		x	x	-	-	x	x	x	x	x	x	x	x	-
	x	x	x	x	-	x	x	-	x	x	x	x	-		x	x	-	-	x	x	x	x	x	x	x	x	-

Üniversite	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi I	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi II	Yabancı Dil I	Yabancı Dil II	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Bilgisayar I	Bilgisayar II	Etkili İletişim	Topluma Hizmet Uygulamaları	Türk Eğitim Tarihi	Uygartık Tarihi	Dil ve Kültür	Üniversite	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi I	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi II	Yabancı Dil I	Yabancı Dil II	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Bilgisayar I	Bilgisayar II	Etkili İletişim	Topluma Hizmet Uygulamaları	Türk Eğitim Tarihi	Uygartık Tarihi	Dil ve Kültür
Trakya Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	T. 2	T. 2	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2		T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2		
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0		U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0		
	K. 2	K. 2	K. 3	K. 3	K. 2	K. 3	K. 3	K. 3	K. 2	K. 2	K. 2	K. 2		A. K. TS .2	A. K. TS .2	A. K. TS .3	A. K. TS .3	A. K. TS .4	A. K. TS .4	A. K. TS .4	A. K. TS .3	A. K. TS .6	A. K. TS .4	A. K. TS .4	
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x													
Uşak Üniversitesi	T. 2	T. 2	T. 3	T. 3	T. 2	T. 2	T. 2	T. 3	T. 1	T. 2	T. 2	T. 2													
	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 0	U. 2	U. 2	U. 0	U. 2	U. 0	U. 0	U. 0													
	A. K. TS .2	A. K. TS .2	A. K. TS .3	A. K. TS .3	A. K. TS .3	A. K. TS .4	A. K. TS .4	A. K. TS .3	A. K. TS .4	A. K. TS .3	A. K. TS .2	A. K. TS .3													

Tablo 9

Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Dağılımı

Üniversite	Eğitim Bilimine Giriş	Eğitim Psikolojisi	Öğretim İlke ve Yöntemleri	Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı	Özel Öğretim Yöntemleri I	Özel Öğretim Yöntemleri II	Sınıf Yönetimi	Ölçme ve Değerlendirme	Okul Deneyimi	Rehberlik	Özel Eğitim	Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	Öğretmenlik Uygulaması	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Etkili Takım Çalışması
Adıyaman Üni.	x	x	x	x	-	-	x	x	x	x	x	x	x	-	-
Afyon Kocatepe Üni.	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	-	-
Ağrı İbrahim Çeçen Üni.	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	-	-
Akdeniz Üni.	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	-	-
Aksaray Üni.	x	x	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	-	-
Amasya Üni.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	-
Artvin Çoruh Üni.	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	-	x	x	x	-
Atatürk Üni.	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	-	x	x	-	x
Aydın Adnan Menderes Üni.	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	-	-
Balıkesir Üni.	x	x	x	x	-	-	x	x	x	x	x	x	x	-	-
Bartın Üni.	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	-	-
Bolu Abant İzzet Baysal Üni.	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	-	-
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üni.	x	x	x	x	x	-		x	x	x	x	x	x	-	-
Bursa Uludağ Üni.	x	x	x	-	-	-	x		-	x	x	x	-	-	-

Üniversite		Eğitim Bilimine Giriş	Eğitim Psikolojisi	Öğretim İlke ve Yöntemleri	Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı	Özel Öğretim Yöntemleri I	Özel Öğretim Yöntemleri II	Sınıf Yönetimi	Ölçme ve Değerlendirme	Okul Deneyimi	Rehberlik	Özel Eğitim	Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	Öğretmenlik Uygulaması	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Etkili Takım Çalışması	Yabancılar Türkçe Öğretiminde Yöntem	Eğitim Sosyolojisi
Çanakkale Mart Üni.	Onsekiz	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	-	x	x	-	-	x	-
Çukurova Üni.		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	-	-	-
Dicle Üni.		x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	-	-	-	-
Dokuz Eylül Üni.		x	x	x	-	-	-	x	x	-	x	-	x	-	-	-	-	-
Düzce Üni.		x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	-	-	-	-
Ege Üni.		x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	-	-	-	-
Erciyes Üni.		x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	-	-	-	-
Erzincan Yıldırım Üni.	Binali	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	-	-	-	-
Fırat Üni.		x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	-	x	x	-	-	-	x
Gazi Üni.		x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	-	x	x	-	-	-	x
Gaziantep Üni.		x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	-	-	-	-
Giresun Üni.		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	-	-	-
Hacettepe Üni.		x	x	x	-	-	-	x	x	-	x	x	x	-	-	-	-	-
Hatay Mustafa Kemal Üni.		x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	-	-	-	-
İnönü Üni.		x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	-	-	-	-

Üniversite	Eğitim Bilimine Giriş	Eğitim Psikolojisi	Öğretim İlke ve Yöntemleri	Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı	Özel Öğretim Yöntemleri I	Özel Öğretim Yöntemleri II	Sınıf Yönetimi	Ölçme ve Değerlendirme	Okul Deneyimi	Rehberlik	Özel Eğitim	Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	Öğretmenlik Uygulaması	Türk Eğitim Tarihi	Eğitim Sosyolojisi
İstanbul Üniversitesi	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x		
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üni.	x	x	x	x	-	-	x	x	x	x	x	x	x	x	
Kastamonu Üni.	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	-	
Kırıkkale Üni.	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	-	
Kırşehir Ahi Evran Üni.	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	x	
Kilis 7 Aralık Üni.	x	x	x	x	-	-	x	x	-	x	-	x	x	-	
Manisa Celâl Bayar Üni.	x	x	x	x	-	-	x	x	x	x	-	x	x	-	
Marmara Üni.	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	x	
Mersin Üni.	x	x	x	x	-	-	x	x	x	x	x	x	x	-	
Muğla Sıtkı Koçman Üni.	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	-	
Muş Alparslan Üni.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	
Necmettin Erbakan Üni.	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	-	
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üni.	x	x	x	x	-	-	x	x	x	x	-	x	x	-	x

Üniversite	Eğitim Bilimine Giriş	Eğitim Psikolojisi	Öğretim İlke ve Yöntemleri	Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı	Özel Öğretim Yöntemleri I	Özel Öğretim Yöntemleri II	Sınıf Yönetimi	Ölçme ve Değerlendirme	Okul Deneyimi	Rehberlik	Özel Eğitim	Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	Öğretmenlik Uygulaması	Eğitim Felsefesi	Türk Eğitim Tarihi	Öğretmenlik Uygulaması I-II
Ondokuz Mayıs Üni.	x	x	x	x	-	-	x	x	x	x	-	x	x	x	x	
Pamukkale Üni.	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	-	x	x	x	-	
Recep Tayyip Erdoğan Üni.	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	-	x	x	-	-	
Sakarya Üni.	x	x	x	x	-	-	-	x	x	-	-	-	x	-	-	x
Siirt Üni.	x	x	x	-	-	-	x	x	-	x	-	x	-	-	-	
Sinop Üni.	x	x	x	-	-	-		x	x	x	-	x	x	-	-	-
Sivas Cumhuriyet Üni.	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x			
Tokat Gaziosmanpaşa Üni.	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x			
Trakya Üni.	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x			
Uşak Üni.	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x			
Zonguldak Bülent Ecevit Üni.	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x			

Araştırmanın Üçüncü Alt Amacıyla İlgili Bulgular ve Yorum

Araştırmanın üçüncü alt amacında yer alan araştırma sorusu "Günümüzde lisans düzeyindeki Türkçe eğitimi ve öğretiminde ortaya konulan sınırlandırmalar MEB Türkçe Öğretimi Programları ile tutarlılık göstermekte midir?" şeklindedir. Gerek lisans gerekse MEB Türkçe Öğretimi Programları araştırma sorusu kapsamında irdelenerek sınırlandırmalar açısından değerlendirilmiş, tutarlılık ve çelişkiler ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Bilgi çağı, teknoloji çağı olarak nitelendirilen 21.yüzyıl, toplumun tüm alanlarında (eğitim, sağlık, bilim, kültür vb.) olduğu gibi eğitim sistemlerinde de yüzyılın gerekleri doğrultusunda köklü bir değişimi zorunlu kılmaktadır. 21.yüzyılın eğitim ve öğretimi artık öğretmen merkezli değil tam anlamıyla öğrenci merkezli bir yaklaşım odaklıdır. Bu yüzyılda izlenen eğitim öğretim yaklaşımının gayesi, öğrenciyi pasif alıcı değil öğrenmede aktif kılan, doğru bilgiye en kısa ve güvenilir yoldan erişen ve bilgiyi etkili bir şekilde kullanabilen, öğrenmenin etkili yollarını bilen, dijital öğrenme yollarını etkili kullanan ve tüm bu davranış örüntülerini evrensel ve millî değerlerine bağlı bir şekilde yürüten bir öğrenci profili oluşturmaktır. Bunun yanında da eğitim sistemi, öğretmeni hizmet öncesinden başlayarak hizmet sürecin de de kişisel ve mesleki gelişiminde süreklilik düşüncesiyle hareket eden ve dolayısıyla gelişime açık, öğrencinin her türlü öğrenme ihtiyacına cevap verebilen ve eğitsel anlamda onlara rehberlik edebilen bir bakış açısıyla yetiştirmeyi hedeflemektedir.

21. yüzyılın gereği olarak öğrenci odaklı eğitim yaklaşımlarını kendisine şiar edinen ülkeler başarılı olmak, toplumlarının gelişimini sağlamak ve çağa daha etkili ve hızlı uyum sağlamak adına çağdaş eğitim yaklaşımları doğrultusunda eğitim sistemlerinde reform hareketlerini gerçekleştirmişlerdir. Bugün PISA, PIRLS vb. dünya çapında eğitim adına yapılan ölçümlerde üst sırada yer alan ülkeler bu anlamda reformlarını gerçekleştirmiş ülkelerdir. Dünya çapında yapılan ölçümlerde ülkemiz ile ilgili sonuçların bazı alanlardaki öğrenme düzeyleri ile ilgili olumsuz sonuçlar oluşması ilk, orta ve yükseköğretim programlarında çağdaş eğitim strateji ve yaklaşımlarına uygun değişikliklerin gerçekleştirilmesini gerekli kılmıştır. Bu doğrultuda 2004 yılından itibaren Millî Eğitim Bakanlığı programlarda "yapısalcılık, etkinlik temelli öğrenme, beyin temelli öğrenme, çoklu zekâ kuramına dayalı öğrenme vb." yaklaşımları temel alan düzenlemelere ağırlık vermiş, yeni programlar bu doğrultuda şekillenmiştir.

Dolayısıyla 2004 yılından itibaren geliştirilen ve çağın gerekleri doğrultusunda birtakım düzenlemeler gidilerek yapılandırmacı bir anlayışa hazırlanan MEB Türkçe Dersi Öğretim Programlarında sık sık vurgulanan "dört temel beceri olan dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazmayla ilgili dil ve zihinsel becerileri kazanma", "eleştirel, yansıtıcı ve yaratıcı düşünen, millî, manevi ve evrensel değerlere duyarlı" bireyler yetiştirilmesi konuları doğrudan lisans düzeyindeki programlarda da karşılığını bulması gereken konular içerisinde yer almaktadır.

Dil öğretimi süreçlerinin üst düzey düşünme becerisi kazandıracak biçimde planlanması artık bir gerekliliktir. Çünkü PISA okuma düzeyleri bu anlayışı yansıtacak niteliktedir. PISA sonuçları Türkçe eğitiminin bu becerileri kazandıramadığını ortaya koymaktadır. Özellikle okuma alışkanlığı kazandırma bağlamında verilen kazanımların okuduğunu anlamaya doğrudan hizmet ettiğini söylemek oldukça güç görünmektedir. Ancak ilk ve orta öğretimdeki Türkçe öğretimi programı sorunun bir boyutunu oluştururken diğer boyutunu, programları yürütecek Sınıf, Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerini yetiştiren yükseköğretim kurumlarında uygulanan programların üst düzey düşünme becerisi kazandıracak nitelikte olup olmadığı oluşturmaktadır (Börekçi, 2015, s. 411; Yağmur, 2010, s. 206).

Diğer taraftan, ülkemizde son dönemlerde izlenen yapılandırmacı program anlayışına bağlı olarak Türkçe dersinde öğrenci başarısını değerlendirme anlayışının farklılaştığını söylemek mümkündür. Ölçme-değerlendirme süreci, tüm öğretim programlarında olduğu gibi, Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda da programın vazgeçilmez bir ögesidir.

Türkçe öğretim programında yer alan ölçme ve değerlendirme anlayışı, öğrencilerin neyi bilmediğinden çok ne bildiğinin belirlenmesine yöneliktir. Bu anlayışın bir gereği olarak da öğrencilerin bilgi ve becerilerini belirlemede farklı yöntem kullanarak çoklu değerlendirme yapmak zorunludur. Bu bağlamda, eşleştirmeli, boşluk doldurmalı, çoktan seçmeli, kısa cevaplı, açık uçlu sorulardan oluşan geleneksel ölçme araçlarının kullanılması yanında, öğretmen gözlem formları, portfolyo (öğrenci çalışma dosyası ürünleri - proje hazırlama, performans görevleri, gerçekleştirilen etkinlik dokümanları, çalışma yaprakları...), öz değerlendirme formları vb. gibi süreç değerlendirme araçlarını kullanmayı gerektirir (Karadüz, 2009, s.196). Ancak yapılan çalışmalarda, Türkçe öğretmenleri de dâhil olmak üzere öğretmenlerin yapılandırmacı yaklaşımın gerektirdiği ölçme ve değerlendirme tekniklerini kullanma yerine, öğretim sürecinde hâlâ geleneksel

ölçme ve değerlendirme tekniklerini kullandıkları görülmektedir (Çakan, 2004; Gelbal ve Kelecioğlu, 2007; Gömleksiz ve Kan, 2010; Kanatlı, 2008; Metin ve Demiryürek, 2009). Bu anlayışın programlarda izlenen yeni yaklaşıma uygun bir değerlendirme anlayışına ve davranışına dönüşebilmesi için özellikle lisans düzeyinde Türkçe öğretmeni yetiştirme programlarının bu doğrultuda bir içerik anlayışla düzenlenmesi gerekmektedir. Özellikle ölçme ve değerlendirme dersleri işlenirken alanın yapısı göz önünde bulundurularak teori ve uygulama ağırlığına dikkat edilmeli klasik ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının yanı sıra alternatif ölçme araçlarının tasarlanıp, doğru örnekler üzerinden uygulanmasına bir başka deyişle öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmesine imkan oluşturulmalıdır.

Araştırmanın Dördüncü Alt Amacıyla İlgili Bulgular ve Yorum

Araştırmanın dördüncü alt amacında yer alan araştırma sorusu "Türkçe öğretmenliği lisans programları hazırlanırken hedef kitle dikkate alınmış mıdır?" şeklindedir. Lisans programları hazırlanırken öğretmen adaylarının programdaki temsillerinin dikkate alınıp alınmadığı tartışılmıştır.

Her ne kadar öğretmen eğitimi sürekli/devam eden bir süreç olsa da hizmet öncesi öğretmen eğitiminin öğretmenliğin gerektirdiği mesleki sorumlulukları karşılaması gerekmektedir. Hizmet öncesi eğitim sürecinde öğretmen adaylarının her şeyden önce bilgi ve iletişim çağındaki ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için öz-düzenleyici ve yaşam boyu öğrenen bireyler olarak yetiştirilmeleri gerekmektedir. Öğretmen adaylarının bu özellikleri kazanmaları hizmet öncesi öğretmen eğitimi programlarının buna göre düzenlenmesi ve kuram ile uygulama arasındaki dengenin doğru kurulması ile ilişkili bir konudur (Senemoğlu, 2011).

Öğretmen eğitimi hususunda Türkçe öğretmenlerinin eğitiminin ayrı bir önemi vardır. Bu önem, Türkçenin temel dil becerilerine (dinleme/izleme, konuşma okuma ve yazma) dayanmasından ve bu becerilerin yaşamın hemen her anında bireye sıklıkla gerekli olmasından kaynaklanmaktadır (Marshall, 1994).

Bütün öğrenme disiplinleri bakımından araç ders niteliği gösteren Türkçe eğitiminde en önemli unsurlardan biri programlardır. Bu nedenle Türkçe öğretmenlerinin eğitiminde de Türkçe öğretmenliği lisans programı göz önünde bulundurulması gereken hususlardandır (Küçükahmet, 2007).

Eğitim programı, yetiştirilmesi planlanan bireyde bulunması gereken özellikler dikkate alınarak belirlenen hedefler doğrultusunda planlanan tüm eğitim etkinliklerini (ortaokul programı); öğretim programı ise bir eğitim basamağında çeşitli sınıf ve derslerde ele alınacak konularla ilgili tüm öğretim etkinliklerini (ortaokul matematik öğretim programı) kapsamaktadır (Varış, 1994).

Bir program ne kadar iyi hazırlanmış olursa olsun uygulama sürecindeki etkililiği daha önemli olduğu için programların uygulama sürecinin ve varsa sorunları ile aksayan yönlerinin tespit edilmesi gerekebilmektedir (Aykaç ve Çelik, 2014).

Reform ve yeniden düzenleme girişimlerine karşın yapılan araştırmalar Türkiye’de öğretmen eğitimiyle ilgili farklı problemleri ortaya koymaktadır. Alan yazında sıkça bahsedilen problemlerden bazıları şu şekilde listelenebilir (Orhan, 2017):

- Adayların eğitim fakültelerine yalnızca çoktan seçmeli üniversite sınavıyla alınmaları,
- Öğretmen adaylarının özellikleri ve hazır bulunuşlukları ile ilgili sorunlar,
- Yeterli okul ve öğretmenlik deneyimi sunulmaması,
- Program ve derslerin içerikleri ile ilgili sıkıntılar,
- Fakültelerin uygun olmayan fiziksel ortamları,
- Bazı öğretim elemanlarının yetersizliği,
- MEB’e bağlı okullar ve eğitim fakülteleri arasındaki ilişkinin ve iletişimin eksikliği/yetersizliği,
- Öğretmen eğitimi ile ilgili uygulamaların ve alınan kararların sık sık değiştirilmesi,

Öğretmen yetiştirme programları bağlamında, program üzerinde yapılacak olan düzenleme ve değişikliklerde programdan istifade eden öğretmen adaylarının temsili, onların yaşantılarına dayalı olarak edindiği gözlemler, programa ilişkin oluşturdukları metaforlar, öğretim programındaki sorunları ve eksiklikleri açığa çıkarmada önemli bir veri kaynağı olabilir. Program değerlendirme ve geliştirme sürecine ilişkin karar vericilere veri sunularak geri bildirim sağlanması uygulama sürecine ilişkin gerekli tedbirlerin alınması ve programlarda yeniden düzenleme/geliştirmeye gidilmesinde önemli olabilir. Zira program değerlendirme ve geliştirme eş zamanlı ilerleyen süreçlerdir (Demirel, 2012).

Özgün bir eğitim programı geliştirmede eski programın uyarlanması benimsenmesi, toplanan bilgiler ne kadar akla yatkın olursa olsun, çok ciddi düşünmeyi ve dikkatli olmayı

gerektirir. Çünkü eğitim programı, bir yandan toplumun, topluluğun, kurumun, programın hitap ettiği hedef kitlenin kültürünü ifade aracıdır, öte yandan da programdan söz konusu toplumun, topluluğun, kurumun, hedef kitlenin gelişmesine katkı yapması beklenir ve sonuçta hedef kitleyi tatmin edecek şekilde tasarlanması gerekir (Demeuse ve Strauven, 2016, s. 6). Bunun için de hitap ettiği hedef kitlenin temsili çok önemlidir.

Program geliştirme faaliyetlerinde muhtevanın hedef kitlenin ilgilerine yönelik, onların problem ve ihtiyaçlarını içeren konulardan oluşması tercih edilmelidir. Dolayısıyla eğitim programlarında içeriğin seçimi ve muhtevalarının belirlenip işlenmesinde, hedef kitlenin seviyesi ile problem ve ihtiyaçları çok önemli belirleyici özelliklerdir.

İhtiyaç analizi genel olarak eğitim ya da sanayi alanında hedef kitlenin ihtiyaçları üzerine bilgi toplama süreci anlamına gelmektedir. İhtiyaç analizi doğal olarak eğitim programlarında ise öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarına odaklanmaktadır. Söz konusu ihtiyaçların belirlenmesinin ardından bu ihtiyaçlar öğrenme amaçlarına dönüştürülür ve program geliştirme yöntemleri, öğrenme etkinlikleri ve öğretim araç-gereçleri gibi unsurların geliştirebilmesi için bir temel oluşturur. Yani, ihtiyaç analizi, program geliştirmenin ilk basamağını oluşturmaktadır ve daha sonraki ders etkinlikleri için geçerlik ve sağlamlık teşkil eder (Brown, 1995; Johns, 1991).

Iwai ve diğerlerine (1999) göre ihtiyaç analizi genel olarak bir öğrenci grubunun ihtiyaçlarını gidermek amacıyla eğitim programı hazırlama sürecinde yapılan etkinliklerin bütünüdür. O hâlde ihtiyaç analizi, ister özel amaçlar için dil eğitiminde olsun ister genel amaçlı dil derslerinde olsun, öğrencilerin eğitim ortamına etkin katılımlarını sağlayacak ve bunun dönütünde öğrenmeyi beraberinde getirecek etkili bir programın sürdürülmesi ve hazırlanmasında önemli bir role sahiptir.

Dolayısıyla içerisinde öğrenci, öğretmen ve ebeveyn gibi unsurların bulunduğu bu geniş ve karmaşık süreçte sadece öğrenci faktörü değil, aynı zamanda programın düzenlemesi ve yürütülmesi ile ilgili dış unsurların da dikkate alınması gerekmektedir. O hâlde öngörülen programın geliştirilmesindeki dış unsurların analizi anlamına gelen durum analizinin de yapılması gerekmektedir (Richards, 2001, s. 91). Yani, etkili bir programın hazırlanabilmesi için ihtiyaç ve durum analizleri bir ön koşul olarak görünmektedir. Konuyla ilgili literatür incelendiğinde, genelde öğretmen yetiştirme programları özelde ise Türkçe öğretmeni yetiştirme programları göz önünde bulundurulduğunda yapılan program düzenleme çalışmalarında, kuramda her ne kadar hedef kitlenin temsiline önem verilmesi

gerektiği vurgulanmakta ise de bu yöndeki çalışmaların istenilen düzeyde olmadığı söylenebilir.

Araştırmanın Beşinci Alt Amacıyla İlgili Bulgular ve Yorum

Araştırmanın beşinci alt amacında yer alan araştırma sorusu " Türkçe öğretmenliği lisans programlarındaki alan derslerinin sahadaki karşılıkları nelerdir?" şeklindedir. Lisans programlarındaki alan derslerinin MEB Türkçe Öğretimi Programları'nın hedeflerine ulaşmasına katkı sağlama durumu tartışılmıştır.

Türkçe öğretiminin etkinlik alanları, Türkçenin dört temel dil becerisinin öğrencilere kazandırılması ilkesinden hareketle ortaya konulmuştur. Böylece bu temel beceriler olan anlama (okuma, dinleme, izleme) ve anlatım (konuşma, yazma) Türkçenin temel becerileri olarak karşımıza çıkar. Türkçe derslerinin temel hedefi, öğrenciye bu becerileri kazandırmaktır (Ateş, 2015,s.293) .

Yenilenen ilköğretim programlarının yapılandırmacı bir anlayışla hazırlanması ve uygulamaya geçirilmesi programın uygulayıcısı olan öğretmenlerin yeni birtakım yeterliliklerle donatılmasını gerekli kılmıştır.

MEB tarafından Türkçe Öğretmen Yeterlilikleri çerçevesinde 5 yeterlilik alanı, 25 alt yeterlilik ve 165 performans göstergesi yer almaktadır. Yeterlilik ve alt yeterlilik alanları tablo 10'da şu şekilde verilmektedir:

Tablo 10

Türkçe Öğretmen Yeterlilikleri

Öğretim Sürecini Planlama ve Düzenleme
Türkçe öğretime uygun planlar yapabilme
Türkçe öğretime uygun öğrenme ortamları düzenleyebilme
Türkçe öğretim sürecine uygun materyaller ve kaynaklar kullanabilme
Türkçe öğretiminde teknolojik kaynakları kullanabilme
Dil Becerilerini Geliştirme
Öğrencilerin Türkçeyi doğru ve etkili kullanmalarını sağlayabilme
Öğrencilerin dinleme/izleme becerilerini geliştirebilme
Öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirebilme
Öğrencilerin okuma becerilerini geliştirebilme

Öğrencilerin yazma becerilerini geliştirebilme

Anlama ve anlatım güçlüğü çeken öğrencilere yönelik uygulamalar yapabilme

Türkçe öğretiminde özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan uygulamalar yapabilme

Türkçenin doğru ve etkili kullanımı ve iletişim açısından model olabilme

Atatürk'ün Türk dili ve ulusal değerlerle ilgili düşünce ve görüşlerini öğretim sürecindeki uygulamalara yansıtabilme

Dil Gelişimini İzleme ve Değerlendirme

Türkçe öğretimine ilişkin yapacağı ölçme ve değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilme

Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerini kullanabilme

Öğrencilerin dil gelişimlerini belirlemeye yönelik yapılan ölçme sonuçlarını yorumlama ve geri bildirim yapabilme

Öğrencilerin dil gelişimlerini belirlemeye yönelik yapılan ölçme ve değerlendirme sonuçlarını uygulamaya yansıtabilme

Okul-Aile ve Toplumla İş Birliği Yapma

Öğrencilerin dil becerilerinin geliştirilmesinde ailelerle iş birliği yapabilme

Öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini farkına varmalarını ve törenlere aktif katılımlarını sağlayabilme

Ulusal bayram ve törenlerin yönetim ve organizasyonunu yapabilme

Okulun kültür ve öğrenme merkezi haline getirilmesinde toplumla iş birliği yapabilme

Toplumsal liderlik yapabilme

Türkçe Alanında Mesleki Gelişimini Sağlama

Mesleki yeterliliklerini belirleyebilme

Türkçe öğretimine ilişkin kişisel ve mesleki gelişimini sağlayabilme

Mesleki gelişimine yönelik uygulamalarda bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerinden yararlanabilme

Millî Eğitim Bakanlığınca belirlenen Türkçe öğretmen yeterlilikleri, programın uygulanması için gerekli yeterlilikleri ifade etmektedir. Uygulamadaki başarı belirlenen bu yeterliliklerinin öğretmen yetiştirme programları aracılığıyla öğretmen adaylarına yeterince kazandırılmasıyla mümkündür. Bu konuda Kurdayoğlu ve Tüzel (2011)'in yapmış oldukları çalışma, durum tespiti açısından oldukça önem taşımaktadır. Öğretmen yeterliliklerinin lisans programlarında yer verilen alan eğitimi kodlu hangi derslerle kazandırılabilceği ve kazandırılmayan yeterliliklerin neler olduğunu belirlemeye yönelik

yapılmış çalışmaya dayalı tespitlerin derlemesinden oluşan durum değerlendirmesi tablo 11'de yer almaktadır:

Tablo 11

Öğretmen Yeterliliklerinin Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı İle Karşılanma Durumu

Öğretim Sürecini Planlama ve Düzenleme	Kazandırılacak Dersler
Türkçe öğretimine uygun planlar yapabilme	Özel Öğretim Yöntemleri II; Dinleme Eğt.; Konuşma Eğt.; Yazma Eğt.; Okuma Eğt.
Türkçe öğretimine uygun öğrenme ortamları düzenleyebilme	Özel Öğretim Yöntemleri II; Dinleme Eğt.; Konuşma Eğt.; Yazma Eğt.; Okuma Eğt.
Türkçe öğretim sürecine uygun materyaller ve kaynaklar kullanabilme	Özel Öğretim Yöntemleri II; Dinleme Eğt.; Konuşma Eğt.; Yazma Eğt.; Okuma Eğt.
Türkçe öğretiminde teknolojik kaynakları kullanabilme	<i>Kazandırılacak ders bulunmamaktadır</i>
Dil Becerilerini Geliştirme	
Öğrencilerin Türkçeyi doğru ve etkili kullanmalarını sağlayabilme	Yazılı Anlatım I/II; Sözlü Anlatım I/II; Edb. Bilgi ve Kur. I/II; Eski Türk Edb. I/II; Yeni Türk Edb. I/II; Halk Edb. I/II; Dünya Edb. I/II; Türk Dil Bilgisi I, II, III, IV; Genel Dil Bilimi; Çocuk Edb.; Dünya Edb.; Dinleme Eğt.; Konuşma Eğt.; Yazma Eğt.; Okuma Eğt.
Öğrencilerin dinleme/izleme becerilerini geliştirebilme	Anlama Teknikleri II; Dinleme Eğitimi; Özel Öğretim Yöntemleri II
Öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirebilme	Sözlü Anlatım I/II Konuşma Eğitimi; Özel Öğretim Yöntemleri II; Sözlü Anlatım I/II
Öğrencilerin okuma becerilerini geliştirebilme	Sözlü Anlatım I; Okuma Eğitimi; Özel Öğretim Yöntemleri II; Sözlü Anlatım II; Dünya Edb.
Öğrencilerin yazma becerilerini geliştirebilme	Anlama Teknikleri I; Yazma Eğitimi; Özel Öğretim Yöntemleri II; Yazılı Anlatım I/II
Anlama ve anlatım güçlüğü çeken öğrencilere yönelik uygulamalar yapabilme	<i>Kazandırılacak ders bulunmamaktadır</i>
Türkçe öğretiminde özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan uygulamalar yapabilme	<i>Kazandırılacak ders bulunmamaktadır</i>
Türkçenin doğru ve etkili kullanımı ve iletişim açısından model olabilme	Yazılı Anlatım I/II; Sözlü Anlatım II; Edb. Bilgi ve Kur. I/II; Eski Türk Edb. I/II; Yeni Türk Edb. I/II; Halk Edb. I/II; Dünya Edb. I/II; Türk Dil Bilgisi I, II, III, IV; Genel Dil Bilimi; Çocuk Edb.; Dünya Edb.; Dinleme Eğt.; Konuşma Eğt.; Yazma Eğt.; Okuma Eğt.
Atatürk'ün Türk dili ve ulusal değerlerle ilgili düşünce ve görüşlerini öğretim sürecindeki uygulamalara yansıtabilme	<i>Kazandırılacak ders bulunmamaktadır</i>
Dil Gelişimini İzleme ve Değerlendirme	
Türkçe öğretimine ilişkin yapacağı ölçme ve değerlendirme	Özel Öğretim Yöntemleri II; Dinleme

uygulamalarının amaçlarını belirleyebilme	Eğt.;Konuşma Eğt.;Yazma Eğt.;Okuma Eğt.
Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerini kullanabilme	Özel Öğretim Yöntemleri II; Dinleme Eğt.;Konuşma Eğt.;Yazma Eğt.;Okuma Eğt.
Öğrencilerin dil gelişimlerini belirlemeye yönelik yapılan ölçme sonuçlarını yorumlama ve geri bildirim yapabilme	Özel Öğretim Yöntemleri II; Dinleme Eğt.;Konuşma Eğt.;Yazma Eğt.;Okuma Eğt.
Öğrencilerin dil gelişimlerini belirlemeye yönelik yapılan ölçme ve değerlendirme sonuçlarını uygulamaya yansıtabilme	Özel Öğretim Yöntemleri II; Dinleme Eğt.;Konuşma Eğt.;Yazma Eğt.;Okuma Eğt.
Okul-Aile ve Toplumla İş Birliği Yapma	
Öğrencilerin dil becerilerinin geliştirilmesinde ailelerle iş birliği yapabilme	<i>Kazandırılacak ders bulunmamaktadır</i>
Öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini farkına varmalarını ve törenlere aktif katılımlarını sağlayabilme	<i>Kazandırılacak ders bulunmamaktadır</i>
Ulusal bayram ve törenlerin yönetim ve organizasyonunu yapabilme	<i>Kazandırılacak ders bulunmamaktadır</i>
Okulun kültür ve öğrenme merkezi haline getirilmesinde toplumla iş birliği yapabilme	<i>Kazandırılacak ders bulunmamaktadır</i>
Toplumsal liderlik yapabilme	<i>Kazandırılacak ders bulunmamaktadır</i>
Türkçe Alanında Mesleki Gelişimini Sağlama	<i>Kazandırılacak ders bulunmamaktadır</i>
Mesleki yeterliliklerini belirleyebilme	<i>Kazandırılacak ders bulunmamaktadır</i>
Türkçe öğretimine ilişkin kişisel ve mesleki gelişimini sağlayabilme	<i>Kazandırılacak ders bulunmamaktadır</i>
Mesleki gelişimine yönelik uygulamalarda bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerinden yararlanabilme	<i>Kazandırılacak ders bulunmamaktadır</i>

Tablo 11 incelendiğinde belirlenen yeterlilik 25 yeterlilikten 13'üne (%52) ilişkin programda ders bulunurken 12'sine ilişkin (%48) hiçbir ders bulunmamaktadır (Kurudayıoğlu ve Tüzel, 2011, s.45).

Öğretmen niteliklerinin öğretmen eğitimi lisans programlarında kazandırılması ve öğretmen adaylarının gerekli olan niteliklere sahip olmalarının yanında öğretim kalite ve başarısının sağlanması için öğretim ortamlarının, materyallerinin ve müfredatlarının da bu anlayışa hizmet etmesi gerekmektedir (Maden vd., 2010).

Eğitim programının yapısı ve buna dayalı olarak uygulanmasından kaynaklı birtakım sınırlılıklar, programdan yararlananların niteliklerine de sınırlılık olarak yansıyacaktır. Hizmet öncesinde giderilemeyen bu sınırlılıkların, hizmet içerisinde görev yaparken öğretim etkinliklerine olumsuz yansımaları olacak, dahası hizmet sırasında bu olumsuzlukların giderilmesi belki de mümkün olmayacaktır. Programdan yararlanan öğretmen adaylarının özel alan bağlamında edindiği yeterliliklere dair görüşleri mevcut

eğitim programının sınırlılıkları hakkında uygulayıcılara ve karar vericilere önemli veriler sağlayacaktır.

Ortaokullarda görev yapan Türkçe öğretmenleri, bu kademede verilen ana dili eğitiminin en önemli muhatabıdır. Öğretmenin sınıftaki etkin rolü ona birçok sorumluluğu da yüklemektedir. Öğretmenler tarafından gerçekleştirilen öğretim etkinliklerinde farklı değişkenlerden dolayı birçok sorunun da yaşandığı bilinmektedir (Adıgüzel, 2015).

Çalışmanın bu bölümünde, 2018-2019 eğitim öğretim yılı Güz döneminde Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliğinde öğrenim gören 90 son sınıf öğrencisine Millî Eğitim Bakanlığınca belirlenen 25 maddelik ve 5 boyuttan oluşan Türkçe öğretmenlerinde bulunması gereken özel alan yeterliliklerine ilişkin görüşleri sorulmuştur. Araştırma bağlamında elde edilen veriler SPSS paket programına aktararak analiz edilmiştir. Öğrenci görüşlerine dayalı olarak oluşan dağılımın parametrik test varsayımlarını yerine getirmediği gözlenmiştir. Bu doğrultuda elde edilen verilere değişken yapısı göz önünde bulundurularak parametrik olmayan testlerden Mann Whitney U-Testi ve Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır. Diğer taraftan ortaokullarda göreve yeni başlamış Türkçe öğretmenlerinin lisans programı bazında kazanmış oldukları yeterliliklerinin alanda işlevselliği nitel verilere dayandırılarak konunun derinlemesine irdelenmesine gidilmiştir.

Nicel Boyuta İlişkin Sonuçlar ve Yorum

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımı tablo 12'de yer almaktadır.

Tablo 12

Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	N	%
Kadın	75	83,3
Erkek	15	16,7
Toplam	90	100,0

Tablo 12 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin %83,3'ü kadın, %16,7'si ise erkektir.

Tablo 13

Bölümde Okutulan Derslerin Türkçe Öğretimine Getirdiği Katkıya İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Türkçe Öğretimine Getirdiği Katkı	N	%
Pek Çok	13	14,4
Çok	26	28,9
Kısmen	51	56,7
Toplam	90	100,0

Tablo 13 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin %56,7'si bölümde okutulan derslerin "kısmen", %28,9'u "çok", %14,4'ü ise "pek çok" katkı sağladığını belirtmektedirler. Bu sonuçlara dayalı olarak öğrencilerin bölüm derslerinin Türkçe öğretimine katkı getirdiği konusunda bazı endişeler taşıdıkları söylenebilir.

Araştırma bulguları araştırmanın amaç ve alt amaçları doğrultusunda irdelenerek sırayla verilmiştir. Öncelikle öğrencilerin Türkçe öğretmenliği lisans programının özel alan yeterlilikleri ilişkin algılarını belirlemeye yönelik her ölçek maddesine verdikleri cevaplara ilişkin ve ortalama değerler verilmiştir. Tablo 14 öğrencilerin görüşlerine ilişkin değerleri göstermektedir.

Tablo 14

Türkçe Öğretmenliği Lisans Programının Özel Alan Yeterlilikleri İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı

Maddeler	N	$\bar{X}$	S
Öğretim Sürecini Planlama ve Düzenleme			
1. Türkçe öğretimine ilişkin uygun planlama yapabilme becerisi kazandırdı.	90	4,11	,94
2. Öğrenme ortamlarını Türkçenin öğretimi için düzenleyebilme becerisi kazandırdı.	90	4,17	1,00
3. Türkçe öğretimine uygun materyaller ve kaynaklar kullanabilme becerisi kazandırdı.	90	4,36	,96
4. Türkçe öğretiminde teknolojik kaynakları kullanabilme becerisi kazandırdı.	90	4,40	,85
Toplam	90	4,26	,82
Dil Becerilerini Geliştirme			
5. Öğrencilerin Türkçeyi doğru ve etkili kullanmalarını sağlayabilme becerisi kazandırdı.	90	4,19	,89

Maddeler	N	$\bar{X}$	S
6. Öğrencilerin dinleme / izleme becerilerini geliştirebilme becerisi kazandırdı.	90	4,39	,77
7. Öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirebilme becerisi kazandırdı.	90	4,32	,82
8. Öğrencilerin okuma becerilerini geliştirebilme becerisi kazandırdı.	90	4,01	1,01
9. Öğrencilerin yazma becerilerini geliştirebilme becerisi kazandırdı.	90	4,29	,82
10. Anlama ve anlatım güçlüğü çeken öğrencilere yönelik uygulamalar yapabilme becerisi kazandırdı.	90	3,57	1,07
11. Türkçe öğretiminde özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan uygulamalar yapabilme becerisi kazandırdı.	90	2,91	1,35
12. Türkçenin doğru ve etkili kullanımı ve iletişim açısından model olabilme becerisi kazandırdı.	90	4,27	,76
13. Atatürk'ün Türk dili ve ulusal değerlerle ilgili düşünce ve görüşlerini öğretim sürecindeki uygulamalara yansıtabilme becerisi kazandırdı.	90	4,14	,99
Toplam	90	4,01	,71
Dil Gelişimini İzleme ve Değerlendirme			
14. Türkçe öğretimine ilişkin yapacağı ölçme ve değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilme becerisi kazandırdı.	90	4,09	,86
15. Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerini kullanabilme becerisi kazandırdı.	90	4,07	,99
16. Öğrencilerin dil gelişimlerini belirlemeye yönelik yapılan ölçme sonuçlarını yorumlama ve geri bildirim sağlayabilme becerisi kazandırdı.	90	4,06	1,01
17. Öğrencilerin dil gelişimlerini belirlemeye yönelik yapılan ölçme ve değerlendirme sonuçlarını uygulamalara yansıtabilme becerisi kazandırdı.	90	3,83	1,05
Toplam	90	4,01	,86
Okul, Aile ve Toplumla İş Birliği Yapma			
18. Öğrencilerin dil becerilerinin geliştirilmesinde ailelerle iş birliği yapabilme becerisi kazandırdı.	90	3,32	1,44
19. Öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini farkına varmalarını ve törenlere aktif katılımlarını sağlayabilme becerisi kazandırdı.	90	3,56	1,22
20. Ulusal bayram ve törenlerin yönetim ve organizasyonunu yapabilme becerisi kazandırdı.	90	3,20	1,47
21. Okulun kültür ve öğrenme merkezi hâline getirilmesinde toplumla iş birliği yapabilme becerisi kazandırdı.	90	3,53	1,18
22. Toplumsal liderlik yapabilme becerisi kazandırdı.	90	3,79	1,07
Toplam	90	3,48	1,11

Maddeler	N	$\bar{X}$	S
Türkçe Alanında Mesleki Gelişimini Sağlama			
23. Mesleki yeterliliklerimi belirleyebilme becerisi kazandırdı.	90	3,94	1,04
24. Türkçe öğretimine ilişkin kişisel ve mesleki gelişimimi sağlayabilme becerisi kazandırdı.	90	3,96	,95
25. Mesleki gelişimine yönelik uygulamalarda bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerinden yararlanabilme becerisi kazandırdı.	90	3,66	1,32
Toplam	90	3,85	,97

Tablo 14 öğretmen adaylarının Türkçe öğretmenliği lisans programının özel alan yeterliklerine ilişkin görüşleri hakkında bilgi vermektedir. Öğretmen adaylarının görüşleri incelendiğinde, öğretmen adaylarının kendilerini Türkçe öğretim sürecini planlama ve düzenleme alanında, dil gelişimini izleme ve değerlendirmede kendilerini yeterli buldukları, dil becerilerini geliştirme alanında özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan uygulamalar yapabilme konusunda kendilerini "kısmen" yeterli buldukları gözlenmektedir. Diğer taraftan öğretmen adaylarının " Okul, Aile ve Toplumla İş Birliği Yapma" ve " Türkçe Alanında Mesleki Gelişimini Sağlama" yeterlik alanlarında kendilerini değerlendirmelerine ilişkin görüşlerinin daha düşük ortalamaya sahip olduğu gözlenmektedir.

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre özel alan yeterlilikleri ilişkin öğrenci görüşlerinin dağılımı Tablo 15'te yer almaktadır.

Tablo 15

Cinsiyet Değişkenine Göre Öğrencilerin Özel Alan Yeterlilikleri İlişkin Görüşlerinin Mann Whitney U-Testi Sonuçları

Boyutlar	Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplama	U	p
1.Boyut	Kadın	75	47,13	3535,00	440	,171
	Erkek	15	37,33	560,00		
2.Boyut	Kadın	75	46,60	3495,00	480	,370
	Erkek	15	40,00	600,00		
3.Boyut	Kadın	75	46,80	3510,00	465	,286
	Erkek	15	39,00	585,00		
4.Boyut	Kadın	75	48,03	3602,50	372,5	,039*
	Erkek	15	32,83	492,50		
5.Boyut	Kadın	75	45,87	3440,50	534,5	,759
	Erkek	15	43,63	654,50		

* $p < 0.5$

Tablo 15 incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın ($U=372,5$ $p < 0.5$) sadece dördüncü boyutta olduğu gözlenmektedir. Başka bir deyişle sıra ortalamaları dikkate alındığında kadın öğrencilerin erkek öğrencilere oranla Türkçe öğretmenliği lisans programının özel alan yeterlilikleri ilişkin daha olumlu algıya sahip oldukları söylenebilir.

Bölümde okutulan derslerin Türkçe öğretimine getirdiği katkıya ilişkin öğrenci görüşlerinin dağılımı tablo 16'da yer almaktadır.

Tablo 16

Öğrencilerin Bölümde Okutulan Derslerin Türkçe Öğretimine Getirdiği Katkıya İlişkin Görüşlerinin Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Boyutlar	Grup	n	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Fark
1.Boyut	Pek Çok	13	67,19				
	Çok	26	57,87	2	26,88	,000***	1-3,2-3
	Kısmen	51	33,67				
2.Boyut	Pek Çok	13	76,27				
	Çok	26	54,81	2	33,37	,000***	1-2,1-3 2-3
	Kısmen	51	32,91				
3.Boyut	Pek Çok	13	48,69				
	Çok	26	49,12	2	1,25	,536	-
	Kısmen	51	42,84				
4.Boyut	Pek Çok	13	73,27				
	Çok	26	48,37	2	20,65	,000***	1-2,1-3
	Kısmen	51	36,96				
5.Boyut	Pek Çok	13	71,19				
	Çok	26	49,31	2	18,92	,000***	1-2,1-3
	Kısmen	51	37,01				

Tablo 16 incelendiğinde ölçme aracının tüm boyutlarıyla ilgili olarak yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçlarına göre bölümde okutulan derslerin Türkçe öğretimine "pek çok" katkı getirdiğini düşünen öğrencilerin sıra puan ortalamaları "çok" ve "kısmen" katkı getirdiğini düşünenlere ve "çok" katkı getirdiğini düşünenlerin "kısmen" katkı getirdiğini düşünenlere oranla sıra puan ortalamaları yüksektir. Başka bir deyişle programın Türkçe öğretimine katkı getirdiği konusunda olumlu algıya sahip öğrencilerin lisans programının özel alan yeterlilikleri ilişkin görüşlerinin de olumlu olduğu söylenebilir.

Nitel Boyuta İlişkin Sonuçlar ve Yorum

Araştırmada nicel verileri güçlendirmek ve daha da anlamlandırmak adına öğretmenliğe yeni başlamış altı öğretmene yeterliliklerini belirlemek ve düşüncelerini daha detaylı ifade etmelerine sağlamak adına açık uçlu sorular sorulmuştur. Elde edilen veriler araştırmacı tarafından incelenerek, içerik analizi ile çözümlenmiştir. “İçerik analizinde temelde yapılan işlem birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 227).

Araştırmada, nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik desen kullanılmıştır. Hem bir felsefi bakış hem de bir araştırma yaklaşımı olan fenomenoloji desende, farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olguların bireylerin veya bir grubun yaşadığı deneyimleri açısından tanımlanması söz konusudur (Ersoy, 2016).

Öğretmenlerin görüşlerini belirlemek için kullanılan sorular şu şekildedir:

- 1.Öğretmenlik hayatında yoğun olarak karşılaştığınız sorunlar nelerdir ve bu sorunların hangilerinin ağırlıklı olarak alan eğitiminizle ilgili olduğunu düşünüyorsunuz?
- 2.Eğitim fakültesinde yetişme sürecinde aldığınız derslerden öğretmenlik hayatınızda en çok işinize yarayan alan eğitimi dersleri hangileridir?
- 3.Lisans döneminde aldığınız öğretmenlik uygulamasındaki kazanımlarınızla öğretmenlik hayatınızdaki uygulamalarınızı birkaç cümlede açıklayınız.

Öğretmenlere yöneltilen sorulardan elde edilen cevapların analizi sonucunda; “Türkçe öğretiminde yaşanan sorunların düşündürdükleri”, “Alan eğitiminin öğretim sürecini yönetmeye ilişkin katkıları”, “Lisans eğitimi döneminde alınan öğretmenlik uygulaması dersinin düşündürdükleri” olmak üzere üç tema belirlenmiştir. Bu temalar ve alt temalara ilişkin bulgular öğretmenlerin görüşlerinden alınan doğrudan alıntılar yapılarak aşağıda verilmiştir.

Türkçe Öğretiminde Yaşanılan Sorunların Düşündürdükleri

Öğretmenlerin birinci bu soruya ilişkin görüşleri iki alt temada ele alınmıştır. Birinci alt tema öğretmenlerin mesleki sorun algıları, ikinci alt temada ise alan eğitimi kaynaklı sorunlarının kaynağı ile ilgili duygulardır.

Birinci alt tema bağlamında öğretmenlerin mesleki sorun algısı alanla ilgili olmayıp, sorun algısının sistem kaynaklı olduğunu ifade ettikleri gözlenmiştir. Bu konuda Ö3 sorun algısı ile ilgili olarak "Görev yaptığım bölgenin sosyal yapısı nedeniyle devamsızlık problemi, öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyesinin okuma yazmayı bilmeyecek kadar yetersiz oluşu" şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

Konuyla ilgili olarak Ö4 "Öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyelerinin kazanımları edindirmede yetersiz oluşu, 5. sınıf öğrencilerinin ortaokuldaki diğer öğrencilerden olgunlaşma anlamındaki farklılıkları gibi konular" şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

İkinci alt tema bağlamında öğretmenlerin alan eğitimi kaynaklı sorunlar yaşadıkları ve bunu lisans eğitimine bağladıkları gözlenmektedir.

Konuyla ilgili Ö1 "Kazanımları verme sürecinde öğrenci seviyesine inmekte sıkıntı yaşamamın lisans eğitiminde etkili bir öğrenme gerçekleştiremediğimden kaynaklı olduğunu düşünüyorum. Özellikle dil bilgisi konularında yetersiz kaldım ve kendimi süreç içerisinde yetiştirmeye gayret ettim." şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

Alan Eğitiminin Öğretim Sürecini Yönetmeye İlişkin Katkıları

Öğretmenlerin ikinci soruya ilişkin görüşleri "Alan eğitiminin işlevselliği ile ilgili duygular" altında bir alt temada ele alınmıştır.

Konuyla ilgili olarak Ö3 "Alan eğitimi derslerinin işlevsel olduğunu düşünüyorum. Okuma, yazma, dinleme, konuşma eğitimi dersleri ve bu derslerde yaptığımız uygulamalar kazanımları edindirmemde faydalı oldu." şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

Konuyla ilgili olarak Ö2 "Özel öğretim yöntemleri, dilbilim ve edebiyat bilgi ve teori derslerinin en fazla işime yaradığını düşünüyorum. Bu dersler ders esnasında öğrenci sorularına doyurucu cevaplar vermemi sağlıyor." şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

Lisans Eğitimi Döneminde Alınan Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Düşündürdükleri

Öğretmenlerin üçüncü soruya ilişkin görüşleri "Öğretmenlik uygulaması ve uygulama konusundaki öneriler" altında bir alt temada ele alınmıştır.

Konuyla ilgili olarak Ö5 düşüncelerini "Öğretmenlik üniversitede okunandan farklı. Üniversitede yeter ki hocanın sınavından geçeyim diye öğrendiğimiz çoğu şey öğretmenlikte bir işimize yaramıyor. Sadece yaptığımız uygulamalar ve staj bir fayda sağlıyor. Sonuç olarak öğretmenlik, sınıfta öğrencilerle yaparak, deneyerek, yaşayarak öğreniliyor." şeklinde ifade etmiştir.

Konuyla ilgili olarak Ö6 ise düşüncelerini "Öğretmenlik teknik olarak öğretiliyor fakat uygulama zayıf. İkinci sınıftan sonra bir şekilde okullara gönderilmemiz gerekiyor. Uygulama olmadan teorik bilgiler kalıcı olmuyor." şeklinde ifade etmiştir.

Öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonrasında; öğretmenlerin sorun anlamında algılarının öncelikle alan bilgisine dair olmadığı, öğretmenlik eğitimi süresince aldıkları derslerin işlevsel olduğu ancak işlevsel olmayan derslerin de programlarda yer aldığı ve öğretmenlikte uygulamanın daha erken yıllarda başlaması gerektiği ve derslerin teori ve uygulama ağırlıklarının dengelenmesi gerektiği yönünde fikir birliği içerisinde oldukları gözlenmiştir. Nitel anlamdaki bu bulguların öğretmenliğe dair nicel bulguları desteklediği söylenebilir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularına dayalı ulaşılan sonuçlara ve konuyla ilgili yorumlara yer verilmiştir.

Lisans düzeyindeki Türkçe eğitimi ve öğretimi tarihî süreç içerisinde değerlendirildiğinde Türkçe öğretmeni yetiştirmeye dair ciddi uygulamaların Cumhuriyet Dönemi'nde özellikle 1982 yılından sonra öğretmen yetiştiren kurumların üniversitelere devrinden sonra gerçekleştiği göze çarpmaktadır. Diğer taraftan Türkçe öğretmeni yetiştirmek amacıyla muhtelif zamanlarda uygulanan programlarda daha çok edebiyat ağırlıklı derslerin yer aldığı, yüksek öğretmen okullarının üniversitelere bağlanarak eğitim fakültesine dönüştürüldüğü dönemde de Türkçe öğretmenlerinin yetiştirilmesinin ihmal edildiği görülmüştür. Ortaokullara yönelik Türkçe öğretmeni yetiştirmenin hedef dışı kalmıştır.

1992-1993 eğitim ve öğretim yılında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümünde Türkçe Öğretmenliği Ana Bilim Dalı kurulmasından 1998 yılına kadar olan dönemde her program/bölüm kendi öğretim programını hazırlamıştır. Bu ve benzeri durumlar alan eğitimi derslerinin istenilen düzeyde programdaki yerini alamamasına neden olmuştur. 1998-1999 eğitim ve öğretim yılında mevcut programa YÖK tarafından *Yan Alan: Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü* dersleri eklenmesi programı güçlendirmek yerine zayıflamasına neden olmuştur. Program konusunda yaşanan sıkıntılar 2006-2007 eğitim ve öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere 2005 yılında yeni bir program hazırlanmasına vesile olmuştur.

Hazırlanan yeni programdan çıkarılan alanla ilgili bazı dersler, Osmanlı Türkçesi gibi sınırlı dönemde okutulan dersler, Türk Dili Tarihi, Eski Türkçe, Orta Türkçe, Eski Anadolu Türkçesi derslerine programda hiç yer verilmemesi programa dair eleştirilere neden olmuştur. Diğer taraftan 2004 yılından itibaren içinde bulunduğumuz yüzyılın gerektirdiği insan modelini yetiştirmek adına Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan eğitim-öğretim programlarında yapılandırmacı program anlayışının ön planda olması, ister istemez lisans programlarından yetişecek öğretmen adaylarının farklı yeterliliklerle donatılması gereğini ortaya çıkarmıştır. Öğretmen adaylarına bu yeterlilikleri kazandırmada etkili bir araç niteliğinde olan lisans programları incelendiğinde, programların hâlâ teorik ağırlıklı olduğu, öğrencide en kalıcı öğrenmeyi sağlayacak uygulama derslerinin henüz lisans programlarında tam anlamıyla yerini bulmadığı, öğrencide eleştirel, yaratıcı ve yansıtıcı düşünme eğilimi oluşturacak ve kendi problemlerine etkin çözüm yolu bulmasını sağlayacak üst düzey düşünme becerileri adı altında literatürde yer alan becerilerin kazandırılmasında öğrencilere rehber olacak öğretmenlerin yetişmesine katkı sağlayacak derslerin programlarda isimlerinin telaffuz edilmediği görülmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde yıllardır kimi zaman kişilik, kimi zaman karakter ve kimi zaman da değerler eğitimi adı altında öğrencilere eğitim verilirken ve bizim hükümet programlarımızda değer kazanımının ciddiyeti vurgulanıp programlarda kazanımlar şeklinde ifade edilirken ne yazık ki öğretmen yetiştirdiğimiz lisan programlarımızda "değerler eğitimi" adında bir dersimiz bulunmamaktadır. Araştırmalar hâlâ öğretmenlerin öğrencilerin derslerden edindikleri kazanımları ölçmede klasik ölçme yaklaşımlarını kullandıklarını göstermektedir. Özellikle Türkçenin öğretiminde alternatif ölçme yöntemlerinin kullanılması gerekmekte ve öğretmen yetiştirme programlarının içeriklerinin bu yönde şekillenmesi gerekmektedir.

Mevcut öğretmen yetiştirme programlarının etkililiği öğretmen adayının, hizmet öncesinde programa dair memnuniyetine ilişkin görüşleri ve işbaşında göstermiş olduğu performansıyla değerlendirilebilir. Bu her iki durumdan kaynaklı oluşacak memnuniyet, mevcut eğitim programının devamına veya yeniden güncellenmesine vesile olacaktır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde gerek eski programların değerlendirilmesi gerekse yeni programların düzenlenmesinde öğretmen adaylarının temsiline gerektiği şekilde değer verilmediği, diğer taraftan mezun olan öğretmen adaylarının iş başındaki performanslarına yönelik izleme araştırmalarının çok sınırlı olduğu ve süreklilik göstermediği gözlenmektedir.

Bununla birlikte mezun izleme çalışmaları, mezunların istihdam edilebilirliğine, mesleklerinin kalitesi, memnuniyetleri, eğitim ile iş ilişkisi ve mezunların sosyal ilişkilerine dair bilgiler edinmek için kullanılan çalışmalardır (Boztunç-Öztürk vd., 2015).

Mezun izleme çalışmalarının faydalarının sıklıkla vurgulandığı alan yazın incelendiğinde, bu faydalar şu şekilde sıralanabilir (Kalaycı ve Öztürk, 2018):

- Programın etkililiğinin değerlendirilmesinde ve elde edilen sonuçlar doğrultusunda program geliştirme süreçlerinde taşıdığı önem,
- Programların kalite güvencesinin sağlanmasında tüm paydaşların sürece dâhil edilmesi ve bu süreçte mezunlardan elde edilen bilgilerin önemi,
- Yükseköğretim kurumlarının son yıllarda büyük ölçüde önem verdikleri, programların ve kurumların akreditasyon süreçlerinde de kurumdan mezun olanlardan edinilecek bilgilerin önemi

Dolayısıyla bu anlamda yapılacak her türlü çalışma hizmet öncesinde öğretmen adaylarının bir taraftan temsiline değer atfederken, diğer taraftan da yeniden programların düzenlenmesine ve ihtiyaç hâlinde geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Mezunları izleme çalışmalarından elde edilecek veriler ise programın işlevselliğine yönelik ciddi anlamda dönüt oluşturacaktır.

Diğer taraftan Türkçe öğretmen ve öğretmen adaylarının MEB tarafından belirlenen özel alan yeterlilikleriyle ilgili araştırma bulguları, programların işlevselliği açısından oldukça anlamlıdır. Araştırma sonuçlarının öğretmen yetiştiren üniversiteler ve bakanlığın daha ciddi işbirliği içerisinde olması gerektiğini vurguladığı söylenebilir.

KAYNAKLAR

- Abazaoğlu, İ. (2014). Dünyada öğretmen yetiştirme programları ve öğretmenlere yönelik mesleki gelişim uygulamaları. *Turkish Studies*, 9(5), 1-46.
- Adıgüzel, Y. (2015). Öğretmenlerin öğretim etkinliklerini gerçekleştirme sürecinde yaşadıkları sorunların bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Studies* 10(15), 1315.
- Ağar, M. E. (2004). Türkçe öğretiminin tarihçesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1.
- Aykaç, N. ve Çelik, Ö. (2014). Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının eğitim programına ilişkin metaforik algılarının karşılaştırılması. *Eğitim ve Bilim*, 39(173), 328-340.
- Aksan, D. (1977). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim*. Ankara: TDK.
- Akyol, H. (2011). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Akyol, H. (2014). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Akyüz, Y. (2011). *Türk eğitim tarihi (M.Ö.1000-M.S.2011)*. Ankara: Pegem.
- Altunkeser, F. ve Coşkun, İ. (2016). 2009 ve 2015 Türkçe dersi öğretim programlarının karşılaştırılması ve değerlendirilmesi. Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi XV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, 11-14 Mayıs.
- Alpaslan, O. ve Taş, H. (2015). Yükseköğretim düzeyinde ana dili öğretimi üzerine bir değerlendirme. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2(3), 80-96.
- Alyılmaz, C. (2010). Türkçe öğretiminin sorunları. *Turkish Studies*, 5(3), 728-749.

- Arslan, M. M., Mirici, İ. H. ve Yaman, M. (2001). *Millî Eğitimin Yasal Dayanağı Mevzuat – I*. Ankara: Anıttepe.
- Ateş, M.(2015). Türkçe öğretmenliği lisans programlarının öğretmen yeterlilikleri açısından incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*,41,293-301.
- Atık, S. ve Aykaç, N. (2017). 2009 ve 2015 Türkçe öğretim programlarının eğitim programı ögeleri açısından değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 586-607.
- Atasoy, B. (2005). Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılandırmanın Sonuçları ve Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu Sonuç Raporu.
- Aydın, E. (2017). Türkçe dersi öğretim programlarının (2015 ve 2017) değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 12(28), 41-66.
- Bağcı Ayrancı, B. ve Mutlu, H. H. (2017). 2006, 2015 ve 2017 Türkçe dersi öğretim programlarının karşılaştırılması. *International Journal of Language Academy*, 5(7),119-130.
- Başbakanlık (2016). Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan 65. Hükûmet Programı. [http://www.akparti.org.tr/site/haberler/65.- hukumet-programi/84149#1](http://www.akparti.org.tr/site/haberler/65.-hukumet-programi/84149#1) sayfasından erişilmiştir.
- Balcı, A., Coşkun, E. ve Tamer, M. (2012). Cumhuriyet dönemi Türkçe dersi öğretim programlarının genel amaçları bakımından değerlendirilmesi. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 1(1), 1-13.
- Boztunç-Öztürk, N., Özberk, E. H., Kaptı, S. B., Yılmaz-Fındık, L., Gelbal, S. ve Kavak, Y. (2015). Hacettepe Üniversitesi mezun izleme çalışması. *Yükseköğretim ve Bilim*, 5(3), 263-271. doi:10.5961/jhes.2015.128
- Börekçi, M. (2015). Bir bilim alanı olarak Türkçe ve Türkçe eğitimi. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (ERZSOSDER)*, ÖS-II, 405-414
- Caferoğlu, A. (2000). *Türk dili tarihi I-II*, İstanbul: Enderun.
- Cemiloğlu, M. (2005). *Yeniden yapılandırma çerçevesinde Türkçe Programı ve Uludağ Üniversitesi*. Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılandırmanın Sonuçları ve Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, 22-24 Eylül, Ankara.

- Çakan, M., (2004). Öğretmenlerin ölçme-değerlendirme uygulamaları ve yeterlilik düzeyleri: ilk ve ortaöğretim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 37(2), 99-114.
- Çelebi, M. D. (2006). Türkiye’de ana dili eğitimi ve yabancı dil öğretimi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(21), 285-307.
- Coşkun, E. (2005). İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğretmen ve öğrencilerinin yeni Türkçe Öğretim Programı’yla ilgili görüşleri üzerine nitel bir araştırma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, V(2), 421-476.
- Coşkun, E. ve Taş, S. (2008). Ders kitaplarına metin seçimi açısından Türkçe öğretim programlarının değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(10), 59-74.
- Çifçi, M. (1996). *Atatürk döneminde Türkçenin eğitimi ve öğretimi (1923-1938/İlkokul)*, Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çiftçi, M. (1998). Türkçe öğretiminde temel ilkeler. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, 59-71.
- Çifçi, M. (2011). Türkçe öğretmeni yetiştirme programı sorunu. *Turkish Studies*, 6(1), 403-410.
- Çifçi, M. (2014). Türkçe eğitiminin dünü bugünü ve geleceği. *Düşünce Dünyasında Türkiz Siyaset ve Kültür Dergisi*, 5(29), 9.
- Çoban, A. (2010). Türkçe öğretmenliği lisans programlarının değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 5(3), 958-976.
- Demeuse, M. ve Strauven, C. (2016). *Eğitimde program geliştirme: Politik kararlardan uygulamaya*. (Çev. Y. Budak). Ankara: Pegem.
- Demir, C. ve Yapıcı, M. (2007). Ana dili olarak Türkçenin öğretimi ve sorunları. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 177-192.
- Demirel, Ö. (1999). *İlköğretim okullarında Türkçe öğretimi*, İstanbul: MEB.
- Demirel, Ö. (2003). *Türkçe ve sınıf öğretmenleri için Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem.
- Demirel, Ö. (2006). *Türkçe ve sınıf öğretmenleri için Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem.
- Demirel, Ö. (2012). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem.

- Duman, T. (1991). *Türkiye’de ortaöğretime öğretmen yetiştirme*. İstanbul: MEB.
- Duman, T. (2005). *Türkiye’de öğretmen yetiştirmenin tarihçesi*, Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılandırmanın Sonuçları ve Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu’nda sunulmuş bildiri. Gazi Üniversitesi 22-23-24 Eylül, Ankara.
- Dursunoğlu, H. (2003). Cumhuriyet döneminde ilköğretime öğretmen yetiştirmenin tarihi gelişimi. *Millî Eğitim Dergisi*(160).
- Dursunoğlu, H. (2006). Cumhuriyetten günümüze Türkçe ve edebiyat öğretiminin orta öğretimdeki tarihi gelişimi. *Millî Eğitim Dergisi*, 34(169).
- Ergin, M. (2013). *Türk dil bilgisi*. İstanbul: Bayrak.
- Ersoy, A. F. (2016). Fenomenoloji. A. Saban ve A. Ersoy (Ed.). *Eğitimde nitel araştırma desenleri içinde* (ss.51-105). Ankara: Anı.
- Gelbal, S. ve Kelecioğlu, H. (2007). Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkındaki yeterlilik algıları ve karşılaştıkları sorunlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 135-145.
- Girgin, Y. (2011). Cumhuriyet dönemi (1929-1930, 1949,1981) ortaokul Türkçe öğretimi programlarının içerik, genel ve özel amaçlarıyla karşılaştırmalı gelişim düzeyi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(1), 11-26.
- Girmen, P., Kaya, M. F. ve Bayrak, E. (2010). *Türkçe eğitimi alanında yaşanan sorunların lisansüstü tezlere dayalı olarak belirlenmesi*. 9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu’nda sunulmuş bildiri, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Göğüş, B. (1978). *Orta dereceli okullarımızda Türkçe ve yazın eğitimi*. Ankara: Gül.
- Göğüş, B. (1993). *Türkçe öğretimine genel bir bakış*. İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi ve Sorunları. Türk Eğitim Derneği XI. Öğretim Şurası 25-26 Mayıs 1993. Ankara: Türk Eğitim Derneği.
- Gömleksiz, M. N. ve Kan, A.Ü. (2010) Sınıf öğretmeni adaylarının alternatif ölçme-değerlendirme yaklaşımlarını tanıma düzeylerine ilişkin bir değerlendirme. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 9(1), 21-27.
- Gün, Y. (2012). İlköğretim ikinci kademe Türkçe dersi okuma etkinliklerinde karşılaşılan sorunlar. *Turkish Studies*, 7(4), 1961-1977.

- Güneş, F. (2014). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: Pegem.
- Güzel, A. (2003). Türkçe'nin eğitimi-öğretimi bölümlerinde kurulması gerekli görülen anabilim dalları hakkında yeni projelerimiz. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*(13), 63-68.
- Iwai, T., Kondo, K., Lim, D., Ray, G., Shimizu, H., & Brown, J. (1999). Japanese language needs analysis 1998-1999 (NFLRC NetWork #13). Honolulu: University of Hawai, Second Language Teaching and Curriculum Center.
- İskender, H., Yiğit, F. ve Bektaş, R.(2015). Türkçe öğretmenlerinin özel alan yeterliliklerine yönelik görüşlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(1),305-327.
- İşeri, K. ve Baştuğ, M. (2016). Yeni Türkçe dersi öğretim programının değerlendirilmesi. *International Journal of Language Academy*, 4(4), 17-35.
- Kalaycı, N. ve Öztürk, A. (2018). Eğitim programları ve öğretim mezunlarını izleme çalışması: gazi üniversitesi örneği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16(1),77-103.
- Kanatlı, F., (2008). *Alternatif ölçme ve değerlendirme teknikleri konusunda sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Karadüz, A., Eser, Y., Şahin, C. ve İlbay, A. B. (2009). Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin görüşlerine göre öğretmenlik uygulaması dersinin etkililik düzeyi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 442-455.
- Karadüz, A. (2009). Türkçe öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarının “yapılandırmacı öğrenme” kavramı bağlamında eleştirisi. *Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*. XXII(1), 189-210.
- Karakuş, İ. (2002). *Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı öğretimi*. Ankara: Anıttepe.
- Kaplan, M. (2012). *Kültür ve dil*. İstanbul: Dergâh.
- Karakuş, İ. (2006). *Atatürk dönemi eğitim sisteminde Türkçe öğretimi*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Kavcar, C. (1986) Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin yetiştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 33-57.

- Kısakürek, M.A.(1981). *Sosyal bilimlere lisans program modelleri ve programlarının disipliner analizi*. Ankara : Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No. 100
- Korkmaz, Z. (1992). *Atatürk ve Türk Dili belgeler*. Ankara: TDK.
- Korkmaz, İ. (2006). Yeni ilköğretim birinci sınıf programının öğretmenler tarafından değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(16), 419-431.
- Koçer, H. A. (1970). *Türkiye’de modern eğitimin doğuşu ve gelişimi*. İstanbul: Millî Eğitim.
- Koçer, H. A. (1991). *Türkiye’de modern eğitimin doğuşu ve gelişimi (1173-1923)*. İstanbul: Millî Eğitim.
- Kurudayıoğlu, M. ve Tüzel,S.(2011). Türkçe eğitimi lisans programının Türkçe öğretmeni özel alan yeterlilikleri açısından incelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 1(2) , 40 - 51
- Küçükahmet, L. (2007). 2006-2007 öğretim yılında uygulanmaya başlanan öğretmen yetiştirme lisans programlarının değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 203-218.
- Küçükahmet, L. (2002). *Öğretmenlik mesleğine giriş*, Ankara: Nobel.
- Küçüköğlu, A. (2004). Türkiye’nin öğretmen yetiştirme serüveninde eğitim enstitüleri ve bir model olarak Kâzım Karabekir Eğitim Enstitüsü. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz. İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya*.
- Maden, S., Durukan, E. ve Aslan, A. (2010). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmen niteliklerine yönelik görüşleri. *Turkish Studies*, 5(4), 1364-3178.
- Marshall, J. (1994). *Anadili ve yazın öğretimi* (Çev. C. Külebi). Ankara: Başak.
- MEB. (1981). *Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı*. Tebliğler Dergisi, Ankara: MEB.
- MEB (1992). *Ders Geçme ve Kredi Uygulamasına İlişkin Program Kılavuzu*. Ankara: MEB.
- MEB. (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi (6-8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: MEB.
- MEB. (2008). *Türkçe Öğretmeni Özel Alan Yeterlilikleri*. Ankara: MEB.

- MEB. (2015). *Türkçe Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı*, Ankara: MEB.
- MEB. (2018). *Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. Ankara: MEB.
- Melanlıoğlu, D. (2008). Kültür aktarımı açısından Türkçe öğretim programları. *Eğitim ve Bilim*, 33(150), 64-73.
- Metin, M. ve Demiryürek, G. (2009). Türkçe öğretmenlerinin yenilenen Türkçe öğretim programlarının ölçme- değerlendirme anlayışı hakkındaki düşünceleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 37-51
- Mutlu, H. H. (2008). *Ulusal eğitim bilimleri kongrelerinde Türkçe eğitiminin yeri*. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Odabaşı, F. (2006). Dil- kültür bağlamında müzik dili ve bunun sosyal bütünleşmedeki yeri. *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 14, 237-258.
- Oğuzkan, F. A. (1976). *Öğretmenliğin üç yönü*. Ankara: Tekışık.
- Onan, B. (2003). Divanü Lûgat-it Türk'ün dil öğretim yöntemleri ve dünya filolojisine katkıları bakımından bir değerlendirmesi. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 13, 425-445.
- Orhan, E. E. (2017). Türkiye'de öğretmen adayları aldıkları öğretmen eğitimi hakkında ne düşünüyor? Nitel bir araştırma. *Eğitim ve Bilim*, 42(189), 197-216.
- ÖSYM (2019). Lisan Eğitimi tanımına <http://www.osym.gov.tr/TR,1371/tanimlar.html> adresinden 08.09.2019 tarihinde ulaşılmıştır.
- Özkan, M. (2000). *Türk dilinin gelişme alanları ve eski Anadolu Türkçesi*. İstanbul: Filiz.
- Öztürk, C. (1996). *Atatürk devri öğretmen yetiştirme politikası*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Sağır, M. (2002). *İlköğretim okullarında Türkçe dilbilgisi öğretimi*, Ankara: Nobel.
- Savran, N. Z. (2004). PISA- Projesi'nin Türk eğitim sistemi açısından değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), 397-412.
- Sever, S. (2003). Türkçe öğretiminde yeni yapılanma çalışmaları. *TÜBAR-XII*, 28.
- Şimşir, B. (1992). *Türk Yazı Devrimi*. Ankara: TTKB.

- TDK (2012).Türk Dil Kurumu Yayınları.Ankara.
- TTKB (2017). Müfredatta yenileme ve değişiklik çabalarımız üzerine, Basın Toplantısı Sunum Dokümanı, 18 Temmuz, Ankara.
- Ünalın, Ş. (2006). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Nobel.
- Üstten, A. U. ve Uzun, Y. (2010). Türk eğitim sisteminde Türkçenin yeri ve önemi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(3), 939-954.
- Yalçın, A. (2012). *Türkçe öğretim yöntemleri yeni yaklaşımlar*. Ankara: Akçağ.
- Yılmaz, O. (2014). Türkiye ve Kazakistan’da okutulan Türkçe öğretmenliği lisans programlarının karşılaştırılması üzerine bir çalışma. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2), 184-203.
- Varış, F (1994). *Eğitimde program geliştirme teori ve teknikler*. Ankara: Alkım.
- Yağmur, K. (2010). *Türkçe ders kitaplarının üst düzey bilişsel becerileri geliştirme yeterliliği: Türkçe ders kitabı çözümlemeleri* (Ed. H. Ülper), Ankara: Pegem.
- Yeşilyurt, D. (2016). *Cumhuriyet dönemi ortaokul Türkçe ders programlarındaki dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Kayseri.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz,M. (2017). Aday Öğretmen Yetiştirme Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *21.Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 6(16),135-155.
- YÖK. (1998). *Fakülte-okul işbirliği*. Öğretmen Eğitimi Dizisi.
- YÖK.(2007). *Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri*. (1982–2007). Ankara.

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..